

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Grane kommune

Arkivsak: 24/285
Møtedato/tid: 30.04.2024 kl. 10:00
Møtested: Møterom i familieenheten, rådhuset

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Forfall og spørsmål om habilitet meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Berglann på telefon 400 67 058, eller e-post: torbjorn.berglann@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 24.04.2024

John Kappfjell (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Berglann
Rådgiver for kontrollutvalget
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
08/24	Innspill til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
09/24	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023
10/24	Rapport fra forvaltningsrevisjon - varsling og ansettelse
11/24	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i 2023
12/24	Innspill til kontrollarbeidet
13/24	Referatsaker/folkevalgtopplæring
14/24	Godkjenning av møteprotokoll

Innspill til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

08/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE-217, TI-&30**Arkivsaknr** 23/459 - 4**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram utkast til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll til neste møte. Planen baseres på revisors risiko- og vesentlighetsvurdering og innspillene som er kommet fram i møtet.

Vedlegg

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Saksopplysninger

Saken gjelder kontrollutvalgets arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal lage nye planer hver valgperiode, planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Kontrollutvalget vil i dagens møte få informasjon og innspill om risikoforhold i kommunen og kommunens selskaper. Utvalget skal deretter ta stilling til hvilke risikoer som er mest vesentlige, og som det vil undersøke nærmere i løpet av valgperioden. Basert på kontrollutvalgets drøftinger, vil sekretariatet legge fram et forslag til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i kontrollutvalgets neste møte.

Bakgrunn

Kontrollutvalget sluttet seg til skissen for arbeidet med nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i forrige møte, 14.02.2024, sak 1/24. En del av opplegget besto i å bestille en rapport med risiko- og vesentlighetsvurderinger fra revisjonen. Revisjonen har nå levert rapporten, som følger vedlagt. En annen del av opplegget var å invitere sentrale aktører i kommunen til å gi innspill til risikoområder; ungdomsråd, eldreråd og råd for mennesker med funksjonsnedsettelse, gruppeledere i kommunestyret, hovedutvalgsledere, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud samt politisk og administrativ ledelse. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingene er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger er sendt til de inviterte aktørene i forkant av møtet. Sekretariatet har fått beskjed om at ungdomsrådet, som er oppnevnt nylig, ikke ønsker å uttale seg til kontrollutvalget nå. De øvrige aktørene er bedt om å forberede seg på å svare på to spørsmål i møtet, eller svare skriftlig i forkant av møtet:

1. På hvilke områder mener du det er risiko for at kommunen ikke når politisk vedtatte målsettinger, oppfyller lovkrav eller driver effektivt?
2. På hvilke områder og i hvilke kommunalt eide selskaper mener du det er behov for forvaltningsrevisjon?

Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra deltakerne, kan utvalgsmedlemmene vurdere innspillene og revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, og komme fram til en prioritert liste for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Denne delen av møtet avvikles etter denne foreløpige tidsplanen:

10.00**Møtestart**

10.05-10.20

Revisor presenterer sine risiko- og vesentlighetsvurderinger

10.30-11.00	Ordfører/gruppeledere/hovedutvalgsleder
11.00-11.30	Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud
11.30-12.00	Pause
12.00-12.45	Kommunedirektør med sektorledere
12.45-13.15	Oppsummering
13.30	Saksbehandling i henhold til møteinnkalling

Vurdering

Kontrollutvalget må vurdere de innkomne innspillene, og hvordan de skal vektes i forhold til revisors risiko og vesentlighetsvurdering. Sekretariatet viser til kommuneloven, der det står at planene for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon skal bygge på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Innspillene skal med andre ord begrunnes i risiko for at de skal være aktuelle for planene.

Kontrollutvalget har ressurser til å gjennomføre to-tre forvaltningsrevisjoner og én eierskapskontroll i valgperioden, avhengig av arbeidsmengden. Planene bør likevel inneholde forslag til flere undersøkelser enn ressursene rekker til. Det gir kontrollutvalget et handlingsrom for å gjøre endringer dersom noen av forslagene likevel ikke blir aktuelle å gjennomføre.

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Grane kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Oversiktene nedenfor oppsummerer revisors risikovurderinger for Grane kommune.

Forvaltningsrevisjon

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Informasjonssikkerhet	Internkontroll
ROS og beredskap	Helse, miljø og sikkerhet
Barn med særlige behov	Kommunesamarbeid
Tidlig innsats i barnehage og skole	Bærekraft
Utenforskap	Økonomisk bærekraft
Tildeling av tjenester	Offentlige anskaffelser
	Elevers fysiske skolemiljø
Klima og miljø	Saksbehandling
Vedlikeholdsetterslep	Taushetsplikt og personvern
	Ivaretagelse av flyktninger
	Bruk av tvang
	Brann
	Næring, skog- og landbruk
	Planarbeid
	Planarbeid
	Selskaper
HaG AS	Helgeland Kraft AS

Eierskapskontroll

Generell eierstyring	Helgeland Kraft AS
HaG AS	

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i sju områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Velferd, helse og omsorg
- Teknisk
- Eierskap

Området eierskap handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Forvaltningsrevisjon i selskaper omtales innenfor de områdene hvor de naturlig hører hjemme. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

Rapportens oppbygging

De ulike temaene i denne rapporten er bygd opp med en **generell vurdering** av risikoer innenfor ulike temaområder i kommunene. Deretter følger et avsnitt om situasjonen i **Grane kommune**. Grane kommune har på noen områder funnet tiltak for å motvirke feil og svakheter i forvaltning og tjenesteyting, som gjør at vi ikke ser på temaområdet som så aktuelt for forvaltningsrevisjon som for andre kommuner.

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Informasjonssikkerhet	Internkontroll
ROS og beredskap	Helse, miljø og sikkerhet
	Kommunesamarbeid
	Bærekraft

Arbeidsgiverpolitikk og ledelse

Generelt er det en kamp om arbeidskrafta og kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taust kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Det gjennomføres for tiden forvaltningsrevisjon med tema *ansettelser og varsling i Grane kommune*. Denne revisjonen vil dekke viktige sider ved arbeidsgiverpolitikken og ledelse. Revisor mener at utfordringer med rekruttering, sykefravær og kompetanse også gjelder Grane kommune, og at det kan være høy risiko for at for at tjenestene ikke utføres i tråd med regelverket, eller at tjenester utføres med høye kostnader (utstrakt vikarbruk). Siden det pågår forvaltningsrevisjon på temaområdet, mener revisor at kommunen får mye informasjon, som gjør det lite aktuelt med forvaltningsrevisjon innen dette temaet i planperioden

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er **generelt** økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen, med eksempelvis den konsekvens at brukere trykker på en lenke som gir uvedkommende tilganger. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Grane kommune har felles IKT-avdeling med Hattfjelldal kommune, bestående av 3 årsverk, hvorav Grane finansierer 1,5 stilling. Hattfjelldal kommune er vertskommune for tjenesten. En IKT-tjeneste med 3 årsverk kan være sårbart, og revisor mener at det kan være risiko innen temaområdet.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål angir viktige mål for felles retning i samfunnsutviklingen, globalt, nasjonalt og lokalt. Bærekraftsmålene berører **generelt** alle deler av en kommunenes virksomhet. Manglende lokalt arbeid for bærekraftsmålene kan medføre feil tiltak og feil utvikling på mange kommunale virksomhetsområder med hensyn til en bærekraftig utvikling. Konsekvensene kan eksempelvis være økende fattigdom, mangel på rent vann, ødeleggelser av hav og landressurser, større ulikheter, fallende sysselsetting og fallende økonomisk vekst. Systematisk arbeid med bærekraftsmålene kan føre til en positiv utvikling på de samme områdene.

Kommuner er viktige for å realisere bærekraftsmålene (Meld. St 40, 2020-2021). Regjeringen forventer at fylkeskommuner og kommuner legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen. Miljø ble tidlig satt på dagsorden og er en forløper til bærekraftsmålene. *Stopp klimaendringene* er det trettende bærekraftsmålet. Den enkelte kommune har fram til nå i varierende grad vært opptatt av klima og miljø.

Grane kommune har tatt inn FNs bærekraftsmål som et element i sitt overordnede planverk. Kommuneplanens samfunnsdel gjelder for 2023 – 2033, og fire satsingsområder er tatt inn, med forankring i bærekraftsmål: (folkehelse, livsmestring og tilhørighet; samfunns- og næringsutvikling; Grane som nasjonalparkkommune; organisasjonen inn i framtida). Planene som er vedtatt samtidig, eller etter denne planen, tar i varierende grad opp bærekraftsmålene. Det kan være aktuelt å se på oppfølgingen og bruken av bærekraftsmålene i en forvaltningsrevisjon.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. **Generelt** står kommunene overfor ulike potensielle utfordringer og hendelser, som det bør tas høyde for i ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister. Ulike

utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser.

I kundemøtet med **Grane kommune** ble det fortalt at kommunen skal gjennomføre ROS i løpet av høsten 2023. Revisor har gjennomgått protokoller og gjort søk på kommunens nettsider, og kan ikke finne informasjon om ROV og beredskapsplan per februar 2024. Vurderingen er at Grane kommune ikke har oppdatert ROS og beredskapsplan.

Internkontroll – system og implementering

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25 -1 er **generelt** å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigeret. Dette krever at kommunedirektøren har et system for internkontroll, som sikrer at eksempelvis oppvekstsektoren rapporterer om de faktiske forhold i sektoren og jevnlig evaluerer og korrigerer egen praksis. Revisor erfarer at flere kommuner ikke har et godt internkontrollsystem implementert, noe som øker sannsynligheten for at det kan få alvorlige konsekvenser for både tjenestemottakerne og kommunen. Bevissthet og kultur rundt avvik og oppfølging av avvik som grunnlag for læring og forbedring er sentralt i et internkontrollsystem.

Grane kommune innførte Compilo i 2022. Det ble avsatt 20 % opplæringsressurs i forbindelse med innføringen av internkontrollsystemet. Hele organisasjonen har fått opplæring. Det kan være aktuelt å se på ivaretagelsen av internkontroll etter opplæringsperioden. Det kan være aktuelt å se om kommunen følger opp internkontrollen i tjenester som utføres av andre kommuner og hvor Grane kommune er en del av samarbeidet.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Generelt er sykefravær en risiko i kommunen. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Det fremgår av årsberetningen for 2023 for **Grane kommune** at det totale sykefraværet var på 9,7 % i 2023. I årsmeldingen for 2022 var det totale sykefraværet 10,7 %. Kommunens mål er et sykefravær på under 6 %. Sykefravær kan ramme kommunens evne til å yte lovpålagte tjenester.

Kommunesamarbeid (kommunalt oppgavefelleskap)

Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert, noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. **Generelt** er konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke og at kommunen ikke får tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Grane kommune er en liten kommune, og deltakelse i interkommunale samarbeid er viktig for å kunne ha den nødvendige kapasiteten og kompetansen til å utføre tjenestene. Grane deltar i vertskommunesamarbeid og annet interkommunalt oppgavefelleskap innen IKT, PPT, barnevern, NAV, brann, legevakt, Regionalt kontor og kompetanseutvikling (RKK), Regionalt innkjøpssamarbeid i Helgelandsregionen (RIH), geografiske informasjonssystemer (GIS), Helgeland interkommunale utvalg for akutt forurensning. IKT er det siste området som kommunen har inngått samarbeid om (se ovenfor). Grane er vertskommune for veterinærsamarbeid med Hattfjelldal kommune. Kommunen har et ansvar for å påse at tjenestene til egne innbyggere blir utført tilfredsstillende selv om det er en annen kommune som er utføreren. Et eksempel kan være kommunedirektøren oppfølging av internkontrollen i samarbeidene.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	Økonomisk bærekraft
	Offentlige anskaffelser

Økonomisk bærekraft

Generelt innebærer en bærekraftig økonomi at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon. Samtidig øker risikoen for at rentesjokk kan få store økonomiske konsekvenser.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles.

Grane kommunes netto driftsresultat har vært innenfor målet om 2 % alle år i perioden 2018 – 2023, unntatt i 2020 og i fjor, 2023. Kommunedirektøren beskriver netto driftsunderskuddet i 2023 som historisk stort, - 5,63 % av kommunens driftsinntekter. Lånegjelden var 68 % av brutto driftsinntektene i 2023, som er innenfor det langsiktige målet om 75 %. Resultatet for disposisjonsfondet var 16,5 % av driftsinntektene i 2023 (11 % når pensjonsfondet trekkes ifra), noe som er god margin i forhold til måltallet på 8 %. Tallene er hentet fra signert årsberetning for 2023.

Offentlige anskaffelser

Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og **generelt** er det sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettsaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges. Regelverket for offentlige anskaffelser er i endring. Fra 1.1.2024 – 30 % vektning av klima og miljø. Videre er anskaffelser

det planlagt forenklinger i anskaffelser under EØS-terskelverdi, hvor oppdragsgiver er foreslått en betydelig større frihet og fleksibilitet.

Grane kommune deltar i regionalt innkjøpssamarbeid i regionen (RIH). De får tilbud om å være med på avtaler, men velger selv hva de vil være med på. Det har ikke vært saker i kommunen som har vært oppe i KOFA de siste årene.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. **Generelt** er det en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Presentasjonen av tertialrapportene som styringsverktøy har generelt et forbedringspotensial. Kommuner som bruker Framsikt¹ kan ha en risiko for at papirversjon eller PDF-versjon av dokumentet ikke samsvarer med publisert versjon i Framsikt.

Grane kommune har tatt i bruk Framsikt. Revisor har inntrykk av at budsjettering og tertialrapporteringen i hovedsak er tilfredsstillende.

Merverdiavgiftsbehandling

Generelt er regelverket om merverdiavgiftskompensasjoner, ordinær merverdiavgift og fradragsrett komplisert. Det er sannsynlig at feil kan oppstå, og konsekvensen er at da vil det komme krav om tilbakebetaling fra Skatteetaten, og det kan ilegges bot på 40 prosent av feilen. Potensielt kan dette utgjøre store beløp som har betydning for kommuneøkonomien.

Det er ikke informasjon som tilsier at merverdiavgiftsbehandling utgjør en spesiell risiko i **Grane kommune**.

Selvkost

Flere saksområder i kommunen har gebyrbelagte tjenester hvor gebyret skal være til selvkost. **Generelt** er regelverket komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feilføringer mellom selvkostområder og andre områder i kommunen. Det er også en sannsynlighet for feil i beregningen av kapitalkostnader. Konsekvensene av feil i selvkostberegningene er at enten kommunen eller innbyggerne må betale for den andre, eller at dagens abonnenter betaler for framtiden abonnenter eller motsatt. På flere områder øker gebyrene som følge av økt selvkost fordi eksempelvis vedlikeholdet av vannledninger ikke er fulgt opp.

¹ Framsikt er en skybasert løsning for helhetlig virksomhetsstyring.

Grane kommune har tatt i bruk Momentum. Kommunen har bare selvkost for pålagte tjenester. Det er ikke særskilte risikoer for kommunen innen dette området.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Barn med særlige behov	Saksbehandling
Tidlig innsats i barnehage og skole	Taushetsplikt og personvern
	Elevers fysiske skolemiljø

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg **generelt** fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en sannsynlighet for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Kommuneledelsen i **Grane kommune** beskrev det som utfordrende at kommunen har spesielt høye tall for barn og unge fra sårbare hjem. Det kreves utstrakt samarbeid mellom ulike tjenester for å følge opp disse barna og hjemmene på en god måte. At PPT og barnevernstjenestene er del av et vertskommunesamarbeid er bra for kompetansen og uavhengigheten, men det kan være risikoer knyttet til avstand til tjenestene.

Barnehageeier

Når det gjelder de kommunalt eide barnehagene har **Grane kommune** kommunen tatt i bruk et verktøy (MAVA) for å bli en bedre barnehage- og skoleeier. Ledelsen beskrev bemanningen i barnehagen som god i kundemøtet i 2023.

Skoleeier

Grane kommune har en høy andel barn og unge fra sårbare hjem Kommunen har også en høy andel elever med spesialundervisning. Det kan være risiko for at det ikke settes inn innsats tidlig nok. Mangelfullt samarbeid med andre tjenester kan også være en risikofaktor her.

I kundemøte (september 2023) kom det fram at Stormoen skole (1. – 4. trinn) og basseng bør totalrenoveres. Ivaretagelse av elevenes fysiske skolemiljø kan være et risikoforhold

Taushetsplikt og personvern

Generelt erfarer revisor at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er

viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person og økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen.

I årsmeldingen for **Grane kommune** for 2022 går det fram at Grane kommune har gått sammen om personvernombud i samarbeidet Digitale Helgeland. I årsmeldingen går det fram at det er planlagt kartlegging våren 2023, med sikte planlegging av personvernarbeidet i kommunene.

Saksbehandling

Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. **Generelt** er det sannsynlig at barnets beste og barnas stemme er basert på omgivelsene rundt og ikke barnet. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak.

Det kan være risiko for mangelfull ivaretagelse av barnets stemme og barnets beste i **Grane kommune** også. Flere tjenester er innunder vertskommunesamarbeid, men kommunen har ansvar for at tjenestene til barna i Grane kommune ivaretas på en forsvarlig måte.

Videre kan det være risikoer for feil og svakheter i saksbehandlingen i andre tjenesteområder også. I forvaltningsrevisjoner som er gjennomført innenfor psykososialt skolemiljø og administrativ (2022) og politisk saksbehandling (2019) har det vært avdekket noe mangelfull dokumentering.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Utenforskap	Ivaretagelse av flyktninger
Tildeling av tjenester	Bruk av tvang

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er **generelt** i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Grane kommune har nytt helsetun med totalt 24 plasser. 6+2 av disse plassene er skjermet (demensomsorg). Med nytt helsetun er det sannsynlig at kommunen har basert seg på «ferske» prognoser for demografiutviklingen og økningen av antall personer med demens.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og **generelt** er det sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

Grane kommune av at kommunen har en høy andel barn og unge fra sårbare hjem (informasjon i kundemøte). Denne problematikken kan øke risikoen for utenforskap. Kommunen har forholdsvis ferske planer for boligsosial handlingsplan, rusmiddelpolitisk handlingsplan og plan for psykisk helse.

Tildeling av tjenester

Generelt er det sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Grane kommune har hatt høyt sykefravær de siste par årene. Både langtids- og korttidsfraværet har økt, og det gjelder på tvers av organisasjonen. Kommunen har også utfordringer med rekruttering, og deltar i samarbeid rundt kompetanseutvikling og rekruttering. Det er en risiko for at det kan påvirke tjenestene. Kommunen har ikke et eget forvaltningskontor for mottak og behandling av søknader om tjenester. Det kan øke risikoen for at tjenesteyter legger andre forutsetninger til grunn i forbindelse med tildeling av tjenester.

Bruk av tvang

Tilsynsrapporter har avdekket **generell** mangelfull lovanvendelse, noe som er alvorlig både for pasienter og helsepersonell. Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang.

Dette kan være en risiko som også gjelder **Grane kommune**

Ivaretagelse av flyktninger

De siste årene har kommunene **generelt** tatt imot et økende antall flyktninger. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Integreringsloven skiller mellom grupperinger av flyktninger og det er egne regler for ukrainske flyktninger med andre krav. Dette kompliserer arbeidet for de som skal ivareta arbeidet med introduksjon og opplæring. Det er ekstra press på tjenester innen helse- og velferd på grunn av mottak av høyt antall ukrainske flyktninger i 2022 og senere. Utleiemarkedet tømmes for boliger og prisene i privatmarkedet øker. Det er et spørsmål om integreringstilskuddet er tilstrekkelig og om det brukes på rett måte for å ivareta flyktningene. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger kan de ende opp som sosialmottakere i stedet for å bidra som skattebetalere.

Grane kommune hadde bosatt til sammen 58 flyktninger per desember 2023. Grane kommune ble anmodet av IMDi om å bosette 60 flyktninger i 2024. Kommunestyret vedtok å bosette inntil 20 flyktninger, med begrunnelse i manglende boligmasse til å ta imot 60 flyktninger. I årsmeldingen for 2022 beskrives utgangspunktet i helse og omsorg som krevende, men at innflyttere får tilbud om tjenester ut fra sine behov. Kommunen har også en del arbeidsinnvandrere.

6 TEKNISK

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Klima og miljø	Brann
Vedlikeholdsetterslep	Næring, skog- og landbruk
	Planarbeid

Klima og miljø

Generelt gir klima og miljø kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergrepene forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima.

Som tidligere nevnt har **Grane kommune** planlagt å behandle klimaplan høsten 2023. Den har ikke vært lagt fram for kommunestyret per februar 2024. Dette, i tillegg til at ROS og beredskapsplan ikke er i mål, tilsier at det kan være risiko knyttet til kommunens arbeid med reduksjon av klimautslipp og tiltak for å tilpasse seg konsekvenser av klimautslippene som allerede har funnet sted. I kundemøtet (september 2023) ble det fortalt at eksisterende stikkrenner er betydelig underdimensjonert og at det er behov for betydelige investeringer for å være rustet mot varslede endringer i nedbørmengder. Videre var det et behov for å øke kunnskapsnivået om grunnforhold. Det kan være risiko for at nye bestemmelser i anskaffelsesregelverket fra 1.1.2024, der klima og miljø skal vektas 30 %, ikke blir ivaretatt.

Planarbeid

Planprosessene driver **generelt** de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis

planstrategi, samfunnsplan og arealplan får konsekvenser for tiltakshavere og saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner fører til et økt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og fører til lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekke hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe som kan både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Kommunestyret i **Grane** vedtok kommuneplanens samfunnsdel i sak 25/23 (21.6.2023). Grunnlaget er derfor lagt for å fortsette arbeidet med utarbeiding av kommuneplanens arealdel. Vi har ikke informasjon om det er i igangsatt prosess med utarbeiding av arealplan. Gjeldende arealdelen ble vedtatt i 2012, og det kan være risiko for at den og tilhørende reguleringsplaner er utdaterte med tanke på nye forutsetninger (for eksempel klimatilpasning).

Vedlikeholdsetterslep

Generelt mangler kommuner ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning.

I kundemøte (september 2023) kom det fram at **Grane kommune** generelt har et betydelig etterslep på utvendig vedlikehold av kommunale bygninger Stormoen skole og svømmebasseng bør totalrenoveres (se kapittel 4.1.3). Det er betydelig investeringsbehov på renovering/nybygging av bruer. Det er generelt betydelig investeringsbehov på tyngre vedlikehold av vegger, parallelt med at asfaltdekker i boligfelt i stor grad har oversteget normert levetid.

Brann

Generelt har brann og redning ansvar for å ivareta både forebyggende og akutte oppgaver, som krever tilstrekkelig internkontroll, rutiner for forebyggende arbeid (feiing og branntilsyn), HMS og kompetanseheving (blant annet på slukking av elektriske fremkomstmidler som elbiler, el-ferjer og kompetanse i forhold til helserelaterede utrykninger). Konsekvenser av svikt innenfor brann og redning kan være stor i forhold til at liv og verdier ikke blir tilstrekkelig sikret.

Det er også knyttet usikkerhet til konsekvensene av en rettskraftig dom fra Møre og Romsdal tingrett om lovligheten av å fastsette sjablongmessig feieavgift for hytter.

Grane kommune har vertskommunesamarbeid med Vefsn kommune innenfor brann- og redningstjeneste. Kommunen har 16 frivillige brann- og redningsmenn. Feiing og tilsyn inngår i vertskommunesamarbeidet.

Næring, skogbruk og landbruk

Kommuner har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder jordbruk og skogbruk. **Generelt** kan interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også miljøhensyn er sannsynlig. Slik interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling.

Grane kommune har næringsplan for 2023 – 2033. En fireårig handlingsplan skal knyttes til næringsplanen. Planen har ulike satsingsområder som er knyttet opp mot bærekraftmålene. Det er ikke konkrete planer om store satsinger på vindkraftparker eller datasentre, som ofte skaper store motsetninger i samfunnet. Det går fram at dersom det er aktuelt med vindkraftparker, skal det avklares mot reindrift eller øvrig befolkning.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Generell eierstyring	Eierstyring og forvaltningsrevisjon av Helgeland Kraft
Eierstyring og forvaltningsrevisjon av HaG AS	

Manglende eller ikke oppdatert eierskapsmelding – generell eierskapskontroll

Kommuneloven § 26-1 sier at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Bestemmelsen stiller også krav til eierskapsmeldingens innhold. Revisor vurderer **generelt** at det er høy risiko forbundet med at kommunen mangler eierskapsmelding og moderat risiko hvis den ikke er behandlet i den forrige valgperioden. Dette gjør at kommunestyret ikke har oversikt over hva de eier og ikke har et verktøy for å utføre en god og forutsigbar eierstyring.

Grane kommunes eierskapsmelding ble sist vedtatt i 2018, og er ikke i tråd med kommunelovens bestemmelse om å vedta eierskapsmelding minst en gang i valgperioden. Den henviser til bestemmelser i tidligere kommunelov, og til selskapsformer (§ 27) som har gått ut og er erstattet med kommunalt oppgavefellesskap, kapittel 19 i gjeldende lov.

Det er sannsynligvis ikke samsvar mellom kommunens någjeldende eierskap og oversikten over selskaper i eierskapsmeldingen.

Det er stor risiko for at kommunens eierskapsmelding ikke tjener som tilfredsstillende styringsdokument for eierstyringen.

Eierskap

Grane kommune har eierskap i 2 interkommunale selskap (IKS), 6 aksjeselskap (AS) og 3 selskap med andre eierformer (SmartCheck)

HaG Vekst AS er en arbeidslivsbedrift som ivaretar viktige oppgaver for sårbare innbyggere i kommunen. HaG Vekst AS har arbeidsmarkedstiltak som varig tilrettelagt arbeid (VTA) og arbeidsforberedende trening (AFT). Revisjonen har gjennomført flere eierskapskontroller og forvaltningsrevisjoner i vekstbedrifter, og disse har vist at vekstbedrifter generelt har utfordringer. Stadig skiftende regelverk og at målgruppen er i endring, gjør det krevende ha et framtidrettet tilbud tilpasset aktuelle målgrupper uten å komme i konflikt med regelverket.

Helgeland Kraft AS har vært gjennom en omorganisering, og fikk nytt datterselskap fra 2023. Dette kan svekke eierstyringen for kommunen. Det kan være aktuelt med en eierskapskontroll av selskapet, men også forvaltningsrevisjon av selskapet. Grane kommune bør bli med på en kontroll av Helgeland Kraft AS dersom det er andre eierkommuner som skal gjennomføre det.

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

09/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE-216**Arkivsaknr** 23/449 - 6

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg

Årsregnskap 2023

Årsberetning 2023

Revisjonsberetning 2023 - Grane kommune

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet 2023

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i denne saken vedta en uttalelse om kommunekassens årsregnskap, vanligvis omtalt som kommunens årsregnskap, og årsberetningen. Uttalelsen skal gjøre formannskapet og kommunestyret oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsregnskap og årsberetning kan godkjennes.

Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Formannskapet må ha uttalelsen så tidlig at det kan ta hensyn til den når det behandler innstilling om godkjenning av årsregnskap og årsberetning til kommunestyret.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalgets uttalelse er basert på kommunens årsregnskap og årsberetning og revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget bekrefter i uttalelsen at regnskapet er revidert på betryggende måte og i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Det går dessuten fram av uttalelsen at årsberetningen omfatter alle forhold som kreves i kommuneloven.

Kommunekassens årsregnskap

Kommunekassens årsregnskap skal gi kommunestyret grunnlag for styring og kontroll av den samlede økonomiske utviklingen. Årsregnskapet er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Det er levert i god tid før fristen.

Kommunedirektøren vil orientere kontrollutvalget om årsregnskap og årsberetning i møtet.

Revisjonsberetningen

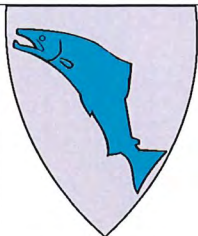
Revisor bekrefter at årsregnskapet og årsberetningen inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisor bekrefter også at årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet, og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil orientere om arbeidet med revideringen av kommunens regnskaper i møtet.

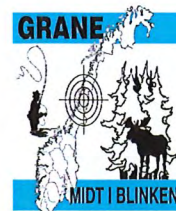
Vurdering

Kontrollutvalget står fritt til å bestemme innholdet i uttalelsen. Sekretariatet vil likevel påpeke at formålet med uttalelsen primært er å gi innspill til kommunestyret og formannskapet's behandling av årsregnskap og årsberetning for 2023. Det vil si at uttalelsen bare bør omtale forhold som har betydning for om årsregnskapet og årsberetningen kan godkjennes.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med det vedlagte forslaget. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning.

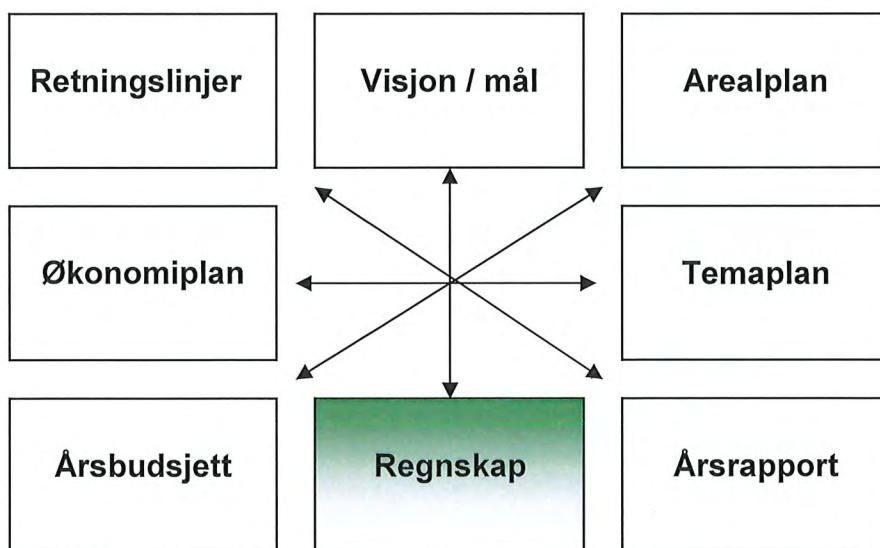

Kommuneplan for Grane Kommune

Regnskap

2023

REGNSKAP 2023

HOVEDOVERSIKTER:

- ❖ Bevilgningsoversikt – driftsregnskapet
- ❖ Bevilgningsoversikt pr. budsjettområde – driftsregnskapet
- ❖ Bevilgningsoversikt – investeringsregnskapet
- ❖ Bevilgningsoversikt pr. anlegg - investeringsregnskapet
- ❖ Balanseregnskapet
- ❖ Økonomisk oversikt – Drift
- ❖ Anskaffelse og anvendelse av midler
- ❖ Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

REGNSKAP:

- ❖ Driftsregnskap
- ❖ Investeringsregnskap
- ❖ Balanseregnskap

NOTER:

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

1. Arbeidskapital
2. Kapitalkonto
3. Anleggsmidler
4. Aksjer og andeler
5. Utlån
6. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler
7. Langsiktig gjeld
8. Avdrag på lån
9. Pensjonsforpliktelser
10. Kommunens garantiansvar
11. Bundne fond
12. Selvkostområder
13. Ytelser til ledende personer
14. Godtgjørelse til revisor

VEDLEGG:

- Oversikt over budsjettendringer

HOVEDOVERSIKTER

1 Grane kommune - 2023

09.02.2024

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Bevilgningsoversikt - drift (regnskap)				
1 Rammetilskudd	93.881.893,00	90.972.000,00	90.972.000,00	87.173.387,00
2 Inntekts- og formueskatt	37.004.210,03	39.452.000,00	39.452.000,00	39.892.680,50
3 Eiendomsskatt	10.532.830,36	10.393.000,00	10.393.000,00	10.328.245,05
4 Andre generelle driftsinntekter	27.974.051,00	10.436.000,00	3.636.000,00	12.745.461,00
5 Sum generelle driftsinntekter	169.392.984,39	151.253.000,00	144.453.000,00	150.139.773,55
6 Sum bevilgninger drift, netto	173.868.628,52	155.698.214,00	135.936.537,00	138.606.120,13
7 Avskrivninger	14.829.038,84	14.829.039,00	14.751.000,00	14.751.000,00
8 Sum netto driftsutgifter	188.697.667,36	170.527.253,00	150.687.537,00	153.357.120,13
9 Brutto driftsresultat	-19.304.682,97	-19.274.253,00	-6.234.537,00	-3.217.346,58
10 Renteinntekter	4.771.137,88	3.272.856,00	2.618.152,00	2.482.137,90
11 Utbytter	906.370,00	885.296,00	2.050.000,00	2.555.203,66
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
13 Renteutgifter	5.622.120,12	5.814.308,00	5.814.308,00	3.611.298,71
14 Avdrag på lån	8.130.175,00	8.128.674,00	8.128.674,00	7.742.942,00
15 Netto finansutgifter	-8.074.787,24	-9.784.830,00	-9.274.830,00	-6.316.899,15
16 Motpost avskrivninger	14.829.038,84	14.829.039,00	14.751.000,00	14.751.000,00
17 Netto driftsresultat	-12.550.431,37	-14.230.044,00	-758.367,00	5.216.754,27
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
18 Overføring til investering	306.941,00	306.941,00	0,00	1.550.000,00
19 Avsetninger til bundne driftsfond	8.726.476,74	3.621.070,00	3.291.070,00	10.461.851,47
20 Bruk av bundne driftsfond	-21.485.497,64	-17.336.912,00	-2.622.845,00	-7.609.994,76
21 Avsetninger til disposisjonsfond	12.042.510,53	11.319.719,00	0,00	11.110.662,56
22 Bruk av disposisjonsfond	-12.140.862,00	-12.140.862,00	-1.426.592,00	-10.295.765,00
23 Dekning av tidligere års merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
24 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat:	-12.550.431,37	-14.230.044,00	-758.367,00	5.216.754,27
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0,00	0,00	0,00	0,00

Bevilgningsoversikt drift etter 2.ledd budsjett år 2023

NR	ANSVAR	TEKST	Regnskap 2023	Rev. Budsjett 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1	Sentraladm	Netto bevilgning	17 908 504	16 399 023	15 967 209	16 292 640
		Morarenter	11 611			11 207
		Avsetning til bundne fond				
		Morarenteinntekt	11 176			
		Utbytte fra selskaper	71 074	50 000	50 000	59 706
		Bruk av bundne fond	790 557	365 557	-	429 550
		Bruk av disp.fond	-			
		Totalbevilgning	17 047 308	15 983 466	15 917 209	15 814 591
2	Oppvekst - Kultur	Netto bevilgning	57 807 338	48 637 877	45 227 919	47 283 350
		Morarenter	28			
		Avsetning til bundne fond	1 409 300			2 812 343
		Overføring fra staten	20 576 248	8 850 000	2 050 000	6 673 994
		Bruk av disp.fond	984 789	984 789	984 789	140 000
		Bruk av bundne fond	3 020 889	3 362 792	1 261 830	627 318
		Totalbevilgning	34 634 740	35 440 296	40 931 300	42 654 381
4	Teknisk - Næring	Netto bevilgning	42 083 975	41 299 570	37 703 861	36 105 772
		Morarenter				241
		Kalkulatoriske renter	7 830			
		Avsetning til bundne fond	4 058 386	1 698 000	1 368 000	1 222 652
		Overføring fra staten	2 384 399	71 000	71 000	77 925
		Konsesjonsavgift	1 058 731	1 058 000	1 058 000	1 058 731
		Utbytte fra selskaper				76 918
		Bruk av disp.fond	2 947 603	2 947 603	113 696	
		Bruk av bundne fond	881 903	515 635	256 140	251 810
		Bruk av kom.næringsfond	1 427 537	1 677 537	1 677 537	1 721 915
		Totalbevilgning	37 450 018	36 727 795	35 895 488	34 295 202
5	Helse - Omsorg	Netto bevilgning	57 761 296	53 674 357	43 115 643	46 483 675
		Avsetning til bundne fond	464 772			839 228
		Overføring fra staten	1 258 892	457 000	457 000	2 147 391
		Bruk av disp.fond	475 000	475 000		
		Bruk av bundne fond	4 251 331	3 313 235		1 588 182
		Totalbevilgning	52 240 845	49 429 122	42 658 643	43 587 330
6	Nav - Flyktning	Netto bevilgning	2 386 583	1 508 330	1 508 330	1 052 210
		Avsetning til bundne fond				
		Overføring fra staten				
		Bruk av bundne fond				
		Totalbevilgning	2 386 583	1 508 330	1 508 330	1 052 210
7	Politiske styring.	Netto bevilgning	19 784 597	18 140 853	8 239 401	6 090 110
		Avsetning til bundne fond	642 465	450 000	450 000	3 213 296
		Overføring fra staten				200 000
		Bruk av disp.fond	1 643 575	1 643 575		95 000
		Bruk av bundne fond	9 992 112	8 367 877		2 097 220
		Totalbevilgning	8 791 375	8 579 401	8 689 401	6 911 186
8	Finans	Netto bevilgning	17 884 650	18 403 865	15 825 826	16 250 613
		Rentekostnader	5 602 651	5 814 308	5 814 308	3 597 603
		Morarenter				2 247
		Låneavdrag	8 130 175	8 128 674	8 128 674	7 742 942
		Avsetning til disp.fond	722 792			5 490 466
		Avsetning til bundne fond	2 151 554	1 473 070	1 473 070	2 374 332
		Overføring til investering	306 941	306 941		1 550 000
		Rammetilskudd	93 881 893	90 972 000	90 972 000	87 173 387
		Skatt	37 004 210	39 452 000	39 452 000	39 892 681
		Eiendomsskatt totalt	10 532 830	10 393 000	10 393 000	10 328 245
		Naturressursskatt	2 695 781			2 587 420
		Renteinntekter	4 759 962	3 272 856	2 618 152	2 482 138
		Utbytte fra selskaper	835 296	835 296	2 000 000	2 572 416
		Bruk av disp.fond	328 107	328 107	328 107	2 750 000
		Bruk av bundne fond	1 121 169	265 721	572 662	893 999
		Totalbevilgning	152 129 785	147 668 410	145 600 371	144 173 309
9	Utg. til fordeling	Netto bevilgning	5 979 015	5 557 931		1 548 976
		Avsetning til disp.fond	11 319 719	11 319 719		5 620 197
		Bruk av disp.fond	5 761 788	5 761 788		7 310 765
		Totalbevilgning	421 084	-	-	141 592
		Sum netto bevilgning	173 868 628	155 698 214	135 936 537	138 606 120
		Post 6 i bevilgningsoversikt	173 868 628	155 698 214	135 936 537	138 606 120
		Differanse	0	0	0	0

Økonomiske oversikter

1 Grane kommune - 2023

09.02.2024

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap)				
1 Investeringer i varige driftsmidler	5.719.210,94	16.681.941,00	16.375.000,00	4.989.727,14
2 Tilskudd til andres investeringer	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	545.941,00	500.000,00	500.000,00	468.791,00
4 Utlån av egne midler	0,00	0,00	0,00	0,00
5 Avdrag på lån	0,00	0,00	0,00	0,00
6 Sum investeringsutgifter	6.265.151,94	17.181.941,00	16.875.000,00	5.458.518,14
7 Kompensasjon for merverdiavgift	835.348,16	3.275.000,00	3.275.000,00	913.863,29
8 Tilskudd fra andre	0,00	0,00	0,00	2.000.000,00
9 Salg av varige driftsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
11 Utdeling fra selskaper	0,00	0,00	0,00	0,00
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0,00	0,00	0,00	0,00
13 Bruk av lån	4.576.922,00	13.100.000,00	13.100.000,00	2.484.135,48
14 Sum investeringsinntekter	5.412.270,16	16.375.000,00	16.375.000,00	5.397.998,77
15 Videreutlån	5.753.808,00	4.000.000,00	4.000.000,00	6.561.076,00
16 Bruk av lån til videreutlån	5.753.808,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.155.226,00
17 Avdrag på lån til videreutlån	1.567.959,00	1.434.625,00	1.434.625,00	1.301.292,00
18 Mottatte avdrag på videreutlån	2.948.582,78	1.270.777,00	1.270.777,00	3.806.986,55
19 Netto utgifter videreutlån	-1.380.623,78	163.848,00	163.848,00	-99.844,55
20 Overføring fra drift	-306.941,00	-306.941,00	0,00	-1.550.000,00
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	826.932,00	0,00	0,00	3.941.483,18
22 Bruk av bundne investeringsfond	0,00	-717.724,00	-717.724,00	-2.405.850,00
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	553.692,00	553.876,00	553.876,00	553.692,00
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-545.941,00	-500.000,00	-500.000,00	-500.000,00
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0,00	0,00	0,00	0,00
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	527.742,00	-970.789,00	-663.848,00	39.325,18
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0,00	0,00	0,00	0,00

Grane kommune

Bevilgningsoversikt

Investering § 5-5 2.ledd

Prosjekt:		Regnskap	Reg.budsj	Oppr.budsj	Regnskap
		2023	2023	2023	2022
9103/4103	Kunstgressbane	371 564	687 500	687 500	1 190 625
9403/4402	Ombygging NAV-kontor	0	625 000	625 000	0
9403/4403	Tannklinikk	0	1 875 000	1 875 000	223 821
9415/4415	Nytt Helsetun	134 337	0	0	0
9415/4416	Inventar nytt helsetun	168 935	0	0	
9415/4417	Velferdsteknologi helsetun	0	0	0	401 298
9420/4420	Utvendig oppgradering GBU	571 480	625 000	625 000	0
9420/4421	Låssystem GBU	342 591	0	0	0
9420/4422	Arbeidsrom GBU Stormoen	0	0	0	305 486
9420/4424	Barnehagen belysning	335 665	312 500	312 500	0
9420/4429	GBU skolegård	0	312 500	312 500	0
9440/4440	Grane kirke	189 884	312 500	312 500	0
9504/4502	Bjorbekk bru	54 700	0	0	243 900
9504/4503	Østre Bogfjellmo bru	0	0	0	712 547
9504/4504	Tyngre oppgradering vei	68 300	312 500	312 500	0
9504/4510	Finsåsbrua	36 580	0	0	296 920
9602/4602	Trofors vannverk PLS	0	500 000	500 000	0
9612/4612	Grunnvannsbrønn Fellingfors	0	2 250 000	2 250 000	0
9612/4622	Fellingfors næringspark	0	1 250 000	1 250 000	0
9700	Tjenestebiler	1 837 240	2 181 941	1 875 000	0
9703/4703	Kantklipper	0	0	0	914 188
9802/4802	Aktivitetspark Stormoen	84 488	1 125 000	1 125 000	493 571
9806/4806	Laksvollen Næringsområde	572 556	2 500 000	2 500 000	0
9807/4807	Ladestasjon El-bil	0	0	0	177 269
9808/4812	Brannutstyr- beredskap	268 720	500 000	500 000	30 102
9808/4813	Beredskap - alarmsendere	135 270	312 500	312 500	0
9808/4814	Beredskap - ATV og lettboat	373 748	625 000	625 000	0
9804/4815	Stedsutvikling Fiplingdal	173 153	375 000	375 000	0
	SUM INVESTERINGER	5 719 211	16 681 941	16 375 000	4 989 727

FINANSIERING					
35100	Avdrag startlån	1 567 959	1 434 625	1 434 625	1 301 292
35200	Utlån startlån	5 753 808	4 000 000	4 000 000	6 561 076
35290	Kjøp av aksjer og andeler	545 941	500 000	500 000	468 791
35400	Avsetning til bundne invest.fond	553 692	553 876	553 876	553 692
35500	Avsetning til bundne invest.fond	826 932	0	0	3 941 483
37290	Kompensasjon for MVA	-835 348	-3 275 000	-3 275 000	-913 863
38900	Overføringer fra andre	0	0	0	-2 000 000
39100	Bruk av lån videre utlån-startlån	-5 753 808	-4 000 000	-4 000 000	-4 155 226
39101	Bruk av lån ordinær investering	-4 576 922	-13 100 000	-13 100 000	-2 484 135
39200	Mottatte avdrag på utlån startlån	-2 948 583	-1 270 777	-1 270 777	-3 806 987
39400	Bruk av ubundne invest.fond	-545 941	-500 000	-500 000	-500 000
39500	Bruk av bundne investeringsfond	0	-717 724	-717 724	-2 405 850
39700	Overføringer fra driftsregnskapet	-306 941	-306 941	0	-1 550 000
	SUM FINANSIERING	-5 719 211	-16 681 941	-16 375 000	-4 989 727

Økonomiske oversikter

1 Grane kommune - 2023

12.02.2024

Oversikt - balanse	Noter	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		704.507.638,78	691.783.022,93
I. Varige driftsmidler	3	383.879.745,37	392.989.573,27
1. Faste eiendommer og anlegg		368.468.550,13	377.115.435,69
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		15.411.195,24	15.874.137,58
II. Finansielle anleggsmidler	4	46.246.610,41	43.506.520,66
1. Aksjer og andeler		18.941.170,00	18.153.755,00
2. Obligasjoner		0,00	0,00
3. Utlån	5	27.305.440,41	25.352.765,66
III. Immaterielle eiendeler		0,00	0,00
IV. Pensjonsmidler		274.381.283,00	255.286.929,00
B. Omløpsmidler		119.367.714,97	114.904.765,11
I. Bankinnskudd og kontanter		90.959.304,94	94.887.831,31
II. Finansielle omløpsmidler	6	1.000,00	1.000,00
1. Aksjer og andeler		0,00	0,00
2. Obligasjoner		1.000,00	1.000,00
3. Sertifikater		0,00	0,00
4. Derivater		0,00	0,00
III. Kortsiktige fordringer		28.407.410,03	20.015.933,80
1. Kundefordringer		16.666.607,03	14.154.442,80
2. Andre kortsiktige fordringer		0,00	0,00
3. Premieavvik	9	11.740.803,00	5.861.491,00
Sum eiendeler		823.875.353,75	806.687.788,04
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		337.672.344,50	352.538.033,43
I. Egenkapital drift		61.063.212,41	73.920.584,78
1. Disposisjonsfond		36.826.038,38	36.924.389,85
2. Bundne driftsfond	11	24.237.174,03	36.996.194,93
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0,00	0,00
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet		0,00	0,00
II. Egenkapital investering		3.425.362,30	2.590.680,30
1. Ubundet investeringsfond		548.486,92	540.736,92
2. Bundne investeringsfond	11	2.876.875,38	2.049.943,38
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0,00	0,00
III. Annen egenkapital		273.183.769,79	276.026.768,35
1. Kapitalkonto	2	275.474.579,47	278.317.578,03
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		0,00	0,00
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		-2.290.809,68	-2.290.809,68
D. Langsiktig gjeld		446.640.278,00	428.602.734,00
I. Lån	7	177.440.191,00	174.338.325,00
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		177.440.191,00	174.338.325,00
2. Obligasjonslån		0,00	0,00
3. Sertifikatlån		0,00	0,00
II. Pensjonsforpliktelse		269.200.087,00	254.264.409,00
E. Kortsiktig gjeld		39.562.731,25	25.547.020,61
I. Kortsiktig gjeld		39.562.731,25	25.547.020,61
1. Leverandørgjeld		7.285.939,93	8.395.882,92
2. Likviditetslån		0,00	0,00
3. Derivater		0,00	0,00
4. Annen kortsiktig gjeld		32.276.791,32	17.051.434,69
5. Premieavvik		0,00	99.703,00

Økonomiske oversikter

1 Grane kommune - 2023

12.02.2024

Oversikt - balanse	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Sum egenkapital og gjeld	823.875.353,75	806.687.788,04
F. Memoriakonti	0,00	0,00
I. Ubrukte lånemidler	17.607.803,72	15.138.533,72
II. Andre memoriakonti	150.000,00	150.000,00
III. Motkonto for memoriakontiene	-17.757.803,72	-15.288.533,72

GRANE KOMMUNE
Økonomisjefen
8680 TROFORS

Trofors 14/2-24
Monica Hoff

GRANE KOMMUNE
Kommunedirektør

Trofors 14/2-24
Anne Kristin Solheim

Økonomisk oversikt - drift

1 Grane kommune - 2023

09.02.2024

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	93.881.893,00	90.972.000,00	90.972.000,00	87.173.387,00
2 Inntekts- og formuesskatt	37.004.210,03	39.452.000,00	39.452.000,00	39.892.680,50
3 Eiendomsskatt	10.532.830,36	10.393.000,00	10.393.000,00	10.328.245,05
4 Andre skatteinntekter	3.754.512,00	1.058.000,00	1.058.000,00	3.646.151,00
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	24.219.539,00	9.378.000,00	2.578.000,00	9.099.310,00
6 Overføringer og tilskudd fra andre	25.572.332,84	12.417.326,00	14.970.326,00	27.312.483,03
7 Brukerbetaling	6.796.042,96	6.561.783,00	6.561.783,00	6.312.123,51
8 Salgs- og leieinntekter	20.834.843,85	17.990.500,00	17.990.500,00	18.374.898,98
9 Sum driftsinntekter	222.596.204,04	188.222.609,00	183.975.609,00	202.139.279,07
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	112.706.756,85	111.222.282,00	103.192.690,00	103.536.737,72
11 Sosiale utgifter	20.618.170,23	18.289.745,00	23.847.676,00	21.178.387,84
12 Kjøp av varer og tjenester	68.311.922,33	46.263.458,00	38.659.480,00	52.660.399,56
13 Overføringer og tilskudd til andre	25.434.998,76	16.892.338,00	9.759.300,00	13.230.100,53
14 Avskrivninger	14.829.038,84	14.829.039,00	14.751.000,00	14.751.000,00
15 Sum driftsutgifter	241.900.887,01	207.496.862,00	190.210.146,00	205.356.625,65
16 Brutto driftsresultat	-19.304.682,97	-19.274.253,00	-6.234.537,00	-3.217.346,58
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	4.771.137,88	3.272.856,00	2.618.152,00	2.482.137,90
18 Utbytter	906.370,00	885.296,00	2.050.000,00	2.555.203,66
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0,00	0,00	0,00	0,00
20 Renteutgifter	5.622.120,12	5.814.308,00	5.814.308,00	3.611.298,71
21 Avdrag på lån	8.130.175,00	8.128.674,00	8.128.674,00	7.742.942,00
22 Netto finansutgifter	-8.074.787,24	-9.784.830,00	-9.274.830,00	-6.316.899,15
23 Motpost avskrivninger	14.829.038,84	14.829.039,00	14.751.000,00	14.751.000,00
24 Netto driftsresultat	-12.550.431,37	-14.230.044,00	-758.367,00	5.216.754,27
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:				
25 Overføring til investering	306.941,00	306.941,00	0,00	1.550.000,00
26 Avsetninger til bundne driftsfond	8.726.476,74	3.621.070,00	3.291.070,00	10.461.851,47
27 Bruk av bundne driftsfond	-21.485.497,64	-17.336.912,00	-2.622.845,00	-7.609.994,76
28 Avsetninger til disposisjonsfond	12.042.510,53	11.319.719,00	0,00	11.110.662,56
29 Bruk av disposisjonsfond	-12.140.862,00	-12.140.862,00	-1.426.592,00	-10.295.765,00
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat:	-12.550.431,37	-14.230.044,00	-758.367,00	5.216.754,27
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0,00	0,00	0,00	0,00

1 Grane kommune - 2023

09.02.2024

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	221.276.667,16	186.852.783,00	182.605.783,00	201.040.672,07
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	835.348,16	3.275.000,00	3.275.000,00	2.913.863,29
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	20.276.357,54	23.898.755,00	24.408.755,00	16.582.296,59
Sum anskaffelse av midler	242.388.372,86	214.026.538,00	210.289.538,00	220.536.831,95
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	227.071.848,17	192.587.823,00	175.379.146,00	190.605.625,65
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	5.719.210,94	16.681.941,00	16.375.000,00	4.989.727,14
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	21.620.003,12	19.957.607,00	19.957.607,00	19.685.399,71
Sum anvendelse av midler	254.411.062,23	229.227.371,00	211.711.753,00	215.280.752,50
Anskaffelse - anvendelse av midler	-12.022.689,37	-15.200.833,00	-1.422.215,00	5.256.079,45
Endring i ubrukte lånemidler	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapspr. som påvirker AK Drift	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapspr. som påvirker AK Inv.	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i arbeidskapital	-12.022.689,37	-15.200.833,00	-1.422.215,00	5.256.079,45
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	22.149.611,27	15.494.665,00	3.844.946,00	26.067.689,21
Bruk av avsetninger	34.172.300,64	30.695.498,00	5.267.161,00	20.811.609,76
Til avsetning senere år	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto avsetninger	-12.022.689,37	-15.200.833,00	-1.422.215,00	5.256.079,45
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	15.135.979,84	15.135.980,00	14.751.000,00	16.301.000,00
Interne utgifter mv	15.135.979,84	15.135.980,00	14.751.000,00	16.301.000,00
Netto interne overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00

Samlet budsjettavvik drift og årsavslutningsdisposisjoner §5-9

	R:2023	B:2023	Avvik
1 Netto driftsresultat	-12 550 431	-14 230 044	-1 679 613
2 Avsetninger til bundne driftsfond	-8 726 477	-3 621 070	5 105 407
5 Avsetninger til disposisjonsfond	-12 042 510	-11 319 719	722 791
18 Overføring til investering i henhold til budsjett	-306 941	-306 941	0
21 Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0
19 Bruk av driftsfond	33 528 008	28 656 631	-4 871 377
<hr/> Årets budsjettmessige mindreforbruk før avsetting			-722 792
<hr/> Økt avsetting/ redusert bruk av disposisjonsfond			722 792

§ 5-9 Oversikt over samlet budsjettavvik investering

	Beløp
1 Sum utgifter og inntekter eks bruk av lån	4 049 180
2 Avsetning til bundne fond	826 932
3 Bruk av bundne fond	-
4 Budsjettert bruk av lån	- 13 100 000
5 Overføring fra drift iht budsjett og fullmakt	- 306 941
6 Avsetning til ubundet investeringsfond iht budsjett og fullmakt	553 692
7 Bruk ubundet investeringsfond iht budsjett og fullmakt	- 545 941
8 Dekking av tidligere års udekket	-
9 Årets budsjettavvik udekket eller udisponert før strykninger)	- 8 523 078
10 Strykning av avsetning til ubundet investeringsfond	-
11 Strykning bruk av lån	8 523 078
12 Strykning av overføring fra drift	-
13 Strykning bruk av ubundet investeringsfond	-
14 Udekket eller udisponert etter strykninger	-
15 Avsetning udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	
16 Fremført til inndecking i senere år (udekket beløp)	-

DRIFTSREGNSKAPET

Driftsregnskap 2023

1 Grane kommune (2023) - År/Periode 2023 1 - 13

12.02.2024

	Regnskap 2023	Buds(end) 2023	Avvik(per.) 0	Avvik 0
Ansvar 1 Sif: 1 Sentraladministrasjonen				
10 Lønn	8.163.759	7.723.809	439.950	6
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	6.811.676	5.495.157	1.316.519	24
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal	1.683.009	1.400.000	283.009	20
14 Overføringsutgifter	1.250.961	0	1.250.961	0
15 Finansutgifter	2.437.669	2.426.057	11.612	0
16 Salgsinntekter	-139.675	-128.000	-11.675	9
17 Refusjoner	-2.287.283	-518.000	-1.769.283	342
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-872.807	-415.557	-457.250	110
Sum ansvar 1 Sif: 1 Sentraladministrasjone	17.047.311	15.983.466	1.063.845	7
Ansvar 1 Sif: 2 Oppvekst og kultur				
10 Lønn	51.872.608	47.067.978	4.804.630	10
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	7.287.660	4.059.430	3.228.230	80
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal	5.415.309	1.420.000	3.995.309	281
14 Overføringsutgifter	2.027.497	800.000	1.227.497	153
15 Finansutgifter	1.468.580	59.252	1.409.328	2379
16 Salgsinntekter	-2.714.502	-2.784.283	69.781	-3
17 Refusjoner	-5.824.032	-1.692.000	-4.132.032	244
18 Overføringsinntekter	-20.892.701	-9.142.500	-11.750.201	129
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-4.005.678	-4.347.581	341.903	-8
Sum ansvar 1 Sif: 2 Oppvekst og kultur	34.634.740	35.440.296	-805.556	-2
Ansvar 1 Sif: 4 Teknisk				
10 Lønn	19.062.922	19.029.793	33.129	0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	23.914.851	21.033.657	2.881.194	14
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal	2.983.870	1.865.000	1.118.870	60
14 Overføringsutgifter	4.773.927	460.000	4.313.927	938
15 Finansutgifter	16.306.335	13.938.120	2.368.215	17
16 Salgsinntekter	-14.610.602	-12.839.000	-1.771.602	14
17 Refusjoner	-6.281.113	-490.000	-5.791.113	1182
18 Overføringsinntekter	-3.443.130	-1.129.000	-2.314.130	205
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-5.257.043	-5.140.775	-116.268	2
Sum ansvar 1 Sif: 4 Teknisk	37.450.018	36.727.795	722.223	2
Ansvar 1 Sif: 5 Helse- Omsorg				
10 Lønn	58.145.904	58.403.634	-257.730	-0
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	5.656.157	3.630.113	2.026.044	56
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal	7.372.587	4.673.000	2.699.587	58
14 Overføringsutgifter	1.055.842	0	1.055.842	0
15 Finansutgifter	568.382	103.610	464.772	449
16 Salgsinntekter	-5.841.773	-5.081.000	-760.773	15
17 Refusjoner	-7.820.231	-7.055.000	-765.231	11
18 Overføringsinntekter	-2.169.694	-1.457.000	-712.694	49
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-4.726.331	-3.788.235	-938.096	25
Sum ansvar 1 Sif: 5 Helse- Omsorg	52.240.843	49.429.122	2.811.721	6
Ansvar 1 Sif: 6 NAV				
10 Lønn	0	696.830	-696.830	-100
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	0	31.500	-31.500	-100
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal	2.400.183	0	2.400.183	0
14 Overføringsutgifter	0	750.000	-750.000	-100
15 Finansutgifter	0	80.000	-80.000	-100
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-13.600	-50.000	36.400	-73
Sum ansvar 1 Sif: 6 NAV	2.386.583	1.508.330	878.253	58

Driftsregnskap 2023

1 Grane kommune (2023) - År/Periode 2023 1 - 13

12.02.2024

	Regnskap 2023	Buds(end) 2023	Avvik(per.) 0	Avvik 0
Ansvar 1 Sif: 7 Politiske styringsorganer				
10 Lønn	1.551.702	1.536.839	14.863	1
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	2.816.848	1.519.428	1.297.420	85
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal	1.819.575	1.732.248	87.327	5
14 Overføringsutgifter	14.808.577	13.352.338	1.456.239	11
15 Finansutgifter	642.465	450.000	192.465	43
16 Salgsinntekter	-585.373	0	-585.373	0
17 Refusjoner	-626.734	0	-626.734	0
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-11.635.687	-10.011.452	-1.624.235	16
Sum ansvar 1 Sif: 7 Politiske styringsorgan	8.791.375	8.579.401	211.974	2
Ansvar 1 Sif: 8 Finans				
11 Kjøp av varer og tjenester som inngår i ko	657.243	15.000	642.243	4282
14 Overføringsutgifter	1.518.194	1.450.000	68.194	5
15 Finansutgifter	16.914.112	15.722.993	1.191.119	8
16 Salgsinntekter	-3.738.962	-3.720.000	-18.962	1
17 Refusjoner	-186.149	0	-186.149	0
18 Overføringsinntekter	-144.114.714	-140.817.000	-3.297.714	2
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-23.179.510	-20.319.403	-2.860.107	14
Sum ansvar 1 Sif: 8 Finans	-152.129.786	-147.668.410	-4.461.376	3
Ansvar 1 Sif: 9 Investering				
10 Lønn	-5.979.015	-5.557.931	-421.084	8
15 Finansutgifter	11.319.719	11.319.719	0	0
19 Finansinntekter og finansieringstransaksj	-5.761.788	-5.761.788	0	0
Sum ansvar 1 Sif: 9 Investering	-421.084	0	-421.084	0
TOTALT	0	0	0	0

INVESTERINGSREGNSKAPET

Investeringsregnskap 2023

1 Grane kommune (2023) - År/Periode 2023 1 - 13

12.02.2024

	Regnskap 2023	Buds(end) 2023	Avvik(per.) 0	Avvik 0
Ansvar: 1000 Rådmannskontor				
35290 Kjøp av aksjer og andeler	545.941	500.000	45.941	9
Sum ansvar: 1000 Rådmannskontor	545.941	500.000	45.941	9
Ansvar: 8100 Overføringer				
39101 BRUK AV LÅN ORDINÆR INVESTER	-4.576.922	-13.100.000	8.523.078	-65
39400 Bruk av ubundne investeringsfond	-545.941	-500.000	-45.941	9
Sum ansvar: 8100 Overføringer	-5.122.863	-13.600.000	8.477.137	-62
Ansvar: 8200 Lånekostnader				
35100 Avdrag STARTLÅN	1.567.959	1.434.625	133.334	9
Sum ansvar: 8200 Lånekostnader	1.567.959	1.434.625	133.334	9
Ansvar: 8300 Utlån				
35200 Utlån startlån	5.753.808	4.000.000	1.753.808	44
35400 AVSETNING UBUNDNE INVESTERIN	553.692	553.876	-184	-0
35500 Avsetning til bundne investeringsfond	826.932	0	826.932	0
39100 Bruk av lån VIDERE UTLÅN- STARTL	-5.753.808	-4.000.000	-1.753.808	44
39200 Mottatte avdrag på utlån STARTLÅN	-2.948.583	-1.270.777	-1.677.806	132
39500 Bruk av bundne investeringsfond	0	-717.724	717.724	-100
Sum ansvar: 8300 Utlån	-1.567.959	-1.434.625	-133.334	9
Ansvar: 9103 Kunstgressbane				
32000 Inventar og utstyr	0	550.000	-550.000	-100
32300 Byggetjenester/nybygg	297.251	0	297.251	0
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	74.313	137.500	-63.187	-46
37290 Kompensasjon for MVA	-74.313	-137.500	63.187	-46
Sum ansvar: 9103 Kunstgressbane	297.251	550.000	-252.749	-46
Ansvar: 9403 Administrasjonsbygg				
32300 Byggetjenester/nybygg	0	2.000.000	-2.000.000	-100
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	0	500.000	-500.000	-100
37290 Kompensasjon for MVA	0	-500.000	500.000	-100
Sum ansvar: 9403 Administrasjonsbygg	0	2.000.000	-2.000.000	-100
Ansvar: 9415 Nytt Helsetun				
32000 Inventar og utstyr	242.619	0	242.619	0
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	60.655	0	60.655	0
37290 Kompensasjon for MVA	-60.655	0	-60.655	0
Sum ansvar: 9415 Nytt Helsetun	242.619	0	242.619	0
Ansvar: 9420 Skoler/barnehage				
32000 Inventar og utstyr	0	250.000	-250.000	-100
32300 Byggetjenester/nybygg	999.789	750.000	249.789	33
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	249.947	250.000	-53	-0
37290 Kompensasjon for MVA	-249.947	-250.000	53	-0
Sum ansvar: 9420 Skoler/barnehage	999.789	1.000.000	-211	-0
Ansvar: 9440 Grane kirke				
32300 Byggetjenester/nybygg	151.908	250.000	-98.093	-39
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	37.977	62.500	-24.523	-39
37290 Kompensasjon for MVA	-37.977	-62.500	24.523	-39
Sum ansvar: 9440 Grane kirke	151.908	250.000	-98.093	-39
Ansvar: 9504 Veier/bruer				
32300 Byggetjenester/nybygg	19.500	250.000	-230.500	-92

Investeringsregnskap 2023

1 Grane kommune (2023) - År/Periode 2023 1 - 13

12.02.2024

	Regnskap 2023	Buds(end) 2023	Avvik(per.) 0	Avvik 0
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	140.080	62.500	77.580	124
37290 Kompensasjon for MVA	-140.080	-62.500	-77.580	124
Sum ansvar: 9504 Veier/bruer	19.500	250.000	-230.500	-92
Ansvar: 9602 Trofors vannverk				
32000 Inventar og utstyr	0	400.000	-400.000	-100
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	0	100.000	-100.000	-100
37290 Kompensasjon for MVA	0	-100.000	100.000	-100
Sum ansvar: 9602 Trofors vannverk	0	400.000	-400.000	-100
Ansvar: 9612 Fellingfors næringspark				
32000 Inventar og utstyr	0	1.800.000	-1.800.000	-100
32300 Byggetjenester/nybygg	0	1.000.000	-1.000.000	-100
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	0	700.000	-700.000	-100
37290 Kompensasjon for MVA	0	-700.000	700.000	-100
Sum ansvar: 9612 Fellingfors næringspark	0	2.800.000	-2.800.000	-100
Ansvar: 9700 Biler				
32100 Transportmidler	1.834.368	1.806.941	27.427	2
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	2.872	375.000	-372.128	-99
37290 Kompensasjon for MVA	-2.872	-375.000	372.128	-99
39700 Overføringer fra driftsregnskapet	-306.941	-306.941	0	0
Sum ansvar: 9700 Biler	1.527.427	1.500.000	27.427	2
Ansvar: 9802 Lekeplasser				
32000 Inventar og utstyr	67.590	0	67.590	0
32300 Byggetjenester/nybygg	0	900.000	-900.000	-100
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	16.898	225.000	-208.103	-92
37290 Kompensasjon for MVA	-16.898	-225.000	208.103	-92
Sum ansvar: 9802 Lekeplasser	67.590	900.000	-832.410	-92
Ansvar: 9804 Stedsutvikling				
32000 Inventar og utstyr	112.782	300.000	-187.218	-62
32300 Byggetjenester/nybygg	15.180	0	15.180	0
32700 Konsulenttjenester	10.560	0	10.560	0
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	34.631	75.000	-40.370	-54
37290 Kompensasjon for MVA	-34.631	-75.000	40.370	-54
Sum ansvar: 9804 Stedsutvikling	138.522	300.000	-161.478	-54
Ansvar: 9806 Laksvollen næringsområde				
32000 Inventar og utstyr	0	2.000.000	-2.000.000	-100
32300 Byggetjenester/nybygg	358.045	0	358.045	0
32700 Konsulenttjenester	100.000	0	100.000	0
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	114.511	500.000	-385.489	-77
37290 Kompensasjon for MVA	-114.511	-500.000	385.489	-77
Sum ansvar: 9806 Laksvollen næringsområde	458.045	2.000.000	-1.541.955	-77
Ansvar: 9808 Beredskap brann				
32000 Inventar og utstyr	499.603	1.150.000	-650.397	-57
32100 Transportmidler	99.903	0	99.903	0
32300 Byggetjenester/nybygg	74.765	0	74.765	0
34290 Merverdiavgift utenfor mva-loven	103.466	287.500	-184.034	-64
37290 Kompensasjon for MVA	-103.466	-287.500	184.034	-64
Sum ansvar: 9808 Beredskap brann	674.272	1.150.000	-475.728	-41
TOTALT	0	0	0	0

BALANSEREGNSKAPET

Økonomiske oversikter

1 Grane kommune - 2023

14.02.2024

Oversikt - balanse

Regnskap 2023

Regnskap 2022

EIENDELER

A. Anleggsmidler

I. Varige driftsmidler

1. Faste eiendommer og anlegg

22799010 Kommunehus	9.735.118,36	10.147.225,00
22799020 Skoler	53.227.482,48	54.596.592,05
22799030 Barnehager	5.001.804,70	4.870.498,13
22799040 Sjukeheim	173.942.605,97	177.821.881,13
22799060 Lagerbygg/brannstasjon	951.253,00	1.050.424,60
22799090 Andre bygg	28.391.190,39	29.057.270,57
22799110 Utleieboliger	2.251.001,91	2.366.518,47
22799120 Trygdeboliger	2.248.764,75	2.423.068,19
22799130 Omsorgsboliger	6.212.134,85	6.497.648,33
22799310 Opparbeidede nærings- og boareal	28.223.102,08	27.283.082,42
22799410 Museer	1.147.774,46	1.207.026,50
22799510 Tekniske anlegg vann	3.350.760,63	3.918.559,31
22799520 Ledningsnett vann	9.847.013,22	10.354.632,64
22799610 Tekniske anlegg avløp	20.090.013,98	20.726.720,30
22799620 Ledningsnett avløp	2.032.754,57	2.229.410,79
22799710 Parkeringsplasser og veglyst	32.744,04	61.975,68
22799720 Veger	21.783.030,74	22.502.901,58
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	15.411.195,24	15.874.137,58
22499100 IT-utstyr og kontormaskiner	6.619.600,48	9.045.657,76
22499200 Inventar, utstyr, maskiner og verktøy	2.678.905,77	1.889.234,38
22499300 Transportmidler	2.971.422,55	1.571.969,08
22499310 Tråkkemaskin	11.829,00	11.829,00
22499400 Brannbiler	3.122.108,44	3.348.118,36
22799052 Inventar/utstyr legetjenesten	2.135,00	2.135,00
22799404 Telt kultur	5.194,00	5.194,00

II. Finansielle anleggsmidler

1. Aksjer og andeler

22141000 Egenkapital KLP	8.522.307,00	7.206.200,00
22166000 Aksjer utstedt av kommuner	7.481.000,00	7.481.000,00
22170000 Aksjer utstedt av andre	515.858,00	490.858,00
22170100 Andeler i borettslag	760.941,00	760.941,00
22268001 HELGELANDSKRAFT AS	1.661.064,00	2.214.756,00

2. Obligasjoner

3. Utlån

22275001 Sosiallån	22.253,00	121.899,00
22275009 HUSBANKEN AVSK. GJELDSFOR	-21.622,00	-21.622,00
22275010 Formidlingslån - FELIX	23.263.104,77	19.904.782,14
22275020 Næringslån - FELIX	4.041.704,64	5.347.706,52

III. Immaterielle eiendeler

IV. Pensjonsmidler

22041000 PENSJONSMIDLER	274.381.283,00	255.286.929,00
22041001 PENSJONSMIDLERD STAT	263.686.607,00	245.996.775,00
	10.694.676,00	9.290.154,00

B. Omløpsmidler

I. Bankinnskudd og kontanter

21000001 KASSE	90.959.304,94	94.887.831,31
21000002 Kasse Servicetorget	7.508,00	7.674,00
21020000 HELGELAND SPAREBANK 4530.05.00491	70,00	70,00
21020001 HS 29.51261 Fakturering, ny	9.945.804,50	27.077.028,73
21020002 HSB 4516.23.03213	59.431.202,87	48.313.118,01
21020003 SPAREKONTO 4530.49.28062	367.827,14	96.867,61
21020006 4516.23.09858 Gavekonto	12.417,00	11.881,00
21020008 FOND 4530.49.00583	348.968,74	323.805,74
21020009 LÅN 4530.49.02152	4.461.290,27	4.268.554,27
21020011 HSB 4516.26.00129(Vefsnafond-Høyrente)	17.471,74	16.717,74
21020012 HSB 4516.26.00137(Fond-Høyrente)	108.585,00	106.619,00
21020014 4516.18.86649 Helgeland Sparebank	981,00	963,00
21020015 4516.18.86657 (Vefsnafond-ordinær)	10.677,00	10.216,00
	11.788.862,04	10.489.652,57

1 Grane kommune - 2023

14.02.2024

Oversikt - balanse	Regnskap 2023	Regnskap 2022
21098015 SKATTETREKK-4530.05.03024	4.401.032,00	4.110.270,00
21098016 H.SP 49.03922 DEP HUSLEIE	12.865,13	12.309,13
21098017 H.SP 52.63420 DEP SOS.KONT	16.527,73	15.813,73
21098018 H.SP 52.70605 DEP SOS KONT	9.872,02	9.446,02
21098021 H.SP 13.45988 DEP SOS KONT	9.262,47	8.862,47
21098026 Hsp 4516.16.20495 dep sos kont	6.260,00	6.221,00
21098421 KONSESJONSKRAFT 4530.2932631	1.820,29	1.741,29
II. Finansielle omløpsmidler	1.000,00	1.000,00
1. Aksjer og andeler	0,00	0,00
2. Obligasjoner	1.000,00	1.000,00
21170001 NORSKE SKOGINDUSTRIER AS	1.000,00	1.000,00
3. Sertifikater	0,00	0,00
4. Derivater	0,00	0,00
III. Kortsiktige fordringer	28.407.410,03	20.015.933,80
1. Kundefordringer	16.666.607,03	14.154.442,80
21310003 Refusjon trygdekontor	4.005.427,00	3.360.593,00
21314100 FYLKESKATTESJEFEN ordinær MVA	-990.249,00	-858.286,00
21314101 Fylkesskattesjefen MOMSKOMPENSASJON	2.292.627,00	1.874.134,00
21375000 FORSKUDD LØNN	0,00	11.285,87
21375010 Terminforfall Formidlingslån - FELIX	327.214,76	443.781,08
21375020 Terminforfall Næringslån - FELIX	730.764,42	766.214,78
21375085 DIV. KORTSIKTIGE FORDRINGER	0,00	200,00
21399010 INTERIMSKONTO INNBETALINGER	6.367.915,24	5.610.000,00
21399020 INTERIMSKONTO OCR	1.889,00	0,00
21775010 Kundefordringer kommunale avgifter	472.540,81	287.212,57
21775020 Kundefordringer oppvekst	48.864,46	42.743,00
21775030 Kundefordringer helse/sosial	385.460,00	383.018,00
21775040 Kundefordringer husleie	191.494,00	172.079,00
21775090 Kundefordringer diverse	2.832.659,34	2.061.467,50
2. Andre kortsiktige fordringer	0,00	0,00
3. Premieavvik	11.740.803,00	5.861.491,00
21914000 ARBEIDSGIVERAVGIFT AV PREMIEAVVIK	0,00	284.430,00
21941000 PREMIEAVVIK	10.673.594,00	5.577.061,00
21941001 Premieavvik stat	1.067.209,00	0,00
Sum eiendeler	823.875.353,75	806.687.788,04
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	337.672.344,50	352.538.033,43
I. Egenkapital drift	61.063.212,41	73.920.584,78
1. Disposisjonsfond	36.826.038,38	36.924.389,85
25699001 DISPOSISJONSFOND	-18.399.825,38	-24.056.107,85
25699100 Arrangementsfond KS 87/15	-148.000,00	-148.000,00
25699203 FLYKTNINGER	-6.502.538,00	-6.502.538,00
25699841 PENSJONSFOND	-11.775.675,00	-6.217.744,00
2. Bundne driftsfond	24.237.174,03	36.996.194,93
25101310 Scene Granehallen	0,00	-13.160,80
25111000 Slam- selvkostfond	-614.208,00	-602.318,39
25111010 Kirkegårdsdrift	0,00	-521.815,00
25199020 Bedriftshelsetjenesten	0,00	-28.854,61
25199021 Velferdstiltak	-105.250,00	-105.250,00
25199022 Elevrådet skoletur	-21.103,77	-27.132,24
25199029 Kunstgressbane drift	-30.603,00	-218.000,00
25199030 Trofors stasjon	0,00	-65.200,00
25199031 Startlån - renter	-586.016,42	-750.244,42
25199033 Aktivitetstilbud Helsetunet	-212.944,35	-37.931,00
25199034 Foreldrestøttende tiltak	-516.938,00	-516.938,00
25199035 Gavefond Hjemmetjenesten	-89.968,84	-82.243,84
25199036 Dagtilbud demente	0,00	-92.513,00
25199037 Forskjønnelse Trofors-området	-72.174,45	-129.324,45
25199038 Grane Folkebibliotek	0,00	-15.404,90
25199039 NAV-integrering	0,00	-2.181.297,94
25199210 Ressurskrevende brukere	0,00	-3.250.327,00
25199211 Ungdommens hus	-56.372,00	-67.272,00
25199212 Kulturell skolesekk - spaserstokk	-133.830,86	-79.830,86

Økonomiske oversikter

1 Grane kommune - 2023

14.02.2024

Oversikt - balanse	Regnskap 2023	Regnskap 2022
25199213 Barnehage driftsmidler	0,00	-11.200,00
25199270 Utleieboliger- vedlikehold	-314.327,00	-314.327,00
25199280 Idrettshall - utstyr treningsrom	-427.054,40	-210.869,80
25199281 Kompetanseheving Grane kommune - v/Anne Kristin	-689.642,83	-727.017,22
25199282 Kompetanseheving helse/psykiatri (Prosjekt 5745)	-497.129,00	-625.111,00
25199284 Tilrettelegging Simskardet	0,00	-496.235,00
25199285 Informasjonspunkt Fiplingdal	0,00	-200.000,00
25199304 DEPOSITUM SOSIALKONTORET	0,00	-43.548,17
25199310 Gavefond Sykehjemmet	-145.342,01	-173.951,81
25199311 FRIGG 4H	0,00	-9.956,11
25199312 STIMULERINGSMDLER HELSE	0,00	-71.371,00
25199313 SJUKEHEIMEN-MUSIKKPROSJEKT 5200	0,00	-57.299,60
25199314 Bolyst	-525.183,43	-702.086,00
25199315 Fagopplæring VO	0,00	-208.000,00
25199316 LCP- prosjekt lindring kreft- kreftsykepleier	0,00	-31.887,75
25199317 Konsulentjenester	0,00	-200.000,00
25199428 Vefsna-fond Laksvollen	-5.786.592,17	-12.075.611,04
25199430 Børgefjell Nasjonalpark 60 år	0,00	-41.000,00
25199431 Kommunalt næringsfond	-5.010.548,94	-5.105.315,22
25199432 Jordbruksfond	0,00	-155.516,72
25199433 Næringsfond corona 2020	-1.115.636,00	-1.115.636,00
25199450 Fagformyelsen	0,00	-200.000,00
25199451 UTBEDRINGSTILSKUDD - Husbanken	0,00	-18.764,38
25199452 Gavefond Frivilligsentralen	-11.150,00	-11.150,00
25199453 Etablering-utbedringstilskudd- Husbanken	-418.976,38	-400.212,00
25199461 Digi hjelpen - digitalt utenforskap	-220.267,28	-220.267,28
25199474 Folkehelse	-75.254,71	-82.386,71
25199475 Miljø og naturvern	-620.000,00	-620.000,00
25199476 FRISKLIVSENTRALEN	0,00	-12.823,80
25199477 Rovdyrtiltak	-510.990,68	-664.880,68
25199478 Viltforvaltningsfond	-73.390,00	-44.338,99
25199500 Psykologtjeneste tilskudd	0,00	-410.000,00
25199544 Smittevern og oppfølgingsarbeid rus og psykiatri-prosjekt 5746	0,00	-62.908,00
25199545 KLEIST GEDDES LEGAT FIPLINGDAL	0,00	-5.556,85
25199546 Psykiatri- Coop cafe	-85.477,00	-93.937,00
25199547 Psykiatri-Barn og familie/Barn som pårørende	-798.015,00	-1.246.149,00
25199548 Heis/ arkiv-teknisk 2020	0,00	-25.000,00
25199549 Inn i jobb - utenforskap	-536.711,60	-347.015,00
25199601 Kvalifiseringsprogram	0,00	-126.192,32
25199602 Grane Nasjonalparkkommune infoskilt	-142.050,91	-340.171,91
25199603 Familleenhet	-930.900,00	-652.999,12
25199604 Rusmiddeltiltak	-22.576,00	-42.576,00
25199605 Kultur i Grane (Rune)	0,00	-7.868,00
25199607 Tillitsreformen barnehage og skole 2023/2024	-250.000,00	0,00
25199608 Samisk tema innfallsport og informasjon Vollen	-75.000,00	0,00
25199609 Reparasjon flomskader Haustreisvegen	-2.025.000,00	0,00
25199610 Geotekniske undersøkelser Gnr 49 Bnr 16	-331.725,00	0,00
25199611 Mestringsteam ansvar 5000	-158.824,00	0,00
3. Merforbruk i driftsregnskapet	0,00	0,00
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	0,00	0,00
II. Egenkapital investering	3.425.362,30	2.590.680,30
1. Ubundet investeringsfond	548.486,92	540.736,92
25399801 HELGELANDSKRAFT - UTBYTTE	-548.486,92	-540.736,92
2. Bundne investeringsfond	2.876.875,38	2.049.943,38
25599290 Stopp-effekt Laksvollen	-2.000.000,00	-2.000.000,00
25599520 STARTLÅN- AVDRAG	294.894,38	1.121.826,38
25599920 FOND FOR VIDERE UTLÅN-STARTLÅN	-1.171.769,76	-1.171.769,76
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	0,00	0,00
III. Annen egenkapital	273.183.769,79	276.026.768,35
1. Kapitalkonto	275.474.579,47	278.317.578,03
25990001 KAPITALKONTO	-275.474.579,47	-278.317.578,03
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	0,00	0,00
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-2.290.809,68	-2.290.809,68
25800001 Prinsippendringer investering	2.290.809,68	2.290.809,68

Økonomiske oversikter

1 Grane kommune - 2023

14.02.2024

Oversikt - balanse

Regnskap 2023

Regnskap 2022

D. Langsiktig gjeld	446.640.278,00	428.602.734,00
I. Lån	177.440.191,00	174.338.325,00
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	177.440.191,00	174.338.325,00
24519001 Den norske stats husbank	-26.634.595,00	-24.202.554,00
24519002 HUSBANKEN, EGNE LÅN	-663.395,00	-936.546,00
24531003 Norges kommunalbank	-136.720.220,00	-134.464.910,00
24541001 Kommunal Landspensjonskasse	-13.421.981,00	-14.734.315,00
2. Obligasjonslån	0,00	0,00
3. Sertifikatlån	0,00	0,00
II. Pensjonsforpliktelse	269.200.087,00	254.264.409,00
24014000 ARBEIDSGIVERAVGIFT AV PENSJONSFORPLIKTELSE	0,00	427.509,00
24014001 ARBEIDSGIVERAVGIFT- PENSJONSFORPLIKTELSE	0,00	-377.891,00
24041000 PENSJONSFORPLIKTELSE	-253.721.635,00	-237.614.244,00
24041001 Pensjonsforpliktelser statlig	-15.478.452,00	-16.699.783,00
E. Kortsiktig gjeld	39.562.731,25	25.547.020,61
I. Kortsiktig gjeld	39.562.731,25	25.547.020,61
1. Leverandørgjeld	7.285.939,93	8.395.882,92
23675201 Leverandørgjeld	-7.285.939,93	-8.395.882,92
2. Likviditetslån	0,00	0,00
3. Derivater	0,00	0,00
4. Annen kortsiktig gjeld	32.276.791,32	17.051.434,69
23208010 Periodisering lønn	-1.389.542,41	-1.643.605,66
23210000 PÅLØPNE RENTER	-842.877,00	-570.224,00
23214001 Arbeidsgiveravgift	-1.261.000,00	-896.676,58
23214002 Arbeidsgiveravgift av feriepenge	-595.300,49	-550.407,28
23214010 Forskuddstrekk	-4.324.259,00	-4.049.529,00
23214011 Påleggstrekk	-38.510,00	-15.996,00
23275002 Avsatte feriepenge	-11.665.183,81	-10.784.900,89
23275011 Kontigent	0,00	1.263,89
23275014 Inkasso/lån	-4.725,39	0,00
23299010 REGNINGER BANKGIRO	245.264,00	4.341.445,62
23299011 Vedtak Vefsnafond-ikke utbetalt	-7.612.409,00	-70.000,00
23299020 Interimskonto/Periodisering	-4.788.248,22	-2.812.804,79
5. Premieavvik	0,00	99.703,00
23914000 Arbeidsgiveravgift av premieavvik	0,00	-4.838,00
23941000 Premieavvik	0,00	-94.865,00
Sum egenkapital og gjeld	823.875.353,75	806.687.788,04
F. Memoriakonti	0,00	0,00
I. Ubrukte lånemidler	17.607.803,72	15.138.533,72
29100417 Helsetun velferdsteknologi	1.757.381,27	2.000.000,00
29100420 IKT skolen 2019/2020	241.825,00	241.825,00
29100520 STARTLÅN	3.454.302,00	5.208.110,00
29100622 Aktivitetspark Stormoen	1.132.410,00	1.200.000,00
29100638 Investering 2022	5.573.369,50	6.488.598,72
29100639 Investering 2023	5.448.515,95	0,00
II. Andre memoriakonti	150.000,00	150.000,00
29200430 NF. KOMMUNAL GRANEDAGEN	62.000,00	62.000,00
29200439 NÆRINGSFOND STATLIG DEL	65.000,00	65.000,00
29200920 LÅN TIL JORDBRUKSFORMÅL	23.000,00	23.000,00
III. Motkonto for memoriakontiene	-17.757.803,72	-15.288.533,72
29999001 MEMORIAKONTI	-17.607.803,72	-15.138.533,72
29999002 LÅN TIL JORDBRUKS/NÆRINGSFORMÅL	-150.000,00	-150.000,00

NOTER

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Organisering av kommunens virksomhet

Grane kommune har ikke kommunale foretak (KF), lånefond eller interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt, det vil si: kommunen har ikke regnskap som skal konsolideres.

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet lagt til vertskommunesamarbeid.

Vertskommunesamarbeid	Type virksomhet	Vertskommune
Indre Helgeland Barnevernstjeneste	Barnevern	Vefsn kommune
IT-samarbeid	IT-avdeling	Hattfjelldal kommune
NAV Vefsna	Tjenester NAV	Vefsn kommune

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.2023	01.01.2023	Endring
2.1 Omløpsmidler	119 367 715	114 904 765	4 462 950
2.3 Kortsiktig gjeld	-39 562 731	-25 547 021	-14 015 711
Arbeidskapital	79 804 984	89 357 745	-9 552 761

Drifts- og investeringsregnskapet :	Sum
Driftsregnskapet	
Sum driftsinntekter	-222 596 204
Sum driftsutgifter	227 071 848
Netto finansutgifter	8 074 787
Netto driftsresultat	12 550 431
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	6 265 152
Sum investeringsinntekter	-5 412 270
Netto utgifter videreutlån	-1 380 624
Netto utgifter i	-527 742
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	2 469 270
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og	9 553 419
Differanse (forklares nedenfor)	659

Forklaring til differanse i arb.kapital :	Beløp
	0
	0
	0
	0

Note 2 Kapitalkonto

Årets endring i kapitalkonto

	01.01.	31.12.	Endring
Anleggsmidler	691 783 023	704 507 639	12 724 616
Langsiktig gjeld	428 602 734	446 640 278	18 037 544
Ubrukte lånemidler	15 138 534	17 607 804	2 469 270
Endring i regnskapsprinsipper som påvirker langsiktig gjeld			0
Endring i regnskapsprinsipper som påvirker anleggsmidler			0
Kapitalkonto	278 318 823	275 475 165	-2 843 658

Spesifikasjon av bevegelser på kapitalkontoen

Saldo kapitalkonto 1.1.	278 317 578
Økning av kapitalkonto (kreditposter):	
Aktivisering fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	5 719 211
Reversert nedskrivning eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Kjøp av aksjer/andeler	545 941
Reversert nedskrivning aksjer/andeler	795 166
Utlån	5 753 808
Avdrag på eksterne lån	9 698 134
Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	
Endring pensjonsmidler SPK	1 404 522
Endring pensjonsmidler KLP	17 689 832
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Reversert oppskrivning utenlandslån	
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter):	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	14 829 039
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Salg aksjer/andeler	0
Nedskrivning aksjer/andeler	0
Avdrag på utlån	4 268 120
Avskrivning på utlån	86 046
Bruk av lånemidler	10 330 730
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	14 935 678
Endring pensjonsmidler SPK	
Endring pensjonsmidler KLP	
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Urealisert kurstap (oppskrivning) utenlandslån	
Saldo kapitalkonto 31.12.	275 474 579

Note 3 Anleggsmidler

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Bollger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte-områder	SUM
Bokført verdi pr 1.1.2023	12 035 010	7 765 506	17 811 162	140 251 378	199 684 666	15 441 851	392 989 573
Årets tilgang		3 345 329	798 509	1 575 373			5 719 211
Årets avgang							0
Årets avskrivninger	-2 594 827	-1 017 679	-1 446 871	-5 314 671	-4 454 991		-14 829 039
Årets nedskrivninger							0
Reverseringer av nedskrivninger							0
Bokført verdi pr. 31.12.2023	9 440 183	10 093 156	17 162 800	136 512 080	195 229 675	15 441 851	383 879 745
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	-	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Ulnyttbar levetid, inntil	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Note 4 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Henvisning balansen art/prosjektnr.	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 31.12.2023	Balanseført verdi 01.01.2023
KLP egenkapitalinnskudd	22141000		kr 8 522 307	kr 7 206 200
Søndre Helgeland Miljøverk	22166000/9405	3,96 %	kr 60 000	kr 60 000
Helgeland Industrier AS	22166000/9406	3,47 %	kr 28 000	kr 28 000
Helgelandskraft AS	22166000/9407	2,46 %	kr 7 392 000	kr 7 392 000
Kommunekraft AS	22166000/9409	0,31 %	kr 1 000	kr 1 000
Norske Skogindustri AS	22170000/9410	0,00 %	kr 3 110	kr 3 110
Samisk Avis	22170000/9412	0,20 %	kr 500	kr 500
Grane Samfunnshus AL	22170000/9414		kr 5 500	kr 5 500
Vefsnlaks AS	22170000/9416	12,00 %	kr 12 000	kr 12 000
Helgeland Reiseliv AS	22170000/9420		kr 6 000	kr 6 000
Hag Vekst AS	22170000/9421	34,81 %	kr 35 000	kr 35 000
Helgeland Nasjonalparksenter	22170000/9425		kr 60 000	kr 60 000
Sentrum Næringshage AS	22170000/9427	0,58 %	kr 49 248	kr 49 248
Grane Næringsutvikling AS	22170000/9428	50,43 %	kr 304 500	kr 304 500
Revisjon Midt-Norge AS	22170000/9430		kr 15 000	kr 15 000
Konsek Trøndelag IKS	22170000/9432		kr 25 000	kr -
Trofors Borettslag 1	22170100/9422		kr 360 400	kr 360 400
Trofors Borettslag 2	22170100/9423		kr 400 541	kr 400 541
Sum			kr 17 280 106	kr 15 938 999

Note 5 Utlån

Utlånt til	Utestående 31.12.2023	Utestående 01.01.2023	Tap på hovedstol	Tap påløpte renter mv.	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	23 263 105	19 904 782	0	0	0
Lån til Helgeland Kraft AS	1 661 064	2 214 756			
Næringslån	4 041 705	5 347 707	0	0	0
Husbanken avsk. Gjeldsforsikring	-21 622	-21 622			
Sosiale lån (ordning over tatt av NAV)	22 253	121 899	86 046	0	86 046
Sum lånefinansierte utlån	28 966 505	27 567 522	86 046	0	86 046
Utlån finansiert med egne midler					
Ingen	0	0	0	0	0
Sum egenfinansierte utlån	0	0	0	0	0
Sum	28 966 505	27 567 522	86 046	0	86 046

Note 6 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivklasse	Finansforvaltningsreglement	Anskaffelseskost	Balanseført verdi 31.12.	Balanseført verdi 01.01.	Resultatført verdiendring
Rentepapirer	§ 4	0	0	0	0
Aksjefond	§ 5	0	0	0	0
Aksjer	§ 5	0	0	0	0
Sertifikater	§ 4	0	0	0	0
Obligasjoner	§ 4	1000	1000	1000	0
		1000	1000	1000	0

Derivater som ikke inngår i sikring

Derivat	Verdsettelsesmetode	Anskaffelseskost	Balanseført verdi 31.12.	Balanseført verdi 01.01.	Resultatført verdiendring
FRA	Innhentet vurdering	0	0	0	0
Kjøpt opsjon	Eget anslag	0	0	0	0
Solgt opsjon	Innhentet vurdering	0	0	0	0
		0	0	0	0

Note 7 Langsiktig gjeld

Lånesaldo 31.12.2023	Kommune- kassen	Konsolidert årsregnskap	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer	150 805 596	0	30	4
Lån til andres investeringer	0	0	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0
Lån til videreutlån	26 634 595	0	20	5
Sum bokført langsiktig gjeld	177 440 191	0		
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
Lån som forfaller i 2024	9 968 374	0		
Herav lån som må refinansieres	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	66 335 200	2,30 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	111 104 991	5,50 %

Note 8 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2023	2022
Sum avskrivninger i året	14 829 038	14 751 000
Sum lånegjeld pr 1.1.	174 338 325	170 482 559
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	392 989 573	402 750 846
Bergnet minimumsavdrag	5 665 212	5 456 438
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	8 130 175	7 742 942
Avvik	- 2 464 963	- 2 286 504

Grane kommune betaler nok avdrag i året i henhold til regelverket.

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og refusjoner av gitte forskotteringer finansiert med lån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån, jf KL 14-17, 2. ledd. Dersom slike mottatte avdrag benyttes til å betale avdrag på lån etter KL § 14-15 første og andre ledd og § 14-16, skal dette ikke redusere minimumsavdraget, jf KL § 14-18 tredje ledd.

	2023	2022
Mottatte avdrag på startlån	2 394 891	3 806 986
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	0	0
Avsetning til/bruk av avdragsfond	826 932	322 231
Saldo avdragsfond 31.12.	294 894	1 121 826

Note 9 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2023	2022
Innestående på premiefond 01.01.	8 203 946	8 200 317
Tilført premiefondet i løpet av året	1 503 951	4 862 121
Bruk av premiefondet i løpet av året	7 089 367	4 858 492
Innestående på premiefond 31.12.	2 618 530	8 203 946

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen, amortiseringsperiode 1 år.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 6 258 607 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden			
	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %	
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelse og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2023	2022
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	11 074 172	10 521 739
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	9 237 712	7 500 632
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	- 10 291 845	- 8 493 114
Administrasjonskostnad	566 546	531 818
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	10 586 585	10 061 075
B Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	22 327 388	15 543 272
C Årets premieavvik (B-A)	11 740 803	5 482 197

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2 023	2 022
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	22 327 388	15 543 272
C Årets premieavvik	- 11 740 803	- 5 482 197
D Amortisering av tidligere års premieavvik		6 956 009
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	10 586 585	17 017 084
G Pensjonstrekk ansatte		1 786 050
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	10 586 585	15 231 034

Akkumulert premieavvik	2 023	2 022
Sum gjestående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	5 482 196	6 956 009
Årets premieavvik	11 740 803	5 482 197
Sum amortisert premieavvik dette året	- 5 482 196	- 6 956 009
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	11 740 803	5 482 197
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	-	279 592
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	11 740 803	5 761 789

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2 023	2 022
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01.	254 314 027	238 147 568
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	5 031 541	7 263 905
Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
Årets pensjonsopptjening	11 074 172	10 521 739
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	9 237 712	7 500 632
Utbetalinger	- 10 457 365	- 9 119 817
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	269 200 087	254 314 027
Brutto pensjonsmidler pr. 01.01.	255 286 929	239 572 585
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	- 2 500 968	1 329 593
Virkingen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.)	22 327 388	15 543 272
Administrasjonskostnad/rentegaranti	- 566 546	- 531 818
Utbetalinger	- 10 457 365	- 9 119 817
Forventet avkastning	10 291 845	8 493 114
Brutto pensjonsmidler pr. 31.12.	274 381 283	255 286 929
Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	- 5 181 196	- 972 902
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-	- 49 618

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser og - midler per pensjonsordning

Det avsettes kun arbeidsgiveravgift for pensjonsordninger med netto underdekning, dvs. at pensjonsforpliktelsene overstiger pensjonsmidlene. Nedenfor vises pensjonsforpliktelser, pensjonsmidler og avsatt arbeidsgiveravgift per pensjonsordning.

Netto pensjonsforpliktelse per ordning 31.12.2023	KLP felles	KLP sykepl.	KLP folkev.	SPK	Sum
Brutto pensjonsforpliktelse	220926070	28564745	4230820	15478452	269200087
Brutto pensjonsmidler	225460596	32894286	5331725	10694676	274381283
<i>Netto pensjonsforpliktelse (+)/netto pensjonsmidler (-)</i>	<i>-4534526</i>	<i>-4329541</i>	<i>-1100905</i>	<i>4783776</i>	<i>-5181196</i>
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	0	0	0	0	0
Sum bokført netto pensjonsforpliktelse	-4534526	-4329541	-1100905	4783776	-5181196

Note 10 Kommunens garantiansvar

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garanti-ramme (ekski.)	Saldo 31.12.2023	Godkjenning	Utløper
Shmil Bomselskap Nord AS	Avfallshåndtering E6 sør	Selvskyldnergaranti	kr -	kr 1 976 078	KS-07/10	2031
Bomselskap Nord AS	E6 nord	Selvskyldnergaranti	kr 13 000 000	kr 6 398 438	KS-09/15	2031
		Selvskyldnergaranti	kr 15 000 000	kr 7 534 160	KS-44/18	2031
Sum garantiansvar				kr 15 908 676		

Note 11 Bundne fond

Bundne fond	Beholdning 01.01.2023		Avsetninger		Bruk av fond		Beholdning 31.12.2023	
<i>Bundne driftsfond</i>								
Selvkostfond	kr	602 318	kr	7 525	kr	-	kr	609 843
Øremerka statstilskudd	kr	-	kr	-	kr	-	kr	-
Næringsfond samlet	kr	17 180 926	kr	1 332 711	kr	7 716 496	kr	10 797 141
Gavefond	kr	256 196	kr	10 500	kr	31 385	kr	235 311
Øvrige bundne driftsfond	kr	18 956 754	kr	7 371 376	kr	13 737 616	kr	12 590 514
Sum	kr	36 996 194	kr	8 722 112	kr	21 485 497	kr	24 232 809
<i>Bundne investeringsfond</i>								
Øremerka statstilskudd	kr	-	kr	-	kr	-	kr	-
Stopp-effekt Laksvollen	kr	2 000 000	kr	-	kr	-	kr	2 000 000
Øvrige bundne invest.fond	kr	49 943	kr	826 932	kr	-	kr	876 875
Sum	kr	2 049 943	kr	826 932	kr	-	kr	2 876 875

Note 12 Selvkostområder

Selvkostområder	Resultat 2023				Balanse 2023		
	Inntekter	Utgifter	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % *	Vedtatt dekningsgrad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) selvkostfond	Selvkostfond/fremførbart underskudd pr. 31.12**
Renovasjon	3 179 931	3 039 622	140 309	105 %	100 %	143 010	95 125
Slam	705 176	718 868	- 13 692	98 %	100 %	11 889	614 208
Vann	3 474 144	3 920 654	- 446 510	89 %	0 %	- 456 101	- 456 101
Avløp	3 701 265	3 927 307	- 226 042	94 %	0 %	- 230 897	- 230 897
Feiling	841 871	847 368	- 5 497	99 %	0 %	- 5 615	- 5 615
Kart og oppmåling	70 595	477 144	- 406 549	15 %	0 %	-	-
Plan- og byggesak	255 162	666 301	- 411 139	38 %	0 %	-	-

I år 2022 etablerte vi Momentum Selvkost-systemet og fikk for første gang en nøyaktig oversikt over selvkostområdene.

Pr. 31.12.22 hadde vi bare et selvkostfond og dette var på område slam og var på kr. 602 318

* Årets dekningsgrad før ev. avsetning/bruk av dekningsgradsforhold.

** Dekningsgradsfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde.

	Sum SHMIL	Grane
Abonnenter	18891	710
Andel	100,00 %	3,76 %
G. Gebyr inntekter	84 608 557	3 179 931
E. Andre inntekter	7 384 204	277 528
A. Direkte driftsutgifter	77 822 009	2 924 865
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	0	0
C. Kalkulatoriske rentekostnader	2 681 962	100 799
D. Kalkulatoriske avskrivninger og nedskrivninger	7 755 591	291 486
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	80 875 358	3 039 622
H. Årets finansielle resultat (G-F)	3 733 199	140 309
I Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbart underskudd	3 733 199	140 309
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0
K. Kontrollsum (H-I+J)	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1	-1 274 081	-47 885
M. Alt kost v/ bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	71 871	2 701
N. Saldo selvkostfond per 31.12 (L+M+I-J)	2 530 989	95 125
O. Årets finansielle dekningsgrad i % ((G+E)/(A+B+C+D))*100	104,23	104,23
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100,00	100,00
Q. Kalkylerente (5-årig swaprente + 0.5%)	4,30 %	

Samlet etterkalkyle 2023

Etterkalkylene for 2023 er basert på regnskap datert 8. februar 2024.

Etterkalkyle selvkost 2023	Vann	Avløp	Slamtemning	Føiing	Totalt
Direkte driftsutgifter	2 153 477	1 714 135	700 287	827 904	5 395 803
Avskrivningskostnad	1 149 753	1 321 897	0	0	2 471 650
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	620 326	894 448	0	0	1 514 774
Indirekte driftsutgifter (netto)	-11 762	-4 854	18 581	19 464	21 428
Indirekte avskrivningskostnad	5 251	5 251	0	0	10 502
Indirekte kalkulatorisk rente	3 609	3 609	0	0	7 218
Driftskostnader	3 920 654	3 934 485	718 868	847 368	9 421 375
- Øvrige driftsinntekter	0	-7 178	0	0	-7 178
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	3 920 654	3 927 307	718 868	847 368	9 414 197
Gebyrinntekter	3 474 144	3 701 265	705 176	841 871	8 722 456
Sølvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-446 510	-226 042	-13 692	-5 497	-691 741
Finansiell dekningsgrad i %	89 %	94 %	96 %	99 %	93 %

Sølvkostfond 01.01	0	0	602 318	0	602 319
-/+ Bruk avlasetning til sølvkostfond	-446 510	-226 042	-13 692	-5 497	-691 741
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad sølvkostfond	-9 591	-4 855	25 581	-118	11 017
Sølvkostfond 31.12	-456 101	-230 897	614 208	-5 615	-78 405

Etterkalkyle selvkost 2023	Private planforslag	Bygge- og delesak	Oppmåling	Totalt
Direkte driftsutgifter	120 571	538 319	463 187	1 122 076
Indirekte driftsutgifter (netto)	19 826	3 903	13 958	37 686
Driftskostnader	140 396	542 222	477 144	1 159 763
+ Tilskudd/subsidiering	140 396	270 743	406 549	817 689
- Øvrige driftsinntekter	0	-16 317	0	-16 317
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	140 396	525 905	477 144	1 143 446
Gebyrinntekter	0	255 162	70 595	325 757
Sølvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-140 396	-270 743	-406 549	-817 689
Finansiell dekningsgrad i %	0 %			28 %

Sølvkostfond 01.01	0	-0	0	-0
-/+ Bruk avlasetning til sølvkostfond	-0	0	-0	-0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad sølvkostfond	0	-0	0	-0
Sølvkostfond 31.12	0	-0	0	-0

Etterkalkylene for 2023 er utarbeidet i samarbeid med rådgivningsselskapet Momentum Solutions som har mer enn 20 års erfaring med selvkostproblematikk og bred juridisk og økonomisk kompetanse knyttet til selvkost. Momentums selvkostberegningmodell Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 300 norske kommuner.

Note 14 Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge SA

Godtgjørelse til revisor	Kommune- kassen
Revisjon	472 003
Rådgivning	-
Indre Helgeland kontrollutvalg avsluttet pr. 3. kvartal	67 302
Konsek Trøndelag - KU.sekr.tjeneste fra 4.kvartal	40 625
Kontrollutvalg	33 477
Samlet godtgjørelse	613 407

Note 13 Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Kommunedirektør Anne Kristin Solheim	1 153 204	0	0	0
Ordfører 01.01 - 17.10 Ellen Schjølberg	652 257	0	0	0
Ordfører 18.10 - 31.12 Raymond Fagerli	169 650	0	0	0

VEDLEGG

Her avstemmes sum bevilgninger drift, netto per rammeområde ifølge oppstillingen etter § 5-4 andre ledd (del B) mot opprinnelig budsjett og budsjettendringer gjennom året, samt mot post 6 i oppstillingen etter § 5-4 første ledd (del A).

Nedenfor oppgis kun netto utgifter/inntekter som skal inngå i linje 6 i A-delen. Eventuelt budjettert bruk av eller avsetning til fond eller overføring til investeringsregnskapet på rammeområdene skal ikke tas med her.

Regnskapsmappe for kommuner og fylkeskommuner © Kommune/Eiend

1825 Grane

Akriv: 3.3

Ar: 2023

Emne: KONTROLL BEVLINGNSOVERSIKT DRIFT iht. § 5-4 andre ledd (del B)

NR	NAVN RAMMEOMRÅDE	Opprinnelig budsjett	5.KS-07622	6.KS-02023	7.Fd-0223	8.Fd-0323	9.KS-0323	KS-5023.4.10.11.13	17.Fordel lønn	18.FS-04623	19.KS-05023	20.KS-05023	21.KS-05023	KS-5023.14.15.16	22.23.FS-28-4623	24.25.28.29	26.27.FS-28-4623.30	Sak	Sum betregna revisert budsjett	Revidert budsjett ifølge rammeområde	Differanse	
1	1- Politisk	270 502	1 400 000											62 623		72 216			1 462 623			
2	2- Tilsynsmyndigheter	3 688 899													115 783					3 688 899		
3	3- Tilfeldige utgifter	250 000			577 750	263 000	7 392 288								127 792					8 726 613		
4	4- Kalkyle og utvalg	2 050 000																		2 050 000		
5	5-10- Rådmannen	1 512 623						5 557												1 550 180		
6	6-11- Kommunekassen	3 084 129																		2 763 129		
7	7-12- Servicetorget	4 475 557																		4 541 557		
8	8-13- IKT	4 348 100						360 000												5 108 100		
9	9-15- Kantine	10 000																		10 000		
10	10-20- Administrasjon oppvekst	2 465 240							27 000											2 492 240		
11	11-21- Grane barne- og ungdomsskole	25 391 757							583 000											26 484 757		
12	12-23- Barnehage	9 627 374						11 200												9 894 574		
13	13-24- Kultur	2 284 392						15 405												2 330 797		
14	14-25- Folkehelse	45 000																		45 000		
15	15-26- Frivillighetsentralen	974 970																		996 870		
16	16-27- Barnevern	2 493 192																		2 493 192		
17	17-28- Familiehelten	1 560 008																		1 573 008		
18	18-29- Administrasjon teknisk	40 560 008																		41 196 597		
19	19-30- Byrå	3 056 924																		3 119 752		
20	20-42- Byrå	3 119 752																		3 119 752		
21	21-43- Nærings	1 777 302																		1 792 250		
22	22-44- Teknisk utedrift	3 377 343																		3 462 343		
23	23-45- Brannvern	2 637 808																		2 657 808		
24	24-46- Renhold	6 752 122																		6 873 122		
25	25-50- Administrasjon	5 647 119																		6 361 119		
26	26-51- Åpen omsorg	8 933 736																		9 896 281		
27	27-52- Sykehjem	15 645 130																		20 166 797		
28	28-53- Miljøterapi	5 385 721																		6 464 381		
29	29-57- Helse	7 453 261																		10 682 169		
30	30-61- Sosialkomfortenester	1 158 330																		1 158 330		
31	31-62- Kvalifiseringsprogram	350 000																		350 000		
32	32-64- Bolestilling flyktninger	346 830																		2 268 187		
33	33-80- Statter	0																		0		
34	34-81- Overføringer	245 000																		-2 255 000		
35	35-82- Anskostninger	0																		0		
36	36-83- Anskostninger	-1 319 826																		-1 319 826		
37	37-86- Avstemninger	0																		-5 557 931		
38	38-88- Pensjoner	0																		0		
39	39-89- Pensjoner	0																		0		
40	40-90- Pensjoner	0																		0		
41	41-91- Pensjoner	0																		0		
42	42-92- Pensjoner	0																		0		
43	43-93- Pensjoner	0																		0		
44	44-94- Pensjoner	0																		0		
45	45-95- Pensjoner	0																		0		
46	46-96- Pensjoner	0																		0		
47	47-97- Pensjoner	0																		0		
48	48-98- Pensjoner	0																		0		
49	49-99- Pensjoner	0																		0		
50	50-00- Pensjoner	0																		0		
Sum			1 400 000	475 000	577 750	263 000	7 392 288	5 516 946	0	783 907	-510 000	6 800 000	-5 557 931	-134 721	1 162 792	522 521	800 783	0	1 455 698 214	155 698 214	0	
Sum bevilgninger drift, netto																						
Sum bevilgninger drift, netto																						
Differanse																						

Notater:

Her avstemmes spesifisering av bevilgninger til investeringer i varige driftsmidler, tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utdån av egne midler i følge oppstillingen etter § 5-5 andre ledd (del B) mot opprinnelig budsjett og budsjettendringer gjennom året, samt mot post 1-4 i oppstillingen etter § 5-5 første ledd (del A).

Dersom investeringer bevilges netto og inntekter i så fall tas med i del B, må de ulike inntektene og utgiftene likevel vises brutto i del A. Oppstillingen del B skal inneholde bruttopåspør for utgiftene. Dette gjelder også dersom bestemte inntekter knyttes til bestemte investeringer og tas med i del B, og dersom det benyttes nettobevilgninger.

I denne avstemmingen tas kun bruttoutgiftene med i avstemmingen både mot revidert budsjett og mot del A (linje 1-4)

Regnskapsmappe for kommuner og fylkeskommuner ©
Kommune/Eiendoms
1825 Grane

Arkiv: 3.3
Ar: 2023

Emne: KONTROLL BEVILGNINGSOVERSIKT
INVESTERING iht. § 5-5 andre ledd (del B)

NR	RAMMEOMRÅDE/PROSJEKT	Opprinnelig budsjett	20.KS-50/23	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sum beregna revidert budsjett	Revidert budsjett ifølge regnskap	Differanse
1	Fellingsfors Næringspark vann	2 250 000													2 250 000	2 250 000	0
2	Svinnestem PLS	500 000													500 000	500 000	0
3	Aktivitetspark Stormoen	1 125 000													1 125 000	1 125 000	0
4	Kunngressbane oppgradering	687 500													687 500	687 500	0
5	Alarmklopping Salten	312 500													312 500	312 500	0
6	Besredskapsutstyr	500 000													500 000	500 000	0
7	JAT/Vjetbat	625 000													625 000	625 000	0
8	Tjenestebiler	1 875 000	306 941												2 181 941	2 181 941	0
9	GBU vannkasse	625 000													625 000	625 000	0
10	GBU Urvikling utområde	312 500													312 500	312 500	0
11	Barnehagen-bevling	312 500													312 500	312 500	0
12	Oppgradering NAV-lokaler	625 000													625 000	625 000	0
13	Tannklinik	1 875 000													1 875 000	1 875 000	0
14	Grane kirke-gravlund	312 500													312 500	312 500	0
15	Laksvollen næringsområde	2 500 000													2 500 000	2 500 000	0
16	Shimil-tomt Fellingsfors	1 250 000													1 250 000	1 250 000	0
17	Oppgradering vegar	312 500													312 500	312 500	0
18	Stedsutvikling Fjellingsdal	375 000													375 000	375 000	0
19															0	0	0
20															0	0	0
21															0	0	0
22															0	0	0
23															0	0	0
24															0	0	0
25															0	0	0
Sum investeringer/utgifter		16 375 000	306 941	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16 681 941	16 681 941	0
Sum iht. del A		16 375 000													16 375 000		0

Tilskudd til andres investeringer

1															0	0	0
2															0	0	0
3															0	0	0
4															0	0	0
5															0	0	0
6															0	0	0
Sum tilskudd															0	0	0
Sum iht. del A															0	0	0

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

1	Etienkapitalinnskudd KLP	500 000													500 000	500 000	0
2															0	0	0
3															0	0	0
4															0	0	0
5															0	0	0
6															0	0	0
Sum aksjer og andeler															500 000	500 000	0
Sum iht. del A															500 000	500 000	0

Utdån av egne midler

1															0	0	0
2															0	0	0
3															0	0	0
4															0	0	0
5															0	0	0
6															0	0	0
Sum utdån															0	0	0
Sum iht. del A															0	0	0

Regnskapsmappe for kommuner og fylkeskommuner ©

Kommune/Ehnet: **1825 Grane**

Emne:

Artek: **3.3**

Utarbeidet dato/sign: Ar- **2023**

KONTROLL REVIDERT BUDSJETT BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING

I denne delen avstemmes revidert budsjett i følge bevilgningsoversikt - investering i oppstillingen etter § 5-5 første ledd (del A) mot opprinnelig budsjett og budsjettendringer gjennom året.
I tillegg avstemmes post 1-4 mot spesifikasjonene i oppstillingen etter § 5-5 andre ledd (del B).

Bevilgningsoversikt investering iht. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (del A)

KOSTRA-art	Opprinnelig budsjett	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sak	Sum beregna revidert budsjett	Revidert budsjett årets regnskap	Differanse
1 Investeringer i varige driftsmidler	16 375 000	20.KS-050/23												16 661 941	16 661 941	0
2 Investeringer i eiendommer		306 941												0	0	0
3 Investeringer i skoler og andre utleiekaper														500 000	500 000	0
4 Utlan av egne midler	500 000													0	0	0
5 Avdrag på lån														0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	16 875 000	306 941	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17 181 941	17 181 941	0
7 Kompensasjon for merverdvalett	-3 275 000													-3 275 000	-3 275 000	0
8 Tilskudd fra andre														0	0	0
9 Salg av varige driftsmidler														0	0	0
10 Salg av finansielle anleggsmidler														0	0	0
11 Utlan														0	0	0
12 Metatte avdrag på utlan av egne midler														0	0	0
13 Bruk av lån														0	0	0
14 Sum investeringsinntekter	-13 100 000													0	0	0
15 Videreutlan	16 375 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-13 100 000	-13 100 000	0
16 Bruk av lån til videreutlan	4 000 000													4 000 000	4 000 000	0
17 Avdrag på lån til videreutlan	-4 000 000													-4 000 000	-4 000 000	0
18 Metatte avdrag på videreutlan	1 434 625													1 434 625	1 434 625	0
19 Overføring fra drift	-1 270 777													-1 270 777	-1 270 777	0
20 Avestninger fra drift	163 848													163 848	163 848	0
21 Avestninger til bundne investeringsfond	-306 941													-306 941	-306 941	0
22 Avestninger til bundne investeringsfond	-717 724													0	0	0
23 Avestninger til ubundet investeringsfond	553 876													-717 724	-717 724	0
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-500 000													553 876	553 876	0
25 Delning av tidligere års ubekket belegg														-500 000	-500 000	0
26 Sum overføring fra drift og netto avestninger	663 868	-306 941	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fremført til hendekning i senere år (uddekket belegg)														0	0	0
28 Sum	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0
29 Opprinnelig budsjett	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0
30 Differanse	0													0	0	0
31 Sum	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0
32 Opprinnelig budsjett	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0
33 Differanse	0													0	0	0
34 Sum	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0
35 Opprinnelig budsjett	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0
36 Differanse	0													0	0	0
37 Sum	16 375 000													16 661 941	16 661 941	0

Fra spesifikasjon av bevilgningene (sum fordelt til investeringer)

Iht oppstilling etter § 5-5 andre ledd (henvis fra del B):

Sum investeringsutgifter	Differanse
16 875 000	0
0	0
500 000	0
0	0
0	0

Notater:

- * Post 1 omfatter art 010-099 + 100-285 + 300-380 + 429 7500-501
- ** Post 2 omfatter art 400 + 430-480
- *** Post 6 omfatter art 706/780 - 729 + 810-850 + 880-890 + 900-901
- **** Post 9 omfatter art 620 + 650 + 660-670

Urfilt dato:

14.02.2024

Monica Hoff
navn

© Aleur 14. oktober 2022

Årsberetning 2023
for
Grane kommune

Grane kommunes årsberetning 2023

Om årsregnskap og årsberetning

Fristen for avleggelse av årsregnskap 2023 var 22.02.24. Grane kommunes årsregnskap for 2023 med dokumentasjon ble levert kommunerevisjonen 14.02.24.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. Årsregnskap med årsberetning overleveres kontrollutvalg og revisjon samt formannskap og kommunestyre for videre behandling.

Regnskapet er avlagt etter regnskapsforskrifter som gjelder for kommuner og fylkeskommuner. Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Grane kommune har ikke kommunale foretak (KF), lånefond eller interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt. Det vil si: kommunen har ikke regnskap som skal konsolideres.

Det kommunale regnskapet er tredelt med:

➤ **Driftsregnskap**

I driftsregnskapet føres kommunens driftsutgifter og driftsinntekter herunder renter som en har gjennom året.

➤ **Investeringsregnskap**

I investeringsregnskapet føres alle utgifter og inntekter som vedrører nybygg og faste investeringer, beløp over ca. kr. 100.000,- og økonomisk levetid på minst 3 år.

➤ **Balanseregnskap**

I balanseregnskapet skal status for kommunens eiendeler, gjeld og bokført egenkapital fremkomme.

Kravene til årsberetning følger av kommunelovens § 14-7.

Årsberetningen skal redegjøre for:

- A. Forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid.
- B. Vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.
- C. Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne.
- D. Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.
- E. Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling.
- F. Likestillingstiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestillings- og diskrimineringslovens formål om likestilling uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

1 Økonomisk stilling og utvikling

1.1 Driftsresultat 2023

Netto driftsresultat 2023 kr - 12 550 431

- 5,63 % av driftsinntekter

Utviklingen av driftsresultat fremkommer som differansen mellom kommunens utgifter og kommunens inntekter. Driftsresultatet tilsvarer det kommunen har av handlefrihet til investeringer og avsetninger.

Til forskjell fra brutto driftsresultat er det i netto driftsresultat gjort fradrag for netto rente- og avdragsbelastning, mens virkningen av avskrivningskostnadene er eliminert. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske situasjon.

Årets netto driftsresultat er et historisk høyt underskudd og Grane kommune er langt fra vedtatt måltall på 2 % av kommunens driftsinntekter. Grunnene til underskuddet er flere men vedtatte tilskudd fra Vefsnafondet i 2023 på 8,2 mill.kr er med i resultatet. Så ved å trekke ut disse tilskuddene blir netto driftsresultat kr – 4 317 393.

Kommunedirektør har satt i gang en omstillingsprosess i hele organisasjonen. Alle enheter har fått oppgaven med å tenke nytt og se på muligheter til å rasjonalisere den kommunale tjenesteproduksjonen. Alle enheter må vurdere; tjenestetilbudet, oppgavefordeling og bruk av ny teknologi. Med en slik prosess vil vi jobbe for å få en mer bærekraftig økonomi over tid. Som igjen skal gi et bedre netto driftsresultat. Et netto driftsresultat på rundt 2 prosent over en lengre tidsperiode er ansett som et tegn på en sunn kommuneøkonomi. Statsforvalterens anbefaling 1,75 %.

Tabellen nedenfor angir kommunens totale driftsinntekter, netto driftsresultat i kroner, og netto driftsresultat i prosent av sum driftsinntekter. Tilskudd/lån gitt fra Vefsnafondet og premieavviket pensjon påvirker kommunens totale driftsresultat.

Resultatoppstilling	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Skatteinntekter	37 004	39 892	38 988	34 842	35 715	35 736
Eiendomsskatt	10 533	10 328	10 525	10 302	7 396	6 950
Rammetilskudd	93 882	87 173	86 623	83 505	77 930	73 608
Andre driftsinntekter	81 177	64 746	58 870	56 463	60 251	58 675
Sum driftsinntekter	222 596	202 139	195 006	185 112	181 292	174 969
Driftsutgifter	241 901	205 356	189 004	190 086	176 611	169 109
Finansinntekter	5 678	5 037	4 457	3 383	6 467	4 731
Finansutgifter	13 752	11 354	11 201	11 032	9 708	8 240
Motpost avskrivning	14 829	14 751	12 881	9 020	8 683	8 794
Netto driftsresultat	-12 550	5 217	12 139	-3 603	10 123	11 145
Nto driftsresultat i %	-5,63	2,58	6,23	-1,97	5,59	6,37

KOSTRA-tall for 2023 viser et netto driftsresultat for kommunene samlet på 0,8 % i 2023. I kostragruppe 14 som vi tilhører er tallet 2,6 %. Netto driftsresultat er 1,7 mill. kr høyere enn regulert budsjett. I hovedsak skyldes dette høyere renteinntekter enn budsjettet. Budsjetterte renteinntekter er på 3,2 mill.kr og årets renteinntekter er på 4,7 mill.kr.

Skatteinntekter: Skatteinngangen for Grane kommune ble på 37,0 mill. kr, det er 2,9 mill.kr lavere enn 2022 og 2,5 mill.kr lavere enn opprinnelig budsjett. Alle landets kommuner har hatt nedgang i skatteinntektene med over 5 % fra år 2022. Bakgrunnen for denne nedgang er at skatteinntektene i 2022 var ekstraordinært høye. Økte gjeldsrenter er også en grunn til lavere skatt hos innbyggerne i år sammenlignet med i år 2022. Stram økonomi i næringslivet gir lavere nivå på uttak av utbytte som igjen gir lavere skatteinngang fra aksjonærene.

Rammetilskudd: Rammetilskuddet ble på 93,9 mill. kr, det er 6,7 mill.kr høyere enn 2022 og 2,9 mill. kr høyere enn opprinnelig budsjett. I revidert statsbudsjett ble det tatt hensyn til at kommunene har en stor kostnadsvekst. Blant annet var lønns- og prisveksten for kommunesektoren på 5,2 % og anslått høsten 2022 skulle den være på 3,7 %. Kommunen mottok skjønnsmidler på kr 650 000 til interkommunal beredskapskoordinator.

Andre driftsinntekter: Tilskudd fra IMDI for bosetting av ukrainske flyktninger er på 16,5 mill. kr. Hele tilskuddet har gått inn i driftsregnskapet og blitt fordelt på enheter som har hatt økt tjenestenivå med bakgrunn av bosetting av flyktninger. Kommunen har mottatt 1,7 mill. kr i skjønnsmidler vedr. naturskade og deler av beløpet er satt på bundne driftsfond til nødvendig utbedring av Haustreisvegen i 2024. Til prosjektet «systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn» fikk vi et tilskudd på kr. 900 000 som skal benyttes år 2024 og 2025.

Netto konsesjonskraft inntekt år 2023 var kr 2 245 612 og i år 2022 var den kr 1 294 901.

Finansområdet: Finansområdet viser et positivt avvik mellom revidert budsjett og regnskap 1,7 mill. kr. Grunnen til dette er økte renteinntekter i år 2023 sammenlignet med år 2022.

Beregning av minimumsavdrag i henhold til kommuneloven § 14-18 viser at vi har betalt tilstrekkelig med avdrag.

Utbytte fra Helgelandskraft AS var i 2023 kr 835 296 og det er 1,7 mill.kr mindre enn i år 2022.

Lønnsoppgjøret: Det ble i budsjettet for 2023 tatt høyde for lønnsøkning på 3,85 % på art 010 Lønn faste stillinger på det enkelte ansvarsområdet. I tillegg ble det satt av en lønnsnett på 2,5 mill.kr som fordeles i løpet av året. Årslønnsvekst i KS-området fra 2022 til 2023 ble 5,2 %.

Samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner: Etter avsetninger og bruk av fond viser regnskapet et mindreforbruk på kr 722 791. Mindreforbruket er avsatt til disposisjonsfondet og beholdningen på fondet etter dette er på kr 36 826 038.

1.2 Forklaring til vesentlige budsjettavvik

Ifølge kravene til årsberetning skal det redegjøres for beløpsmessige budsjettavvik. I tillegg stilles det krav om å redegjøre for eventuelle vesentlige brudd med kommunestyrets premisser for hva bevilgningene skal kunne brukes til. Dette omtales under kap. 2.0.

Økonomisk oversikt – drift med kommentarer av vesentlige budsjettavvik

Regnskap	Regnskap 2023	Budsjett 2023 Regulert	Budsjett 2023 Vedtatt KS des -22	Avvik i hele tusen	Regnskap 2022
9 Sum driftsinntekter	-222 596 204	-188 222 609	-183 975 609	-34 373	-202 139 279
15 Sum driftsutgifter	*227 071 848	*192 667 823	*175 459 146	34 404	*190 605 626
22 Finansinntekter	-5 677 508	-4 158 152	-4 668 152	-1 519	-5 037 342
22 Finansutgifter	13 752 295	13 942 982	13 942 982	-191	11 354 241
31 Netto avsetninger	-12 550 431	-14 230 044	- 758 367	-1679	5 216 754
Mindre-/merforbruk	0	0	0	0	0

*eksl. avskrivninger

Driftsinntekter 2023

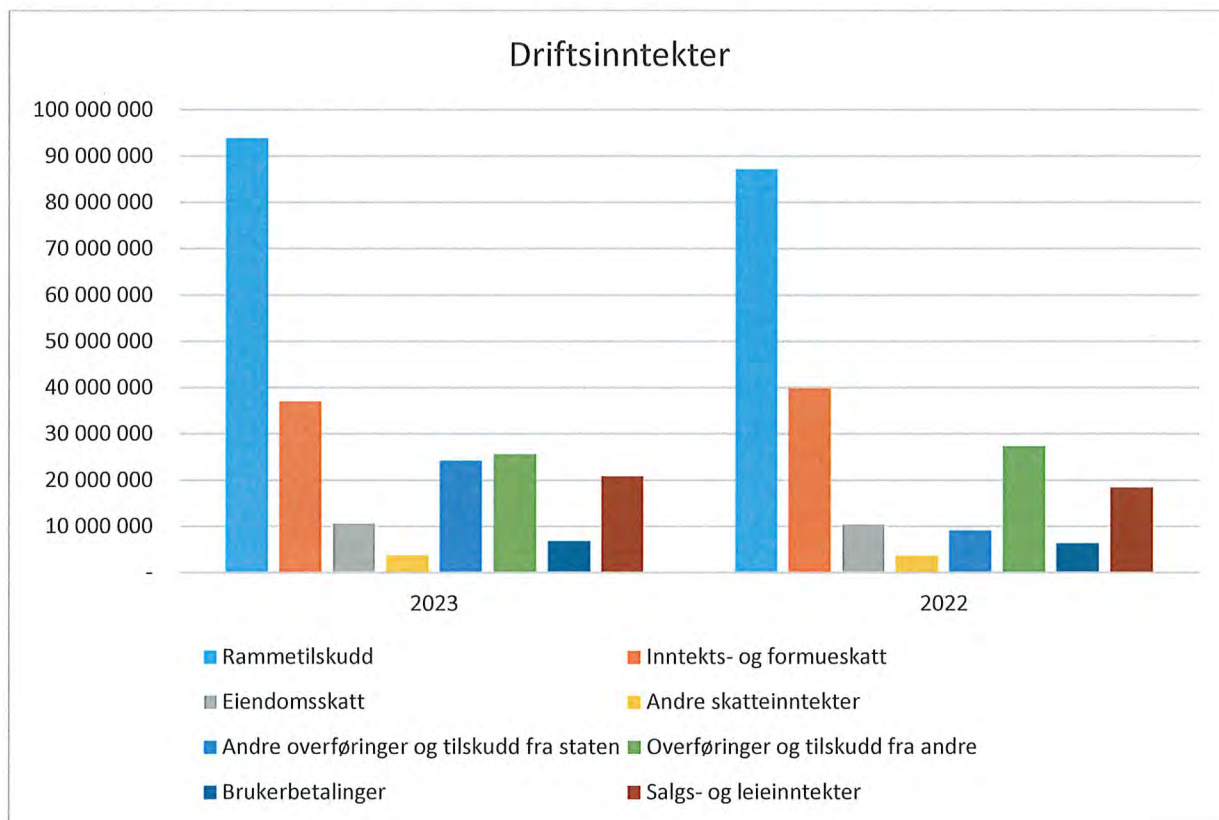
Kommunens brutto driftsinntekter i 2023 ble 34 mill. kr høyere enn regulert budsjett.

De største avvikene forklares slik:

Sykepengerefusjon: Med økt sykefravær og svangerskapspermisjoner ble refusjon 2,9 mill. kr høyere enn budsjettet.

Rammetilskudd: Økt inntekt med 2,9 mill. kr fra revidert budsjett forklaring ligger under pkt. 1.1.

Overføring fra staten: Regulert budsjett 9,4 mill.kr og regnskapet viser 24,2 mill. kr og det gir et positivt avvik på 14,8 mill. kr. Hovedgrunnen er mottatt tilskudd fra IMDI for bosetting av flyktninger på 16,5 mill. kr og 1,7 mill. kr i skjønnsmidler vedr. naturskade Haustreisvegen.

Tabell viser ulike typer driftsinntekter for år 2023 og år 2022.

Driftsutgifter 2023

Kommunens brutto driftsutgifter (ekskl. avskrivning) i 2023 ble 34,4 mill. kr høyere enn regulert budsjett. En del av forklaringen på avvikene er den kraftige lønns- og prisstigningen i 2023. I tillegg ble ikke flykningetjenesten budsjettet fullt ut med totale utgifter i 2023 og dette avviket er på 7,3 mill.kr.

De største avvikene forklares slik:

Lønnsutgifter: Lønnsutgifter viser et forbruk som er 3,8 mill. kr høyere enn det regulerte budsjettet. Korrigerer vi for merinntekt på refusjon sykelønn (2,9 mill kr) blir det et merforbruk på 0,9 mill. kr. Hovedgrunnen til dette er økte pensjonskostnader som ble høyere enn budsjettet. I tillegg må lønnsutgifter og sosiale utgifter ses i sammenheng med kjøp av tjenester.

Kjøp av varer og tjenester: Strømutgiftene ble på 4,0 mill.kr og denne utgiften var budsjettet med 2,0 mill.kr. Matvarer ble til sammen 2,2 mill.kr og dette ble kr 600 000 mer enn budsjettet. Andre

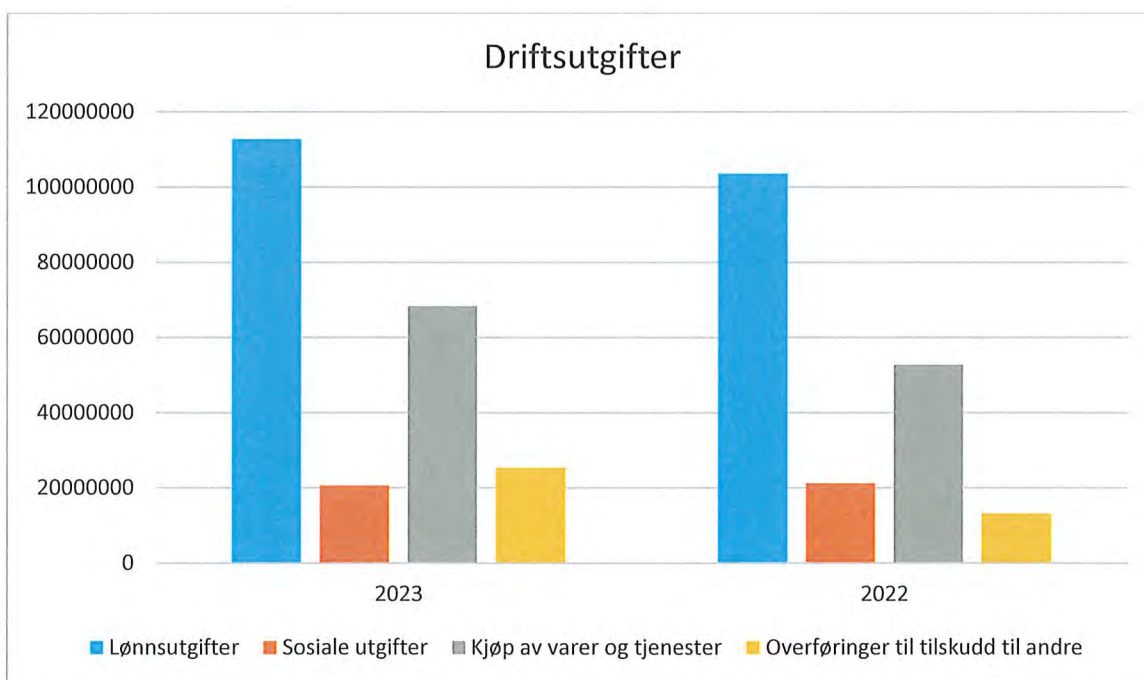
forbruksmateriell og tjenester økte grunnet prisstigning og ikke budsjettert flyktningutgifter ble 4,8 mill.kr mot budsjettert 1,9 mill.kr. Utgifter til konsulenttjenester på 2,2 mill.kr og budsjettert kr 731 500. Differansen her skyldes tolketjenester og økte utgifter til konsulentbistand vedr. innføring av nye datasystemer og annet IT-arbeid.

Kjøp fra andre kommuner: Vertskommunesamarbeid barnevern ble inngått 01.07.22 og har dermed fungert hele år 2023. Det ble budsjettert likt som 2022 og regulert for kostnadsøkning. Regnskapet viser en utgift vedr. barnevern på 3,6 mill.kr og budsjett 2,5 mill.kr.

Vertskommunesamarbeid NAV ble også budsjettert likt år 2022 og hensyntatt kostnadsøkning. Her har det blitt en økning på sosialhjelp blant kommunens innbyggere grunnet bosetting av flyktninger og i tillegg kraftig rente- og kostnadsøkning. Totale utgifter vedr. NAV Vefsna ble i 2023 2,4 mill.kr og budsjettet viser 1,5 mill.kr.

Kjøp av legetjenester: Kommunen har fremdeles vært nødt til å kjøpe deler av legetjenesten fra byrå. I begynnelsen av 2023 fikk vi heldigvis ansatt en lege. Utgiften for år 2023 utgjør 3,7 mill.kr og regulert budsjett viser 1,8 mill.kr. Avvik mellom regnskapet og regulert budsjett på kjøp av legetjenester er på 1,9 mill. kr.

Innkjøp inventar og utstyr: Til sammen ble det behov for innkjøp av inventar og utstyr med 4,8 mill.kr og avviket mot regulert budsjett er på 2,9 mill.kr. En god del av dette er innkjøp til prosjekt infopunkt Fiplingdal kr 599 000 som igjen er finansiert av tilskudd og fond. Innkjøp til flyktninger utgjør kr 747 000 og posten er ikke budsjettert i 2023.

Tabell viser ulike typer driftsutgifter for år 2022 og år 2021.

Tabellen nedenfor viser utviklingen av mindreforbruk de siste årene:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mindreforbruk (overskudd)	4.328.459	2.698.615	3.086.803	8.364.892	5.490.466	722 791

Ihht. ny kommunelov, gjeldende fra 01.01.2021, er mindreforbruk 2023 kr. 722 791,- avsatt disposisjonsfond direkte.

1.3 Budsjettgjennomføringen

Budsjettgjennomføringen omhandler i hvilken grad de politiske vedtatte budsjetttrammer (netto) er overholdt. Det skal utarbeides tertialvise økonomirapporter fra hvert ansvarsområde hvor avvik kommenteres og tiltak settes inn bl.a i form av budsjettreguleringer. Tertialrapportene pr. 30.04. og 31.08. behandles av formannskapet og kommunestyret. Tabellen under viser en sammenstilling av sum utgifter og inntekter, og avviket mellom (regulert) budsjett og regnskap for virksomhetsområdene (jfr. bevilgningsoversikt drift)

Oversikt over resultatene 2023 områdevis:

Virksomhetsområde	Regnskap 2023	Budsjett 2023 Regulert	Budsjett 2023 Vedtatt KS des -22	Avvik i hele tusen	%	Regnskap 2022
0 Politiske styringsorgan	8 791 375	8 579 401	8 689 401	212	2	6 911 183
1 Sentraladministrasjon	17 047 311	15 983 466	15 917 209	1 064	7	15 814 594
2 Oppvekst - Kultur	34 634 740	35 440 296	40 931 300	-805	-2	42 654 383
4 Teknisk - Næring	37 450 018	36 727 795	35 895 488	722	2	34 295 203
5 Helse - Omsorg	52 240 843	49 429 122	42 658 643	2 811	6	43 587 326
6 NAV	2 386 583	1 508 330	1 508 330	878	58	1 052 209
8 Finans	-152 129 786	-147 668 410	-145 600 371	-4 461	3	-144 173 307
9 Pensjon	-421 084	0	0	-421	0	-141 591

I årsmeldingen vil kommunalsjefene kommentere mer detaljert rundt sine ulike virksomhetsområder.

Her vil vesentlige avvik kommenteres pr. virksomhetsområde:

1.Sentraladministrasjon

Ansvar 1300 Informasjonsteknologi: Merforbruk på 0,9 mill. kr. og dette skyldes økning lisenser på dataprogrammer og datakommunikasjonsutgiftene med kr 307 000. I tillegg ble det behov for økt kjøp av konsulenttjenester som utgjør et merforbruk på kr 271 000. Økte utgifter vedrørende drift av IT-samarbeidet og avviket utgjør kr 218 000.

2.Oppvekst-kultur

Ansvar 2700 Barnevern: Merforbruk på 1,1 mill. kr. og denne tjenesten er vanskelig å budsjettere for behovene vil variere fra år til år.

Ansvar 6400 Flyktningetjenesten: Mindreforbruk på 2,4 mill.kr og her er ikke ansvaret blitt budsjettet i sin helhet og avvik oppstår.

Totalt sett har oppvekt og kultur et mindreforbruk på kr 805 000.

4.Teknisk - Næring

Flere ansvar går med merforbruk og dette skyldes kraftig økning i kostnadene som veivedlikehold, bygningsvedlikehold og strøm med mere. Grunnen til ikke høyere merforbruk enn kr 722 000 er økte husleieinntekter og ubrukte lønnsmidler grunnet sykemeldinger.

5.Helse – Omsorg

Flere ansvar viser et merforbruk sammenlignet med regulert budsjett og det har flere årsaker.

Ansvar 5000 Pleie og omsorg administrasjon: Merforbruk på kr 469 000. Dette skyldes flere utgiftsposter; økte lisenser på programvarer og prisøkning på medisinsk forbruksmateriell.

Ansvar 5110 Hjemmetjenester: Merforbruk på kr 581 000. Økt behov for vikarer og ekstrahjelp i tjenesten og dette førte til høyere lønnsutgifter og i tillegg ble pensjonskostnaden høyere enn budsjettet med kr. 284 000.

Ansvar 5205 Kjøkken: Det er første året kjøkkenet har blitt budsjettet og ført på eget ansvar. Økte matpriser er hovedgrunnen til avviket på kr 436 000.

Ansvar 5700 og 5701 legetjenesten og legevakt: Merforbruk på kr 367 000 som oppstår grunnet mer innleie av leger via bemanningsbyrå. Fikk ansatt en lege i år 2023 og det har vært vanskelig å få søkere til de andre ledige legestillingene.

Ansvar 5710 Fysioterapi og 5720 Helsestasjonstjeneste: Merforbruk i begge ansvarene henholdsvis kr 214 000 og kr 331 000. Ansvar 5720 har blitt budsjettet med inntektspost som ikke ble som forventet; overføring fra staten med kr. 217 000. Ansvar 5720 har en ansatt under utdanning og kostnader i forbindelse med dette er høyere enn budsjettet. I tillegg er lisens på dataprogram økt betraktelig.

6.NAV

Helt til år 2023 har område NAV blitt budsjettet som om vi ikke har inngått vertskommunesamarbeid og det har ikke blitt tatt høyde for økte utbetalinger av sosial stønad. Merforbruk på kr 878 000 skyldes økte utgifter til drift av NAV Vefsna og behovet for økt utbetaling av sosiale stønader.

8.Finans

Ansvar 8000 Skatter: Skatteinntekter og natursskatt utgjør 39,7 mill.kr og er kr 247 000 mer enn budsjettet.

Ansvar 8100 Overføring: Rammetilskudd 2023 ble 93,8 mill.kr mot budsjettet 90,9 mill.kr. Renteinntekter på 3,9 mill.kr i år 2023 og 1,3 mill.kr mer enn budsjettet.

1.4 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet er avlagt i balanse.

Avvik i investeringsregnskapet: Sum brutto investeringsutgifter. Inntektene knyttet til investeringer er ikke tatt med. Det er kun vesentlige avvik som kommenteres. Jfr. bevilgningsoversikt investering.

Investering		Regnskap	Budsjett reg.	
Prosjekt:		2023	2023	Avvik
9103/4103	Kunstgressbane påkostning	371 564	687 500	-315 936
9403/4402	Ombygging NAV-kontor	0	625 000	-625 000
9403/4403	Tannklinikk ombygging	0	1 875 000	-1 875 000
9415/4415	Nytt helsetun	134 337	0	134 337
9415/4416	Inventar nytt helsetun	168 935	0	168 935
9420/4420	Utvendig oppgradering GBU	571 480	625 000	-53 520
9420/4421	Låssystem GBU	342 591	0	342 591
9420/4424	Barnehagen belysning	335 665	312 500	23 165
9420/4429	GBU skolegård	0	312 500	-312 500
9440/4440	Grane kirke	189 884	312 500	-122 616
9504/4502	Bjorbekk bru	54 700	0	54 700
9504/4504	Tyngre oppgradering vei	68 300	312 500	-244 200
9504/4510	Finsåsbrua	36 580	0	36 580
9602/4602	Trofors vannverk PLS	0	500 000	-500 000
9612/4612	Grunnvannsbrønn Fellingfors	0	2 250 000	-2 250 000
9612/4622	Fellingfors næringspark	0	1 250 000	-1 250 000
9700	Tjenestebiler	1 837 240	2 181 941	-344 701
9802/4802	Aktivitetspark Stormoen	84 488	1 125 000	- 1 040 512
9806/4806	Laksvollen Næringsområde	572 556	2 500 000	-1 927 444
9808/4812	Brannutstyr- beredskap	268 720	500 000	-231 280
9808/4813	Beredskap - alarmsendere	135 270	312 500	-177 230
9808/4814	Beredskap – ATV og lettboat	373 748	625 000	-251 252
9808/4815	Stedsutvikling Fiplingdal	173 153	375 000	-201 847
	SUM INVESTERINGER	5 719 211	16 681 941	-10 962 730

Avviket (sum mindretgift) er på 10,9 mill. kr. Flere av prosjektene ble ikke oppstartet i 2023 men er med på investeringsplanen 2024-2027. Investeringene blir ikke startet opp før prosjektene er helt «modne» så derfor ble det utsatt oppstart. En annen grunn er mangel på ressurser på avdeling Teknisk-Næring. De prosjekter som viser budsjettavvik i 2023 (positive tall under avvik) i tabellen ovenfor er i hovedsak finansiert med merinntekt, fra bl.a. momskompensasjon og ubrukte lånemidler.

1.5 Finansielle måltall

Årsberetningen skal redegjøre for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid. Rapportering tilbake på de finansielle måltallene blir derfor en sentral del av årsberetningen.

Måloppnåelse finans

	Måltall	R 2023	R 2022	R 2021	R 2020
Driftsinntekter		222 596	202 139	195 006	185 112
Netto driftsresultat		-12 550	5 217	12 139	-3 603
Netto dr.res i % av driftsinntekt	2,0	-5,6	2,6	6,2	-1,9
Disposisjonsfond		36 826	36 924	36 109	24 671
Disposisjonsfond i % av driftsinntekt	8,0	16,5*	18,3*	18,5*	13,3
Netto lånegjeld		150 805	150 136	148 979	161 074
Gjeldsgrad	75,0	67,7	74,3	76,4	87,0

*Hvis pensjonsfond holdes utenfor (kr. 11 775 675 blir % vis av driftsinntektene 11,3 %.

Lånegjeld

Gjeldsbelastning og konsekvensene ved låneopptak har stor betydning for driften og er svært viktig for den økonomiske styringen i nesten alle norske kommuner. Det bør derfor knyttes noen indikatorer til finansieringsstruktur og rente- og avdragsbelastning. Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter sier oss hvor mye av kommunens langsiktige gjeld som skal betjenes av kommunens ordinære driftsinntekter. Det finnes flere indikatorer og nøkkeltall. Et viktig poeng med nøkkeltall knyttet til finansiering er at kommunen ønsker å begrense hvor stor andel av inntektene som går til å betjene gjeld.

Kommunens langsiktige gjeld har gått ned fra 161 mill. kr i 2020 til 150,8 mill. kr i 2023 (ekskl. videreutlån). Nedgangen skyldes økte låneopptak i 2020 grunnet bygging av Helsetunet og at vi de siste årene har holdt investeringene nede på et lavt nivå. Økningen i lånegjeld fra 2022 til 2023 er på 0,7 mill. kr. og det er differansen mellom låneopptak på 8,8 mill. kr og det som er betalt i avdrag på 8,1 mill. kr. 5,4 mill. kr av låneopptaket står som ubrukte lånemidler pr. 31.12.23 og er lagt inn i investeringsplanen for år 2024.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat ses gjennomgående på som det viktigste måltallet for kommunal økonomi. Netto driftsresultat som resultatmål viser hvor mye av driftsinntektene som er disponible til avsetninger eller finansiering av investeringer. Tallet må ses på over flere år. Pr. i dag er resultatgrad det eneste nøkkeltallet hvor det er gitt sentrale føringer. Teknisk beregningsutvalg (TBU) har gitt anbefalinger at tallet bør være 1,75 %. Grane kommunes resultatgrad i 2023 er -5,6 og er langt unna anbefalingene. Det blir viktig framover å bedre resultatgraden så nært som mulig 1,75 % og helst opp på vedtatt måltall på 2 %. Jobben med å se på driften og mulig innsparingstiltak er allerede satt i gang og vil være helt nødvendig for å få utarbeidet et budsjett for 2025 som er realistisk og bærekraftig. Resultatgraden må bedres for at vi skal kunne foreta gode og nødvendige investeringer i framtiden.

Disposisjonsfond

Kommunen bør ha tilstrekkelig buffer til å håndtere midlertidige og uventede fall i inntekter eller økte utgifter. Nivået på kommunens tjenestetilbud skal kunne videreføres uten å bli påvirket av slike midlertidige svingninger. Nivået på kommunens buffer må avspeile kommunens eksponering for risiko. Vedtatte finansielle måltall i Grane kommune er at vi skal ha et disposisjonsfond som er på minst 8 % av driftsinntektene. Dette målet ble nådd i 2020 ved at disposisjonsfondet ble styrket med 11,7 mill. kr. Fondet utgjør pr. 31.12.23: 36,8 mill. kr. Måltallet ble 16,5 %.

Likviditet og arbeidskapital

Arbeidskapitalen og langsiktig gjeld angir henholdsvis kommunenes likvide stilling og gjeldsbelastning. Arbeidskapitalen omfatter bankinnskudd, verdipapirer og fordringer på stat, andre kommuner og private, men fratrukket kassakredittlån, sertifikatlån og leverandørgjeld.

Kommunen må ha en likviditetsbeholdning av en viss størrelse siden inn- og utbetalinger ikke kommer til samme tid. Ved å korrigere arbeidskapitalen for forhold som bundne fond og ubrukte lånemidler får vi arbeidskapitalens driftsdel. Arbeidskapitalens driftsdel viser kommunens grunnlikviditet - den delen av omløpsmidlene som ikke er gjeld eller på annen måte knyttet til bestemte formål.

Sammen med langsiktig lånegjeld uttrykker arbeidskapitalen kommunenes finansielle handlefrihet. Utviklingen i arbeidskapital er skapt av frigjorte midler med fradrag for det som er brukt til investeringer. Utviklingen i langsiktig gjeld bestemmes av forholdet mellom nye låneopptak og avdrag på tidligere opptatte lån og viser kommunens gjeldsbelastning.

Sum omløpsmidler (OM)

- Fond (eksl. disposisjonsfond)
- Ubrukte midler eksterne lån (U. Lån)
- Kortsiktig gjeld (KG) :
- = Arbeidskapitalens driftsdel (AK drift)

Tabellen nedenfor viser utviklingen av arbeidskapitalens driftsdel og i prosent av totale driftsinntekter.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Endr OM	28 085 483	26 284 780	-35 051 152	3 369 495	8 798 707	4 462 950
Endr KG	-2 417 777	-17 242 614	6 533 897	4 661 323	2 717 936	-14 015 711
Endr. AK	25 667 706	9 042 166	-28 517 254	8 030 818	11 516 643	-9 552 761
% AK drift	14,67	4,99	-15,41	4,12	5,97	-4,29

Arbeidskapital i % av driftsinntekter er redusert med 10,26 % fra 2022 til 2023.

Kommunen har høyere utgifter enn inntekter i år 2023 og det er grunnen til nedgang i arbeidskapitalen.

Fondsavsetninger

Tabellen nedenfor viser utviklingen i de ulike typene fond kommunen har avsatt:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bundne kapitalfond	128 233	253 164	3 564 974	514 310	2 049 943	2 876 875
Ubundne kapitalfond	1 492 240	554 600	483 353	487 045	540 737	548 487
Bundne driftsfond	46 231 504	53 327 192	39 033 666	34 144 338	36 996 195	24 237 174
Disposisjonsfond	18 760 074	12 917 579	24 671 852	36 109 492	36 924 390	36 826 038
Totalt	66 612 051	67 052 535	67 753 845	71 255 185	76 511 265	64 488 574

1.6 Samfunn og økonomiske utfordringer

Kommunens økonomi bestemmes i hovedsak av statlige overføringer knyttet til folketall og befolknings sammensetning. Dette har gitt oss store utfordringer de senere år knyttet til å tilpasse utgiftssiden i forhold til inntektene.

Grane kommune har et stadig press på økonomien som må vies stor oppmerksomhet. Investeringer i forbindelse med bygging av ny E6 og etablering av næringsområdet Laksvollen, brannstasjon, brannbil og påkostninger skole, barnehage, vann og avløp m.m vil de neste årene by på store utfordringer. Vi må tilpasse driften i forhold til nødvendige låneopptak og påfølgende renter og avdrag. I tillegg er det større krav og forventninger til kommunale tjenester. Grane kommune fikk ikke satt av midler etter regnskapet år 2023 slik at de økonomiske reserver øker og blir stabile. Økonomiske reserver er viktig for å kunne håndtere svingninger i behov og endringer som vil skje bl.a i inntektssystemet, kostnader, inntekter og lignende. Når kapitalkostnadene på lån løper for fullt er det viktig at kommunen har tilpasset driftsutgifter på et nivå som vil føre til at vi beholder et netto driftsresultat som er over det som er anbefalt og i henhold til vedtatte finansielle måltall på 2 %.

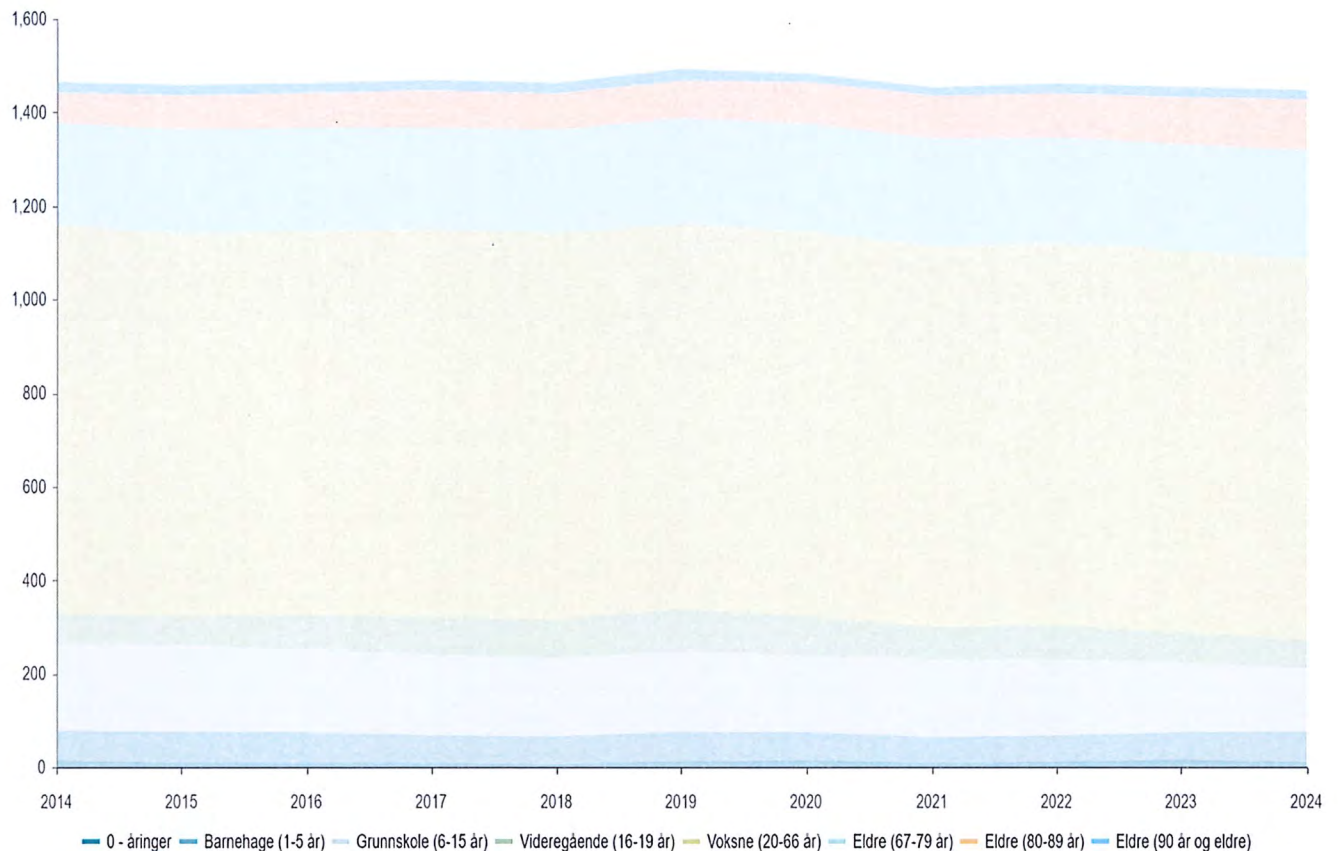
Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen er av stor betydning for en kommunes økonomi. Med utgangspunkt i innbyggerne, og deres behov, skal infrastrukturen utvikles og tjenestetilbudet dimensjoneres, samtidig som kommunens faktiske inntekter er knyttet til innbyggerne gjennom inntektssystemets kriterier og skatteevnen til de samme innbyggerne. Tabellen fra SSB viser at folketallet har økt fra 2022 til 2023 med 5 innbyggere. Grunnen til dette er bosetting av 29 flyktninger i 2023.

Grane	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innbyggere	1469	1463	1493	1482	1453	1461	1466

Også sammensetningen av innbyggerne påvirker rammetilskuddet. Hvis antall barn i aldersgruppen 6-15 år (grunnskolealder) endres, vil dette påvirke kommunens inntekter gjennom inntektssystemet i betydelig grad. Det samme vil gjelde hvis antall eldre endres fordi disse to gruppene er sterkt vektlagt gjennom utgiftsfordelingen i inntektssystemet. Utviklingen er økt antall i gruppen eldre i forhold til barn og dette vil ha stor betydning for utviklingen av tjenestetilbudet i vår kommune.

Oversikt over sammensetningen av innbyggerne i Grane Kommune pr. 31.12.23:

2.0 Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen

Her skal det gis opplysninger om utviklingen i tjenester og hvordan utviklingen har vært i forhold til måltall i årsbudsjettet. Etter kommuneloven skal årsbudsjettet vise kommunestyrets prioriteringer, bevilgninger og de målene og premisser som budsjettet bygger på. Budsjettpremissene skal være politikernes premisser for hva administrasjonen skal oppnå for de rammene/bevilgningene de har fått på et område. De skal være så tydelige og objektive at det er mulig å måle i hvor stor grad budsjettpremissene er oppfylt og kommunedirektøren skal i årsberetningen gi dekkende opplysninger om eventuelle avvik.

Budsjettpremisser for år 2023 ble vedtatt i kommunestyret den 18.10.23. Grane kommune bygger økonomiplan 2023 – 2026 og årsbudsjett 2023 på følgende budsjettpremisser:

- 24 sykehjemsplasser. Dette er innfridd. Grane kommune har 24 sykehjemsplasser på nytt Helsetun.
- 100 % barnehagedekning. Full barnehagedekning til alle barn som ønsker barnehageplass i 2023.
- 30 % el-biler. Bilparken til Grane kommune begynner å bli gammel. Mest fossile biler. Etter hvert som vi skifter ut, byttes det til el- biler der dette er tjenlig. Ikke nådd mål om 30%.
- Lærertetthet: max 15 elever pr. lærer på 1.-4. trinn og max 20 elever pr. lærer på 5.-10. trinn. Grane kommune oppfyller denne normen.
- 50 % heltidsstillinger i pleie og omsorg. Det jobbes kontinuerlig med heltidskultur. Det er et mål med 100% stillinger, vi har noen som ikke ønsker full stilling. Grane kommune deltar på bemanningsledelse- oppgaveløsning og arbeidsplanlegging.

3.0 Sykefravær

Sykefraværet i Grane kommune har vært veldig høyt dette året. Fra at vi har hatt et stabilt fravær i Grane kommune over flere år, har vi dette året hatt et fravær på hele 9,7 %. Forbedring fra 2022, men fortsatt alt for høyt fravær totalt. Vi jobber sammen for å se på hva som gjør at vi har så høyt fravær. En god del langtidssykemeldte med sykdommer utgjør en stor del av dette, men vi ser også at korttidsfraværet har økt litt og ligger på ca. 2,5 %.

Viktig å sette HMS på dagsorden på de ulike personalmøtene.

God trivsel hindrer unødig fravær. Satser på en del felles sosiale tiltak i løpet av hvert år for alle ansatte og i tillegg at hver avdeling jobber tett med trivsel og HMS på sine arbeidsplasser.

Vi nådde ikke vår målsetting i IA plan dette året som er på 6 %.

Grane kommune jobber med ulike prosjekt for å se om det vil ha effekt framover i forhold til nærvær og trivsel. På helsetunet har de kjørt et prosjekt et rausere arbeidsmiljø. Dette har gått over et år og vi fortsetter litt av den samme jobben videre for å holde fokus på HMS. Sykehjemmet har et lavt fravær dette året og nav sentralt har sett dette og synes det er veldig bra. Vi ligger blant de beste i landet i forhold til fravær innen dette området. I Grane kommune hadde vi i 2023 fravær på 4,9 % på sykehjemmet.

4.0 Likestilling mv

Likestilling kvinner og menn og likestilling etnisitet

Arbeidsgiver skal jobbe aktivt for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Vi har et ansvar for at mangfold skal fungere og gjerne gi oss nye perspektiv slik at vi kan løse oppgaver på en bedre måte sammen. Som flerkulturell arbeidsplass har vi et potensiale for ny utvikling.

I 2023 hadde Grane kommune 23 ansatte med utenlandsk opprinnelse.

Likestilling, funksjonsevne

Kommunesektoren er bedre enn privat og statlig sektor til å ansette og ivareta de som faller utenfor i arbeidsmarkedet.

Grane kommune har i flere år stilt seg åpen for ansettelser og arbeidstrening av personer som av ulike årsaker kommer inn under betegnelsen nedsatt funksjonsevne.

Vi er en stolt arbeidsgiver til ansatte med ulike evner og tilpasser arbeidet etter mestring.

Det har ikke skjedd ombygginger i kommunens bygg mht universell utforming i 2022 og 2023.

5.0 HR-området, Human Resources/Humankapitalen

Kunnskapsarbeid utgjør nå 50 – 80 % av bruttonasjonalprodukt i industrinasjonene.

Grane kommune er en organisasjon med kunnskapsintensive arbeidsoppgaver. I stor grad må den enkelte medarbeider ta ansvaret for sine arbeidsoppgaver med få ansatte.

Kommunedirektøren mener vi i stor grad evner å belønne gjennom lønnssystemene, pensjonsordning, tilrettelegging for et godt samspill mellom hjem og arbeid; fleksitid, permisjonsreglement, barnehageplass og pendlertilskudd.

Gjennom medarbeidersamtaler og gjennom tillitt, mellom ansatte og leder, skal hver leder bidra til at våre medarbeidere behersker sine oppgaver, involveres i prosesser og har tilstrekkelig kunnskap, slik at det ikke skapes unødvendig stress og usikkerhet i organisasjonen.

Vi har dette året gjennomført felles opplæring i HMS 40 timers kurs for alle ledere med personalansvar, verneombudene og hovedtillitsvalgte. Hatt IA dag hvor alle ledere, tillitsvalgte og verneombud kan delta, med felles mål om å jobbe med trepartssamarbeidet.

Grane kommune skal ha fokus på HMS arbeid i de enkelte avdelinger kontinuerlig. Jobbe med de tiltak hver avdeling ser som nødvendig for å utvikle organisasjonen og ha et godt arbeidsmiljø. Det er ikke gjennomført medarbeiderundersøkelser dette året, men det skal gjennomføres i alle avdelinger i 2024. Vår bedriftshelsetjeneste jobber med kartlegging på alle avdelinger.

Grane kommune har flere ansatte som gjennomfører videreutdanninger og fagutdanninger i hht. vårt behov for mer kompetanse og faglærte. Vi har pr. i dag 6 lærlinger i kommunen som er god rekrutteringsmulighet for å få inn flere fagutdannede. Vi satser på å få flere fagutdannede og flere med høyskoleutdanning i henhold til kommunens behov framover. Satser på rekruttering og er med i flere prosjekt sammen med flere kommuner på Helgeland.

Vi har Friskgården som vår bedriftshelsetjeneste til å være med på forebyggende arbeid og kursing av våre ansatte. De gjennomfører også helsekontroller på våre ansatte i tråd med de krav som foreligger. Kursing av medlemmer av amu vedr. hva er arbeidsmiljøutvalgets oppgaver.

Pensjon

Våre pensjonsordninger har vi gjennom avtale med KLP og Statens pensjonskasse. KLP har avholdt møte med Grane kommune, både med ledere og med den enkelte ansatte som ønsket informasjon om sin egen pensjon. Dette gjøres hver år.

Seniorpolitikk

Seniorpolitikken har overordnede mål å stimulere ansatte til å stå i jobb framfor å velge å gå av med pensjon. Vi ser at flere arbeidstakere over 62 år velger å stå i jobb lenger i dag enn tidligere - så de igangsatte tiltakene synes å virke.

Seniorpolitikken i Grane kommune ligger innfelt i vår lønnspolitiske plan og ansatte over 62 år får 10.000.- ekstra i lønn i 100 % stilling hvert år fram til fylte 67 år eller tilsvarende sum i antall fridager i disse årene, hvis dette er ønskelig og at det er mulighet i henhold til den enkeltes arbeidsplass.

6.0 Internkontroll, GDPR, etiske retningslinjer og varsling

Kommuneloven § 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.

Kommunelovens § 25-1 krever at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Den skal være systematisk og tilpasses vår størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Grane kommune har flere overordnede reglement, rutiner og retningslinjer som er styrende for virksomheten. Av de viktigste kan nevnes:

- Arkivplan
- Delegeringsreglement
- Ansettelses og arbeidsreglementet
- Økonomi- og finansreglement
- Lederavtaler
- Etiske retningslinjer.
- Rutiner for varsling
- Krisehåndtering og beredskap
- Retningslinjer for sikkerhetsrevisjoner på informasjonssikkerhet- og personvernområdet

De fleste av disse er oppdatert i inneværende kommunestyreperiode.

Det er i 2023 gjennomført mange tiltak for å forbedre internkontrollen.

Storledergruppe har i 2023 gjennomført opplæring i «Orden i eget hus» Fokus på internkontroll. Dette arbeidet er forankret i kommunedirektørens strategiske ledergruppe og er en kontinuerlig prosess som skal føre til forbedring.

Opplæring og kursing i varsling og varslingsrutiner. Flere i strategisk ledelse har også gjennomført kurs i sikker kommune.

Grane kommunen har tatt i bruk Framsikt som verktøy for virksomhetsstyring. Dette skal gi bedre sammenheng mellom plan og styring. Virksomhetsmodellen skal gjøre det lettere å sette mål for hver enkelt virksomhet, og knytte målene opp til kommuneplanens samfunnsdel. Linken til budsjettet skal også bli sterkere. Månedlig økonomi rapportering skal også gjøres gjennom dette systemet

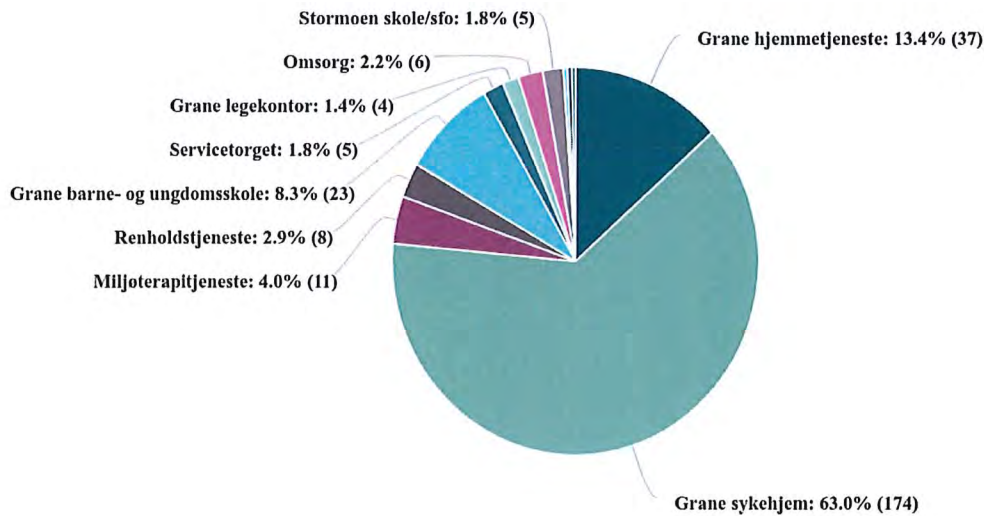
Avvik og avvikshåndtering håndteres gjennom internkontrollsystem Compilo. Det er lagt til rette for at alle ansatte skal bruke avvikssystemet. Sektorovergrepene planer, reglement, prosedyrer/rutiner er samlet i et felles system (Compilo). Avvik fra rutiner og avvik med konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet skal registreres via dette systemet.

Det jobbes kontinuerlig med at systemet skal brukes best mulig i hele organisasjonen.

Vi har avsatt en ressurs på 20 % stilling som innehar rollen for opplæring og utvikling av systemet, i samarbeid med kommunedirektøren.

Rapportert til

1. jan. 2023 - 31. des. 2023

Kommuneloven § 13-1: *kommunedirektøren skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.*

Kommunedirektøren i Grane kommune godkjenner / forkaster samtlige saksframlegg som skal fremmes politiske organ. Dette skjer ved en godkjenningsordning i saksbehandlersystemet Websak.

Det jobbes med en rapport på status og oppfølging av vedtak som legges frem i kommunestyret en gang i året.

Tilsyn i 2023

Arbeidstilsynet- arbeidsmiljøregelverk
Datatilsynet- Personopplysningssikkerhet
Statsforvalteren- Landbruk
Forvaltningsrevisjon- Psykososialt skolemiljø

Trofors, 20. mars 2024

Anne Kristin Solheim

Kommunedirektør

Grane kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Grane kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 12.550.431. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert 20. mars 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav***Konklusjon om registrering og dokumentasjon***

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Grane kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Orkanger, 15. april 2024

Kjell Næssvold

Kjell Næssvold
Oppdragsansvarlig revisor

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023

Kontrollutvalget har i møte 30.04.2024 behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023. Årsregnskapet viser et negativt netto driftsresultat på kr 12,55 millioner.

Kommunedirektøren opplyser i årsmeldingen at kommunen i 2023 hadde et negativt netto driftsresultat som aldri har vært lavere, -5,63 % av driftsinntektene. Kommunedirektøren har satt i gang arbeidet med å se på driften og mulige innsparingstiltak. Gjennomgangen av den økonomiske måloppnåelsen i årsberetningen viser ellers at størrelsen på disposisjonsfondet er over måltallet, og at gjeldsgraden er betydelig lavere enn måltallet.

I revisjonsberetning, datert 15.04.2024, bekrefter revisor at regnskapet og årsberetningen er avlagt i tråd med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Kontrollutvalget har fått muntlige orienteringer fra kommunedirektøren og fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor. De svarte også på spørsmål fra utvalgets medlemmer under behandling av saken.

Kontrollutvalget har vært løpende orientert om revisors arbeid gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskap og årsberetning for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler på denne bakgrunnen at kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023 godkjennes.

Kontrollutvalget, 30.04.2024

Kopi: Formannskapet

Rapport fra forvaltningsrevisjon - varsling og ansettelse

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

10/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/274 - 2

Forslag til vedtak

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. Drøfte varslingsrutinene med de ansatte regelmessig og fortsette arbeidet med å bygge en kultur for varsling.
 - b. Oppdatere ansettelsesreglementet i samsvar med lover og retningslinjer, og samtidig vurdere rutinene for ansettelsesprosesser, herunder å involvere de tillitsvalgte mer systematisk i ansettelsesprosessene.
2. Kommunedirektørne bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av vedtakets punkt a innen 30.06.2025 og vedtakets punkt b innen 30.09.2024.

Vedlegg

Rapport fra forvaltningsrevisjon - ansettelse og varsling

Revisors uavhengighetserklæring.

Saksopplysninger

Saken gjelder rapport fra forvaltningsrevisjon med tema "varsling og ansettelse".

Kontrollutvalget bestilte undersøkelsen i sak 7/23, møte 14.02.23 og vedtok prosjektplanen i møte 09.05.2023, sak 15/23. Levering ble fastsatt til "første møte våren 2024".

Hva har revisjonen undersøkt?

Revisjon Midt-Norge har for det første undersøkt om kommunen har lagt til rette for forsvarlig varsling i henhold til arbeidsmiljøloven:

- Har kommunen oppdaterte varslingsrutiner?
- Er varslingsrutinene lett tilgjengelig for ansatte?
- Er det informert om/gitt opplæring i varslingsrutinene til ansatte?

I tillegg har revisjonen undersøkt kommunens rutiner og retningslinjer for ansettelse, samt praksis i ansettelse som gjelder:

- Utlysning
- Kvalifikasjonsprinsippet
- Habilitet
- Involvering av tillitsvalgte
- Dokumentasjonskrav
- Skriftlig arbeidsavtale
- Offentlig søkerliste

Revisjonen intervjuet kommunar hnedirektøren og personalsjefen. I tillegg har samtlige ansatte blitt invitert til å svare på en spørreundersøkelse via e-post. Oppslutningen på 34 prosent er ifølge revisjonen så lav at resultatene må tolkes med forsiktighet. Revisjonen har også gått gjennom ulike reglement og 14 ulike ansettelsessaker.

Resultater - tema varsling

Resultatene om varsling viser at varslingsrutinene er i henhold til lovkravene. Ansettelses- og arbeidstidsreglementet inneholder en bestemmelse om varsling. Revisor mener det er uhensiktsmessig at bestemmelsen står i dette reglementet. Svarene i spørreundersøkelsen tyder på at de ansatte bør få mer opplæring i varslingsrutinen med tilhørende tema.

Revisjonen skriver også at spørreundersøkelsen ikke gir entydig inntrykk av at det oppleves som trygt å varsle. Revisjonen mener at kommunen bør fortsette å informere de ansatte om hva som er kritikkverdige forhold og oppmuntre til å varsle. Dette bør være en del av arbeidet med å forbedre organisasjonen.

Revisor konkluderer med at kommunen "i noen grad" har lagt til rette for forsvarlig varsling i henhold til arbeidsmiljøloven.

Resultater - tema ansettelser

Revisjonen har gjennomgått kommunens ansettelsesreglement og hvordan det er praktisert i 14 ansettelsessaker. Rapporten viser blant annet at:

- Ansettelses- og arbeidstidsreglement er fra 2008 og er utdatert på flere punkter. Det er ikke i samsvar med dagens lov- og regelverk.
- Alle ledige stillinger i kommunen blir lyst ut.
- Revisor kan ikke konkludere på om kommunen følger prinsippet om at den best kvalifiserte søkeren skal ansettes. Det skyldes gjennomgående mangler i dokumentasjon av kommunens vurderinger i ansettelsessakene som er undersøkt.
- Kommunen begrunner ikke hvorfor det av og til innstilles færre enn tre søkere til stillinger.
- De tillitsvalgte blir involvert i ansettelsesprosessene, men det er ulikheter mellom sektorene og tjenesteområdene.
- Kommunen har ingen rutiner for hvor lenge den skal oppbevare dokumentasjon i ansettelsessaker.
- Kommuneledelsen er bevisst utfordringene på ansettelsesområdet og har satt i gang revidering av ansettelsesrutinene og ansettelsesreglementet.

Revisors anbefalinger

Revisor anbefaler på bakgrunn av funnene i undersøkelsen at:

- varslingsrutinene med jevne mellomrom tas opp med alle ansatte. Både innholdet i rutinen og hva som er et kritikkverdig forhold kan være aktuelle tema å ta opp
- administrasjonen fortsatt bør jobbe med at kommunen skal ha en kultur for å varsle om kritikkverdige forhold. Kommunen bør assosiere varsling med åpenhet, forbedringsarbeid og å opprettholde et godt omdømme
- kommunen bør revidere sitt ansettelsesreglement i tråd med gjeldende nasjonale føringer og regelverk. Kommunen bør ved revideringen av ansettelsesreglementet vektlegge dokumentasjonsplikten i ansettelsesprosessen. Bestemmelser om varsling i ansettelsesreglementet bør med fordel tas ut og samles i sin helhet i varslingsrutinen. Kommunen kan også vurdere behovet for sjekklister og maler til bruk i ansettelsesprosessene
- kommunen bør vurdere å involvere tillitsvalgte på en mer systematisk måte i alle faser av ansettelsesprosessen

Sekretariatet viser til rapporten for mer detaljert informasjon. Oppdragsansvarlig revisor vil orientere i møtet.

Vurdering

Rapporten svarer på kontrollutvalgets bestilling og gir god informasjon om status for varslingsrutinene og ansettelsessaker. Rapporten viser at kommunen bør jobbe mer for å legge til rette for at det skal oppleves trygt å varsle. Det bør skje gjennom opplæring i bruk av varslingsrutinene og hva som regnes som et varsel. Rapporten viser også at kommunen har forbedringsmuligheter i ansettelsesprosessene. Reglementet er utdatert, og praksisen er mangelfull på flere områder. Sekretariatet har lagt revisors anbefalinger til grunn for forslaget til vedtak.

Sekretariatet har foreslått ulike frister for oppfølgingen av vedtaket. Arbeidet med å oppdatere ansettelsesrutinene er allerede i gang og må kunne forventes å være ferdig innen 30. september i år. Informasjon om varslingsrutinene og varsling vil trolig ta mer tid, da det

involverer alle ansatte. Fristen for tilbakemelding fra kommunedirektøren er derfor foreslått til 30.06.2025.

VARSLING OG ANSETTELSE

Grane kommune
Forvaltningsrevisjon

FR1253

2024

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Grane kommunes kontrollutvalg i perioden mai 2023 til april 2024.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer, 17.04.2024

Oppdragsansvarlig revisor

Johannes O. Nestvold /s/

Prosjektmedarbeider

Anne Grete Wold /s/

Rim Revisjon
Midt-Norge

Bidrar til forbedring

SAMMENDRAG

Revisor har på bestilling fra kontrollutvalget i Grane kommune gjennomført en forvaltningsrevisjon innen teamet «Varsling og ansettelse». Kontrollutvalget godkjente revisors forslag til prosjektplan og problemstillinger i sitt møte den 09.05.23. Revisor har etter sin gjennomgang konkludert med følgende:

Grane kommune har i noen grad lagt til rette for forsvarlig varsling iht. arbeidsmiljøloven

Konklusjonen baserer seg på at kommunen har en varslingsrutine som tilfredsstillende minstekravene i arbeidsmiljøloven. Tillitsvalgte har fått anledning til å komme med innspill til rutinen. Opplysninger vi har fått om opplæring i rutinen er til dels motstridende, og det er sannsynlig at enkelte ansatte ikke har fått tilstrekkelig opplæring. Svar fra ansatte på spørreundersøkelsen gir ikke et entydig inntrykk av at det oppleves trygt å varsle om kritikkverdige forhold i kommunen.

Etablerte rutiner og retningslinjer for ansettelse i Grane kommune er i liten grad i samsvar med regelverket

Kommunens ansettelsesreglement er fra 2008 og fremstår som utdatert, både med tanke på begrepsbruk og tilpasningen til gjeldende regelverk. Revisors oppfatning er at kommunen gjennomgående har mangler når det kommer til å dokumentere ansettelsesprosessen. Kommunen har heller ikke etablert praksis for hvor lenge dokumentasjon fra ansettelsesprosessen bør oppbevares. Gjennomgangen tyder på tillitsvalgte blir involvert i ansettelsesprosessen i ulik grad, avhengig av hvilken sektor eller hvilket tjenesteområde det er snakk om.

Revisor anbefaler at kommunedirektøren vurderer følgende tiltak i sitt forbedringsarbeid med varsling og ansettelse:

- Kommunens varslingsrutiner bør med jevne mellomrom tas opp med alle ansatte. Både innholdet i rutinen og hva som er et kritikkverdig forhold kan være aktuelle tema å ta opp.
- Det bør fortsatt jobbes med at kommunen skal ha en kultur for å varsle om kritikkverdige forhold. Kommunen bør assosiere «varsling» med åpenhet, forbedringsarbeid og det å opprettholde et godt omdømme.
- Kommunen bør revidere sitt ansettelsesreglement i tråd med gjeldende nasjonale føringer og regelverk. Kommunen bør ved revideringen av ansettelsesreglementet

vektlegge dokumentasjonsplikten i ansettelsesprosessen. Bestemmelser om varsling i ansettelsesreglementet bør med fordel tas ut og samles i sin helhet i varslingsrutinen. Kommunen kan også vurdere behovet for sjekklister og maler til bruk i ansettelsesprosessene.

- Kommunen bør vurdere å involvere tillitsvalgte på en mer systematisk måte i alle faser av ansettelsesprosessen.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	8
1.4 Kommunedirektørens uttalelse til rapport	11
1.5 Organisering i Grane kommune.....	12
1.6 Om temaet	13
2 Varsling	16
2.1 Problemstilling	16
2.2 Revisjonskriterier	16
2.3 Kommunens system for varsling.....	16
2.3.1 Rutiner for varsling i Grane kommune.....	16
2.3.2 Ansattes oppfatning av varslingspraksisen i kommunen	24
2.4 Vurdering.....	26
2.5 Konklusjon.....	28
3 Ansettelse	29
3.1 Problemstilling	29
3.2 Revisjonskriterier.....	29
3.3 Kommunens system for ansettelse.....	30
3.3.1 Rutiner og retningslinjer for ansettelse	30
3.3.2 Gjennomgang av dokumentasjon i enkeltsaker	31
3.3.3 Ansattes oppfatning av ansettelsespraksisen i kommunen	31
3.4 Vurdering.....	33
3.5 Konklusjon.....	37
4 Anbefalinger	38
Kilder	39
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	40
Vedlegg 2 – Uttalelse	46

Figurer

Figur 1.	Administrativ organisering i Grane kommune	12
Figur 2.	Varslingsrutiner i kvalitetssystemet Compilo.....	19
Figur 3.	Innsending av varslingsskjema i Compilo	21
Figur 4.	Varslingsplakat som vedlegg til rutine om varsling	23
Figur 5.	Svarfordeling på spørsmål om vurderingen av hva som er et varsel (ledere).....	25
Figur 6.	Svarfordeling på spørsmål om innkalling av søkere til intervju.....	32
Figur 7.	Svarfordeling spørsmål om oppbevaring av dokumentasjon for ansettelser	33

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Grane kommune ba i sitt møte den 14.02.22 (sak 005/23) om at revisor skulle utarbeide en prosjektplan knyttet til temaet varsling og ansettelse. I møte den 09.05.23 (sak 015/23) la revisor frem en prosjektplan med to ulike innfallsvinkler til et prosjekt. Det ene alternativet med temaet varsling, og det andre alternativet for temaet ansettelse. Kontrollutvalget ønsket en kombinasjon av begge alternativer og vedtok dermed en forvaltningsrevisjon som tok for seg begge temaer.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger er vedtatt og vil besvares i rapporten:

1. Har Grane kommune lagt til rette for forsvarlig varsling iht. arbeidsmiljøloven?

- Har kommunen oppdaterte varslingsrutiner?
- Er varslingsrutinene lett tilgjengelig for ansatte?
- Er det informert om/gitt opplæring i varslingsrutinene til ansatte?

2. Er etablerte rutiner og retningslinjer for ansettelse i Grane kommune i samsvar med regelverket?

- Utlysning
- Kvalifikasjonsprinsippet
- Habilitet
- Involvering av tillitsvalgte
- Dokumentasjonskrav
- Skriftlig arbeidsavtale
- Offentlig søkerliste

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Grane kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Intervju

Intervju er en effektiv metode for å innhente data. Det gir detaljert og kontekstspesifikk informasjon, og gir revisor en større mulighet til å forstå ansattes holdninger og praksis knyttet til interne prosedyrer og rutiner. Informantene i en forvaltningsrevisjon er primært personer som skal ha kjennskap til, er brukere av, eller har ansvar eller oppgaver i tilknytning til et tjenesteområde. I dette prosjektet har vi benyttet intervju for å få informasjon om hvordan kommunen jobber med varslinger og ansettelses og om måten kommunen jobber på ivaretar regelverket og nasjonale føringer på området. Vi har i denne forvaltningsrevisjonen intervjuet kommunedirektøren og personalsjefen i kommunen. Det ble i forkant av intervjuet laget en strukturert intervjuguide tilpasset lederrollen. Referatet fra intervjuet ble sendt på epost til informantene, som begge har verifisert referatet.

Med tanke på tema for denne revisjonen, kunne det vært relevant å gjennomføre egne intervjuer med tillitsvalgte og verneombud. Dette er imidlertid ikke gjort. Revisor har inntrykk av at ledelsen har vært åpen om de utfordringer og forbedringspunkter som gjelder for kommunens arbeid med varsling og ansettelses. Tillitsvalgte og verneombud har deltatt i utsendt spørreundersøkelse. I undersøkelsen er det gitt åpne spørsmål med mulighet for å kommentere. Revisor har i tillegg forsøkt å oppnå kontakt med samtlige hovedtillitsvalgte i kommunen på telefon, men oppnådde bare kontakt med to av de tillitsvalgte. De tillitsvalgte ble stilt spørsmål om deres involvering i utarbeidelsen av ny varslingsrutine og involveringen i ansettelsessaker.

Dokumentgjennomgang

Offentlig sektor har i enkelte tilfeller dokumentasjonskrav i tilknytning til sin tjenesteytelse. I de tilfeller hvor det offentlige dokumenterer sin regeletterlevelse, er dette med på å sikre etterprøvbarehet for eksterne kontrollorganer, deriblant revisor. I denne forvaltningsrevisjonen har vi basert oss på følgende dokumentasjon tilsendt fra kommunen:

- «Rutiner for varsling i Grane kommune», vedtatt i kommunestyret den 14.12.22, sak 06/22.
- «Ansettelses- og arbeidsreglement for Grane kommune», vedtatt i kommunestyret den 23.01.08, sak 003/008.
- «Politisk Delegeringsreglement», vedtatt i kommunestyret 14.12.16.
- Delegeringsreglement, Grane kommune, hjemmesiden: [Delegeringsreglement | Grane kommune \(kf.no\)](#)
- Utvalgte ansettelsessaker i 2023.

Når det gjelder utvalget av ansettelsessaker, ba vi først om en komplett oversikt over ansettelse i 2023. Listen viste at kommunen hadde sendt ut 31 ansettelsesbrev i perioden. Vi valgte ut 17 av disse sakene for gjennomgang. Utvelgelsen var ikke tilfeldig, da det for oss var et ønske å gjennomgå både ansettelse for både teknisk, oppvekst og helse- og omsorg. Av de 17 sakene som ble gjennomgått, viser dokumentasjonen at for to stillinger fikk ansatte som allerede var tilsatt i kommunen tilbudt utvidet stilling. For en sak ble en av søkerne ansatt i to stillinger i kommunen, dette som både tømrer og brannkonstabel. Totalt antall saker som var aktuell for dokumentgjennomgang var derfor 14 saker.

Spørreundersøkelse til ansatte i kommunen

En spørreundersøkelse er en effektiv måte å samle inn større mengder strukturerte data på. Spørreundersøkelser når også en større populasjon av et totalt utvalg. «Strukturert» vil i denne sammenhengen si at alle spørsmålene følger en bestemt rekkefølge og har forhåndsbestemte svaralternativer. Dette gjør det enkelt å oversette informasjonen til verdier som igjen kan inngå i statistiske analyser¹. I denne forvaltningsrevisjonen har vi ønsket å undersøke hvordan ansatte forholder seg til eller opplever rutiner og prosedyrer som gjelder for alle ansatte. Gjennom spørreundersøkelsen har vi også mulighet til å filtrere svar fra ledere med ansettelsesmyndighet, tillitsvalgte, verneombud og øvrige ansatte.

Undersøkelsen ble sendt ut til 227 alle fast og midlertidige ansatte i Grane kommune via e-post og det elektroniske verktøyet Survey Xact². 78 ansatte besvarte undersøkelsen, noe som utgjør en svarprosent på 34. Ut fra tilsendt oversikt over tillitsvalgte og verneombud i kommunen, tilsier antallet svar at alle tillitsvalgte og verneombud har deltatt i spørreundersøkelsen. Den totale svarprosenten er relativt lav, og svarene som er gitt må derfor tolkes med varsomhet og holdes opp mot øvrige data i prosjektet.

I fremstillingen av resultater fra spørreundersøkelsen i rapporten vil svarfordelingen noen ganger bli over eller under 100 prosent. Dette skjer fordi prosenten enten rundes opp eller ned. Eksempelvis vil det at kun en ansatt har avgitt svar i en svarkategori bety at en svarprosent på 0,1 rundes opp til 1 prosent. Likeså vil en svarprosent på 2,4 prosent rundes ned til 2 prosent.

Vurdering av metode

En svakhet ved metoden kan være at vi ikke har intervjuet øvrige ansatte i kommunen utover kommunalsjefen og personalsjefen, eller søkere på ledige stillinger. Ved å gjennomføre slike intervjuer kunne vi potensielt fått et bredere tilfang av data. Spørreundersøkelsen har imidlertid

¹ [Spørreskjema - Forskning for forskerspirer \(gitbook.io\)](https://gitbook.io)

² [SurveyXact | Markedets mest brukte spørreskjema system \(rambollxact.no\)](https://rambollxact.no)

gitt oss mulighet til å si noe mer om ansattsperspektivet. I et oppsummeringsmøte med kommunedirektør og personalsjef gir de inntrykk av at de kjente seg igjen i våre foreløpige funn og vurderinger. Dette tilsier at behovet for å bekrefte våre data ytterligere var lite, og at det ikke ble vurdert et behov for å gjennomføre flere intervjuer.

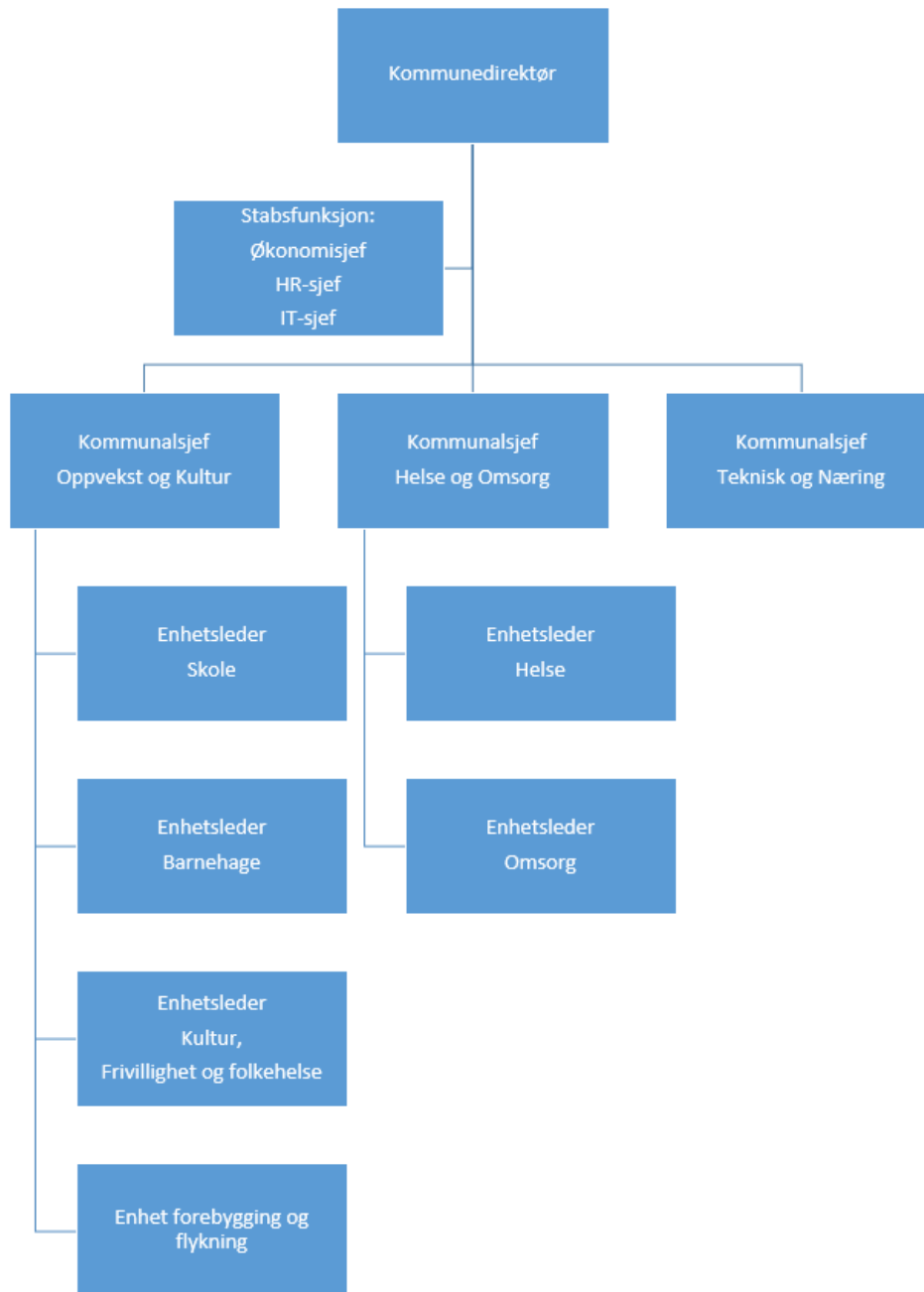
Samlet sett vurderer revisor at metodene har vært relevante og pålitelige i dette prosjektet. Det er innhentet tilstrekkelig mengde data og benyttet ulike metoder for å svare ut de vedtatte problemstillingene. Ulike kilder er sett i sammenheng og data som peker i ulike retninger er kommentert.

1.4 Kommunedirektørens uttalelse til rapport

En foreløpig rapport ble sendt til kommunedirektøren i Grane kommune den 25. mars 2024, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14. Revisor mottok kommunedirektørens uttalelse til rapporten (se vedlegg 2) den 15. april 2024. Revisor har på bakgrunn av uttalelsen tatt inn ny figur 1 i rapporten (administrativ organisering). Det har ikke vært behov for å foreta andre endringer i rapportutkastet som følge av kommunedirektørens uttalelse.

1.5 Organisering i Grane kommune

Figur 1. Administrativ organisering i Grane kommune

Figuren ovenfor viser organisasjonskartet for kommunens administrasjon.

Kommunen opplyser å ha delegert ansettelsesmyndighet for de ulike tjenesteområder til flere ledere, dette til enhetsleder helse, enhetsleder omsorg, enhetsleder skole/rector, enhetsleder barnehage/styrer, kommunalsjef teknisk og næring, kommunalsjef helse og omsorg, kommunalsjef oppvekst og kultur og enhetsleder kultur, frivillighet og folkehelse.

1.6 Om temaet

Varsling

Kapittel 1 i arbeidsmiljøloven har som overordnet mål å sikre at arbeidsmiljøet gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon. Loven skal gi grunnlag for at arbeidsgiver og arbeidstaker selv skal kunne ivareta og utvikle sitt arbeidsmiljø i samarbeid med de andre partene i arbeidslivet, og at det skal bli lagt til rette for et godt ytringsklima.

Kapittel 2A i arbeidsmiljøloven spesifiserer arbeidsgiver og arbeidstaker sin rett og plikt knyttet til varsling om kritikkverdige forhold i organisasjonen. Her blir det utdypet hva som ligger i kritikkverdige forhold og krav til rutiner som for eksempel skal sikre at varsel blir fulgt opp på en god måte. Arbeidstilsynet poengterer at det er arbeidsgiver sitt ansvar å sørge for åpenhet og god intern kommunikasjon i organisasjonen.

Arbeidsgiver skal aktivt bidra til ytringsfrihet og at varsling blir en naturlig del av arbeidsmiljøarbeidet. Varslingsregelverket legger til rette for et godt og konstruktivt ytringsklima der arbeidstaker kan melde ifra og ytre seg kritisk uten å risikere noen form for straff eller negative reaksjoner³.

Arbeidstaker skal medvirke i utforming, gjennomføring og oppfølging av virksomheten sitt systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Arbeidstaker skal også bidra til gjennomføring av de tiltakene som er satt i verk for å «skape et godt og sikkert arbeidsmiljø». Ifølge arbeidsmiljøloven § 2A-6 skal rutiner for varsling utarbeides i samarbeid med ansatte og tillitsvalgte (for eksempel verneombud og tillitsvalgte).

Tillitsvalgte og verneombud skal i varslingssaker ha en rolle med å videreformidle varsel til arbeidsgiver, være tilgjengelig for råd og veiledning i prosessen og vurdere behovet for sin deltagelse i møter. Tillitsvalgte og verneombud skal imidlertid ikke saksbehandle varselet⁴. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) har vanligvis ingen rolle i konkrete varslingssaker, men kan delta i arbeidet med varslingsrutiner og god ytringskultur. AMU bør også være orientert om antall varslingssaker, hvilke kritikkverdige forhold disse sakene gjelder og hvordan sakene blir håndtert og løst⁵.

³ Arbeidstilsynet hjemmeside: [Varsling \(arbeidstilsynet.no\)](https://www.arbeidstilsynet.no)

⁴ Arbeidstilsynets hjemmeside: [Ansvar, rettigheter og roller i varslingssaker \(arbeidstilsynet.no\)](https://www.arbeidstilsynet.no)

⁵ Arbeidstilsynets hjemmeside: [Ansvar, rettigheter og roller i varslingssaker \(arbeidstilsynet.no\)](https://www.arbeidstilsynet.no)

Arbeidstaker kan alltid varsle til en offentlig tilsynsmyndighet eller annen offentlig myndighet. Tilsynsmyndigheter og andre offentlige myndigheter skal ta imot og vurdere kritikkverdige forhold som faller inn under sitt lovverk, jf. arbeidsmiljøloven § 2 A-2. Offentlige myndigheter har taushetsplikt ved mottak av eksterne varsel. Arbeidstilsynet opplyser på sin hjemmeside at de ikke kan bistå med å følge opp konkrete varslinger, men kan gi generell veiledning.

Ansettelser

Utgangspunktet ved kommunale ansettelser er at alle ledige stillinger skal lyses ut. En godt utformet utlysningstekst legger grunnlaget for en saklig og god ansettelsesprosess. Utlysningsteksten må være utformet på en slik måte at mulige søkere forstår hva som skal til for å være formelt kvalifisert for stillingen⁶.

Kvalifikasjonsprinsippet er styrende for ansettelser i stat og kommune. For staten er prinsippet lovfestet i statsansatteloven § 3. For resten av offentlig sektor gjelder prinsippet på ulovfestet grunnlag, med det samme rettslige innholdet. Kvalifikasjonsprinsippet innebærer at søkeren som er best kvalifisert for stillingen, skal få tilbud om den. Arbeidsgiver må gjøre en vurdering av flere momenter før ansettelsen kan gjennomføres. Utgangspunkt for vurderingen er kravene som er angitt i utlysningsteksten og eventuelle lov- og avtalefestede krav. Andre sentrale momenter er utdanning, praksis og personlig egnethet⁷.

Det følger av forvaltningsloven § 2 at vedtak om ansettelse i offentlig forvaltning er «enkeltvedtak». Forvaltningsloven stiller opp flere saksbehandlingsregler som gjelder for slike avgjørelser. Ansettelsesvedtak er likevel etter § 3 unntatt fra flere av disse reglene. Likevel gjelder krav til utredning, skriftlighet, likebehandling, habilitet, kontradiksjon og det at virksomheten skal kunne gi en begrunnelse for ansettelsen.

Ifølge KS sin hovedavtale skal arbeidsgiver så tidlig som mulig, informere, drøfte og ta de berørte tillitsvalgte med på råd om ledige og nyopprettede stillinger, prosedyrer ved utlysning og kunngjøring av stillinger, utvelgelse til, og intervju av aktuelle kandidater. Videre skal arbeidsgiver som fast ordning sende søkerliste til de tillitsvalgte. Arbeidsgiver skal snarest mulig orientere de tillitsvalgte om nyansettelser og gi nyansatte beskjed om hvem som er tillitsvalgt⁸.

⁶ Sivilombudet. Ansettelser fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelser i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelser fra A til Å - Sivilombudet](#)

⁷ Sivilombudet. Ansettelser fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelser i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelser fra A til Å - Sivilombudet](#)

⁸ Hovedavtalen, hentet fra KS sin hjemmeside: [Hovedavtalen-KS-2024-2025.pdf](#)

Arbeidsmiljøloven stiller i § 14-5 også krav til at arbeidsavtaler skal inngås i alle arbeidsforhold, og § 14-6 regulerer krav til minsteinnholdet i avtalen.

Det er også en hovedregel om at det for stillinger i offentlige organer skal lages en offentlig søkerliste. Formålet med offentlige søkerlister er blant annet å gi allmennheten informasjon om hvem som har søkt en offentlig stilling, og på den måten kunne kontrollere at det ikke tas utenforliggende eller usaklige hensyn ved ansettelser⁹.

⁹ Sivilombudet. Ansettelser fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelser i offentlig sektor, hentet fra: [Temahefte Ansettelser web.pdf \(sivilombudet.no\)](#)

2 VARSLING

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet *varsling*:

Har Grane kommune lagt til rette for forsvarlig varsling iht. arbeidsmiljøloven?

2.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal ha skriftlige varslingsrutiner som er oppdaterte og i tråd med gjeldende lov og regelverk
- Varslingsrutiner skal minimum inneholde:
 - Oppfordring til å varsle om kritikkverdige forhold
 - Framgangsmåte for varsling
 - Framgangsmåte for mottak, behandling og oppfølging av varsling
- Varslingsrutinene skal være lett tilgjengelig
- Det skal gis opplæring i varslingsrutinene til alle ansatte
- Varslingsrutinene skal være utarbeidet gjennom samarbeid mellom arbeidsgiver og de ansatte/tillitsvalgte
- Det skal kjøpes trykt å levere varsling

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i *vedlegg 1*.

2.3 Kommunens system for varsling

2.3.1 Rutiner for varsling i Grane kommune

Revisor har gjennom kommunens kvalitetssystem, Compilo¹⁰, fått tilgang til Grane kommune sine varslingsrutiner, «Rutiner for varsling i Grane kommune». Det kommer frem av

¹⁰ Compilo er kommunens kvalitetssystem for å dokumentere hvorvidt faste rutiner er benyttet i prosessen for å fremstille produktet eller tjenesten, og setter standarder for å oppdage og rapportere avvik. Kilde: [Kvalitetssystem Compilo - Grane kommune](#)

dokumentet at rutinene er vedtatt i kommunestyret den 14.12.22, sak 06/22. Tillitsvalgte og verneombud har ifølge personalsjefen vært med å behandle/oppdatere nye varslingsrutiner. Revisor har mottatt møtebok fra møte i arbeidsmiljøutvalget den 30.november 2023, hvor varslingsrutinene ble gjennomgått. Oppfatningen er at medlemmer av arbeidsmiljøutvalget har blitt involvert fra start med utarbeidelsen av rutinen, mens hovedtillitsvalgte har fått utkast til rutine på høring. Hovedtillitsvalgte har ved høringen fått mulighet til å gi innspill til endringer av rutinene. Revisor kjenner blant annet til at definisjonen av varsling, samt enkelte påpekninger knyttet til begrepsbruk er spilt inn og har blitt hensyntatt.

Innledningsvis i rutinen står det at «*Grane kommune skal være en åpen organisasjon som fremmer kommunens omdømme og inngir tillit blant innbyggerne og andre som kommer i kontakt med kommunen. De ansatte i kommunen skal føle en trygghet i sitt ansettelsesforhold og oppleve å bli tatt på alvor ved varsling av kritikkverdige forhold. Det oppfordres derfor til å varsle om kritikkverdige forhold*».

Fremgangsmåten for varsling

I avsnitt 4 i rutinene («Slik skal du varsle») er fremgangsmåten for å inngi et varsel beskrevet. Det anbefales at varsel sendes via Compilo, men det opplyses også i oppstartsmøte at et varsel kan meldes utenfor Compilo, eksempelvis på papir. Det fremgår også av kommunens rutine at et varsel bør inneholde:

- fullt navn,
- varslersens tjenestested,
- dato for rapportering,
- tidsrom, eventuelt dato og klokkeslett for observasjon,
- konkret hva en har observert, sted for handlingen, om det er andre vitner, og eventuelle forslag til tiltak.

Det er videre presisert at et varsel kan være muntlig, men at skriftlighet vil være en fordel. Det er beskrevet at dersom det er ønskelig kan varsling skje anonymt, da eksempelvis gjennom tillitsvalg eller verneombud. Det er videre i rutinen vist til fire varslingskanaler som kan benyttes:

1. Varsling til nærmeste overordnede.
Denne varslingskanalen er pekt på som den primære varslingskanal.
2. Varsling til verneombud eller tillitsvalgt.
3. Varsling gjennom varslingssekretariat.

Dette er varslingskanalen dersom det er snakk om et varsel som gjelder kommunedirektøren eller folkevalgte. Varslingssekretariatet består av ordførere, eventuelt varaordfører og gruppeledere i kommunestyrets politiske partier.

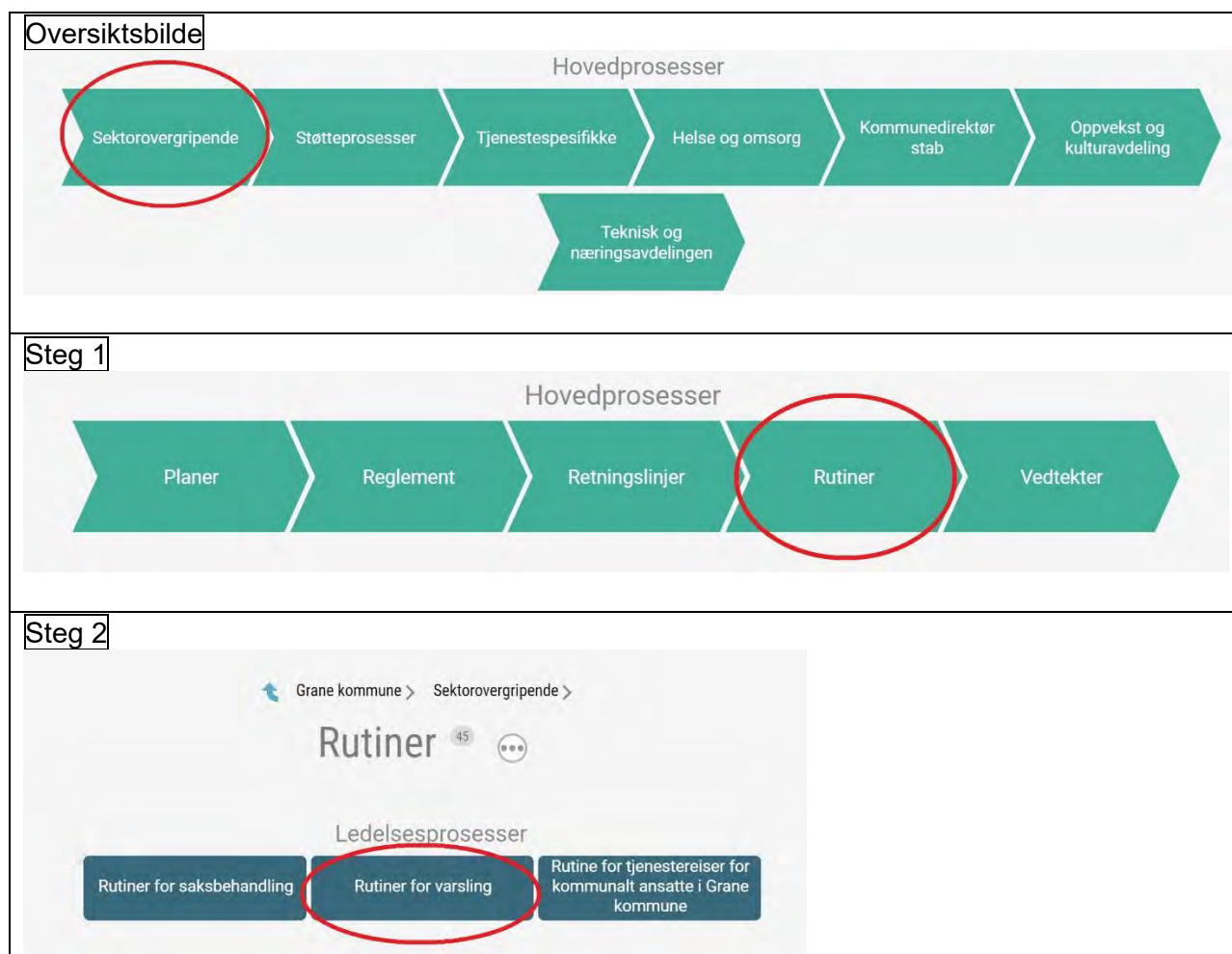
4. Varsling til tilsyns- eller kontrollmyndigheter.

Dette kan være politi, arbeidstilsynet, kommunerevisjonen eller lignende instanser.

I oppstartsmøte med kommunen har revisor fått informasjon om at kommunens varslingsrutiner er gjort tilgjengelig for ansatte på kommunen kvalitetssystem Compilo. Det er lederne som har ansvar for å lære opp ansatte og nyansatte i Compilo, og da også i varsling. Kommunen jobber med å få på plass et system for nyansatt-opplæring med blant annet leselister som kan bidra til at alle ansatte holder seg oppdatert på dokumentasjon, prosedyrer og lovverk¹¹. Alle ledere, tillitsvalgte og verneombud har fått tilbud om å være med på kursing i varsling, dette i juni 2023. I tillegg har KS gjennomført kurs i varsling. Varsling er noe kommunen har hatt fokus på det siste året og det er blant annet jobbet med forståelsen av å skille avvik fra varsel.

Revisor har bedt om tilgang til systemet blant annet for å se hvor enkelt det er å finne frem til varslingsrutinen. Revisor fikk to tilganger med brukernavn og passord til Compilo, en for oppdragsansvarlig revisor og en prosjektmedarbeider. Revisor fikk kun til å logge seg inn i systemet med en av tilgangene som ble gitt.

¹¹ Compilo sin hjemmeside: [Dokumenter - Compilo](#)

Figur 2. Varslingsrutiner i kvalitetssystemet Compilo.

Kilde: Compilo

Figuren viser at ved innlogging i Compilo vil det i hovedsiden dukke opp en figur med oversikt over hovedprosesser i kommunen. Det må utføres to steg (klikk) for å komme frem til selve rutinen, eventuelt å søke etter rutinene på stikkord.

Fremgangsmåten for mottak, oppfølging og behandling

I avsnitt 5 i rutinene («Mottak og behandling av varsel») påpekes det at det ikke skal reageres negativt ovenfor den som varsler.

Av rutinen fremgår det at alle varsel skal arkiveres i Compilo, samtidig som det er beskrevet hva som skal dokumenteres i saken. Det blir vist til at regelverket knyttet til taushetsplikt og offentlighet skal følges. Personalsjefen forteller ved direkte spørsmål at kommunen enda ikke har avklart hvordan et varsel bør arkiveres.

Dersom det varsles på bestemte personer, skal disse bli gjort kjent med varselet og skal få anledning til å uttale seg. Et unntak fra dette er dersom varselet på et tidspunkt er funnet grunnløs. Saksbehandlingen av et varsel skal alltid skje i tråd med arbeidsmiljøloven, personalregelverket og andre regler om forvaltning og kontroll som gjelder for virksomheten. Det står også at arbeidsgiver skal sikre at undersøkelser ivaretar prinsippet om habilitet, konfidensialitet og kontradiksjon. Varselet og varslerens identitet skal ikke gjøres kjent for flere enn det som er nødvendig for å behandle varselet. Et varsel skal behandles så snart som mulig, og senest innen 14 dager. Dette skal forstås at behandlingen skal være satt i gang innen 14 dager.

Videre fremgår det av rutinen at varsler skal få skriftlig tilbakemelding på at varsel er mottatt og på forventet håndtering av varselet. Arbeidsgiver skal vurdere om det som blir omtalt i varselet er kritikkverdige forhold. Bedriftshelsetjenesten kan bistå i varslingssaker, blant annet med å utføre de nødvendige undersøkelsene. Et varsel skal så langt som mulig alltid ende opp med en begrunnet avgjørelse. Dersom et varsel åpenbart ikke er et kritikkverdig forhold, kan saken overføres til behandling i avvikssystemet. Den som har varslet skal uansett på en forklaring og begrunnelse på hvorfor arbeidsgiver ikke anser dette som et varsel. Når saken er ferdig behandlet skal den som har varslet straks få beskjed uavhengig av utfall av behandlingen.

Figur 3. Innsending av varslingskjema i Compilo

Avbryt Send varsel

SEND VARSLING

[Se informasjon om varsling](#)

Tittel på varsel

Du melder som

Konfidensielt:

Jeg ønsker at navnet mitt kun er kjent for mottaker av varselet og ingen andre.

Jeg ønsker å varsle om følgende kritikkverdige forhold:

Jeg har følgende forslag til løsning (fylles ut dersom du ønsker å komme med forslag):

Varslingsinstans:

(Personalsjef)

(Kommunedirektør)

(Hovedverneombud)

Om du vil varsle Arbeidstilsynet har de et [eget skjema](#)

Kilde: Compilo

Personalsjefen opplyser om at den som varsler i Compilo får opp flere alternativer for hvem varselet kan adresseres til. Det er også en mulighet for at samtlige av adressatene som er oppgitt får varselet. Dersom det verken er personalsjef, kommunedirektør eller

hovedverneombud som velges som mottaker av varselet, sendes det til nærmeste leder. Den som mottar varselet, vurderer sin habilitet og dersom det oppstår habilitetsutfordringer kobles bedriftshelsetjenesten på. I oppstartsmøte blir det fortalt at kommunen enda ikke har fått på plass et varslingssekretariat. Det blir også sagt at varslinger må tas tak i tidligere enn det som har vært praksis til nå, dette ved at varsel behandles innen en til to uker etter det mottas.

Avslutningsvis i rutinen er det utarbeidet en varslingsplakat som oppsummerer de vesentligste punktene i rutinen (se figur 4).

Figur 4. Varslingsplakat som vedlegg til rutine om varsling

<h1 style="margin: 0;">VARSLINGSPLAKATEN</h1> <p style="margin: 0;">for ansatte i Grane kommune</p>	
<p>Arbeidsmiljølovens § 2-4: «Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. Arbeidstakers fremgangsmåte ved varslingen skal være forsvarlig. Arbeidstaker har uansett rett til å varsle i samsvar med varslingsplikt eller virksomhetens rutiner for varsling. Det samme gjelder varsling til tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter. Arbeidsgiver har bevisbyrden for at varsling har skjedd i strid med denne bestemmelsen».</p>	
<p>Varsling Varsling er å videreformidle opplysninger om kritikkverdige forhold til noen som kan sørge for at forholdene rettes opp. Varsling bidrar til kvalitetssikring av virksomheten og til oppmerksomhet omkring den etiske atferd vi ønsker i Grane kommune. Kritikkverdige forhold kan være brudd på interne regelverk, lovbrudd, uforsvarlig saksbehandling eller klientbehandling, mobbing eller annen uetisk eller kritikkverdig atferd.</p> <p>Hvordan skal det varsles? Varsling skal skje forsvarlig. Med det menes at intern varsling som hovedregel skal være forsøkt før eventuell ekstern varsling. Det vil alltid være forsvarlig å varsle til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nærmeste, eventuelt overordnet ledelse • Verneombud/tillitsvalgte • Eksternt varslingssekretariat • Tilsyns- eller kontrollmyndigheter <p>Varsling gjennom media er forsvarlig når varsel iht. vedtatte varslingsrutiner ikke fører frem.</p> <p>Varslingens form Varselet kan gis muntlig eller skriftlig. Det anbefales å benytte eget varslingsskjema via Compilo, og at varslingen formuleres saklig og nøkternt.</p>	<p>Når du har varslet Ledelsen skal følge opp varselet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kritikkverdige forhold skal rettes opp. Varsleren skal ha beskjed innen 14 dager om hvordan varselet vil bli, eller har blitt, fulgt opp. • Dersom varselet viser seg å være grunnløst, skal likevel varsleren få en ordentlig forklaring og korrigerende opplysninger. • Ledelsen har ansvar for å ta vare på både varsleren og den som eventuelt er rammet av varslingen. <p>Forbud mot gjengjeldelse ved varsling Arbeidsgiver kan ikke besvare varsling med oppsigelse, fratakelse av arbeidsoppgaver, utstøting eller andre former for negative reaksjoner som har karakter av straff eller sanksjon fr. aml §§ 2-4 og 2-5. Varslere som opplever negative sanksjoner, anbefales straks å orientere tillitsvalgte eller øverste ledelse.</p> <p>Anonymitet og fortrolighet Varsling kan gjøres anonymt, men åpenhet er ønskelig og vil bedre saksbehandlingen. Varslerens identitet skal, så langt som mulig, behandles fortrolig av alle involverte parter.</p>

Kilde: Grane kommune sine varslingsrutiner

Revisor registrerer forøvrig at det i kommunens «ansettelses- og arbeidstidsreglement» fra 2008 i punkt 19 er bestemmelser om varsling. Bestemmelsen lyder som følger:

«Å varsle er å si fra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Slike meldinger skal bli tatt hånd om på en forsvarlig måte. Slike varsel kan gis til leder, personalsjef eller evt. bedriftshelsetjenesten. Varslerens identitet skal behandles som en fortrolig opplysning, og skal så langt det er mulig ikke gjøres kjent for den det varsles om, ledelsen eller kollegaer.

Det er viktig at arbeidstakerne bruker denne retten for å rydde opp i ukultur og avdekke ulovlige forhold på arbeidsplassen.

Meldingene skal være skriftlig og vurderes seriøst og undersøkes på en forsvarlig måte».

2.3.2 Ansattes oppfatning av varslingspraksisen i kommunen

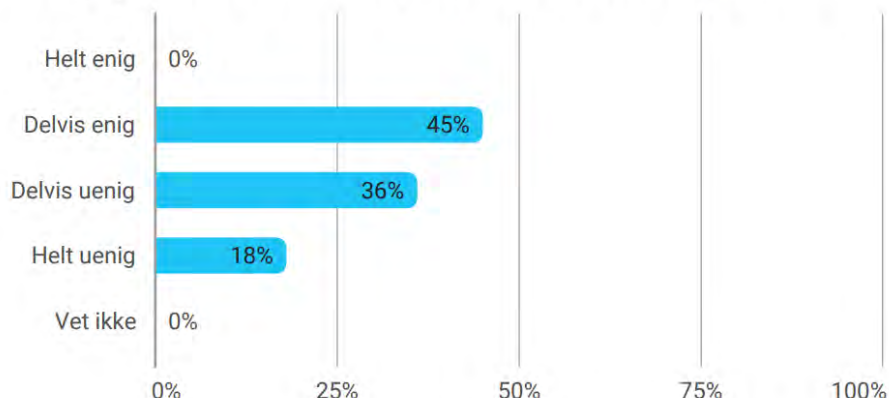
På spørsmål til de ansatte er kjent med at kommunen har skriftlige rutiner for varsling svarer 90 prosent ja på dette. 10 prosent svarer enten nei eller vet ikke på dette spørsmålet.

81 prosent av de ansatte har svart bekreftende på at de vet hvor de finner kommunens rutiner for varsling, mens 19 prosent har svart nei eller vet ikke på dette spørsmålet. Halvparten av de som har svart på undersøkelsen er usikre på om de opplever rutinene som gode. På oppfølgingsspørsmål til de som har inntrykk av at rutinene ikke er gode, er det gitt svar som at rutinene oppleves «tungvidt» og at det kan være vanskelig å komme inn i systemene på grunn av passord og skifte av dette. Det er også enkelte som påpeker at de ikke opplever endringer etter at det er varslet.

63 prosent av de som har deltatt i undersøkelsen har svart at de har fått opplæring i varslingsrutinene, mens 38 prosent har svart enten nei eller vet ikke på dette spørsmålet.

Figur 5. Svarfordeling på spørsmål om vurderingen av hva som er et varsel (ledere)

Ta stilling til påstanden: Jeg synes det er vanskelig å vurdere hva som er et varsel

Kilde: Spørreundersøkelse foretatt av Revisjon Midt-Norge SA

Av figuren ser vi at litt over halvparten av lederne i kommunen enten er delvis eller helt uenig i at det er vanskelig å vurdere hva som er et varsel. Litt under halvparten er delvis enig i at det er vanskelig å vurdere hva som er et varsel.

På spørsmålet om det oppleves trygt å levere et varsel i Grane kommune svarer 68 prosent av samtlige ansatte som er spurt, at de enten er helt eller delvis enig i dette. 7 prosent har svar enten delvis eller helt uenig, og 24 prosent har svart vet ikke.

Majoriteten av de ansatte svarer at de enten er helt eller delvis enig i at det er trygt å varsle i Grane kommune. Vi ser også at en stor andel har svart «vet ikke» på dette spørsmålet. Som årsaker til at det ikke oppleves som trygt å varsle er det opplyst om gjengjeldelse mot person som har varslet, eller at det for andre oppleves å ha slått negativt ut. Av andre årsaker er det vist til at varslinger ikke oppleves å bli tatt på alvor. Det pekes også på at taushetsplikten ikke ivaretas ved varsling. Andre meddeler at varsel bagatelliseres og at behandlingen tar lang tid. Det er også pekt på at enkelte har blitt møtt med at varsel ikke kommer til å bli behandlet anonymt. Flere gir imidlertid tilbakemelding om en optimisme til at nye rutiner på sikt vil kunne bidra positivt.

2.4 Vurdering

Revisjonskriterier:

- Kommunen skal ha skriftlige varslingsrutiner som er oppdaterte og i tråd med gjeldende lov og regelverk
- Varslingsrutiner skal minimum inneholde:
 - Oppfordring til å varsle om kritikkverdige forhold
 - Fremgangsmåte for varslinga
 - Framgangsmåte for mottak, behandling og oppfølging av varsling

Kommunens varslingsrutine er fra desember 2022. Gjennomgangen av rutinen viser at den inneholder oppfordring om å varsle om kritikkverdige forhold, informasjon om fremgangsmåten for å varsle og hvordan mottatte varsel skal behandles og følges opp. Forbudet mot gjengjeldelse er også beskrevet i rutinen. Rutinen fyller lovens minstekrav til varslingsrutiner, men har i tillegg utfyllende informasjon om varsling som helhet. Det vurderes som uhensiktsmessig at kommunen fremdeles har en varslingsbestemmelse i sitt ansettelses- og arbeidstidsreglement fra 2008.

Revisor vurderer revisjonskriteriene som oppfylt.

Revisjonskriterier:

- Varslingsrutinene skal være lett tilgjengelig
- Det skal gis opplæring i varslingsrutinene til alle ansatte

Revisor har fått opplyst av kommunen at samtlige ansatte har mottatt opplæring i varslingsrutinene. Svarene vi har fått fra undersøkelsen viser at en god del av de ansatte opplyser å ikke ha mottatt opplæring i varslingsrutinene, og at halvparten er usikre på om de oppfatter rutinene som gode. Mer enn halvparten opplyser at de delvis synes at det er vanskelig å vurdere hva som er et varsel. Revisors oppfatning er at informasjonen vi har fått knyttet til dette kriteriet er delvis motstridende. En mulig forklaring på dette kan være at ansatte

har glemt at opplæring er gitt, at det er gitt tilbud om opplæring som ansatte ikke har benyttet seg av eller at nytilsatte ikke er gitt opplæring ved oppstart. Tilbakemeldingene kan også gi uttrykk for at opplæringen anses som mangelfull av de ansatte.

Revisors oppfatning er uansett at innholdet i rutinen og relevante spørsmål og utfordringer knyttet til denne, bør opp på dagsorden med jevne mellomrom. Personalmøter eller andre fora hvor de fleste ansatte er til stede er relevante arenaer for å kunne ta opp dette som tema.

Revisor har fått tilgang til kvalitetssystemet Compilo. Uten opplæring klarte vi å navigere oss frem til varslingsrutinene og hvordan man kan melde inn et varsel. De aller fleste av de som har besvart spørreundersøkelsen har bekreftet at de vet hvordan de finner frem til rutinene. Enkelte ansatte har imidlertid gitt uttrykk for at systemet og innloggingen i Compilo er tungvint.

Revisor vurderer revisjonskriteriene som delvis oppfylt.

Revisjonskriterie:

- Varslingsrutinene skal være utarbeidet gjennom samarbeid mellom arbeidsgiver og de ansatte/tillitsvalgte

Revisor har mottatt dokumentasjon på at rutinene er gjennomgått i arbeidsmiljøutvalget, og at tillitsvalgte har fått anledning til å gi innspill til rutinene i møte for arbeidsmiljøutvalget.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som oppfylt

Revisjonskriterie:

- Det skal kjøpes trykt å levere varslings

Svarene som er gitt i spørreundersøkelsen, gir ikke entydig inntrykk av at det oppleves som trygt å varsle i kommunen. Trygghet og følelsen av å bli ivaretatt vil stille krav til profesjonalitet hos ledelsen i kommunen, dersom man faktisk står ovenfor et kritikkverdig forhold i lovens forstand. Loven sier direkte at ytringer om arbeidstakers eget arbeidsforhold ikke er å anse som et varsel, med mindre det oppfyller lovens egen definisjon av kritikkverdige forhold, jf. aml § 2A-1 (3). Arbeidstakers eget forhold kan eksempelvis være personkonflikter eller andre samhandlingsutfordringer mv. Et utgangspunkt er at dersom det først avdekkes et kritikkverdig forhold vil ingen være tjent med at det ikke løses, verken den som varslers, ledelsen, eller i lys av kommunens tillit utad. Å ta tak i kritikkverdige forhold vil være et ledd i kommunens

forbedringsarbeid, men også internkontroll, og bør ses på som konstruktiv kritikk som det kan tas lærdom av. Revisor oppfatter at kommunen også i tiden fremover bør gi god informasjon på hva et kritikkverdig forhold faktisk er, og at en kultur for å varsle ønskes velkommen og blir løftet som et forbedringsarbeid.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som delvis oppfylt

2.5 Konklusjon

Revisor konkluderer ut fra de ovennevnte vurderinger med følgende:

Grane kommune har i noen grad lagt til rette for forsvarlig varsling iht. arbeidsmiljøloven

3 ANSETTELSER

3.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet *ansettelser*:

Er etablerte rutiner og retningslinjer for ansettelser i Grane kommune i samsvar med regelverket?

3.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Alle stillinger skal lyses ut, med mindre unntak kan begrunnes
- Den best kvalifiserte søkeren skal ansettes, med mindre unntak kan begrunnes i regelverket
- I vurderingen av hvem som er best kvalifisert skal det legges vekt på utdanning, erfaring og personlig egnethet, sammenholdt med kvalifikasjonskravene som er fastsatt i utlysningsteksten
- Minst tre kandidater bør innkalles til intervju
- Hvis det innstilles færre enn tre søkere bør dette begrunnes
- Tillitsvalgte skal involveres i ansettelsesprosessen
- Følgende hovedpunkter i ansettelsesprosessen skal dokumenteres:
 - Utlysningsteksten
 - Referater fra intervju
 - Vurderingene bak ansettelsen
 - Hvordan habilitet er vurdert
 - Offentlig søkerliste
- Dokumentasjonen fra ansettelsesprosessen bør oppbevares i minst ett år etter ansettelsen
- Det skal utarbeides skriftlig arbeidsavtale.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

3.3 Kommunens system for ansettelse

3.3.1 Rutiner og retningslinjer for ansettelse

Revisor har gjennom kommunens kvalitetssystem, Compilo, fått tilgang til kommunens «Ansettelses- og arbeidsreglement for Grane kommune». Reglementet er vedtatt av kommunestyret den 23.01.08, sak 003/008.

Av punkt 2 i rutinen om «kunngjøring» står det at hovedregelen er at ledige stillinger skal kunngjøres offentlig med mindre ansettelsesmyndigheten bestemmer at stillingen bare skal kunngjøres for kommunens arbeidstakere eller grupper av arbeidstakere. Kunngjøring skal gi opplysninger om «*lønnsvilkår, kvalifikasjonskrav og arbeidsområde for vedkommende stilling*». Det framgår også i reglementet at ansettelsesmyndigheten kan vedta at en stilling blir besatt uten kunngjøring.

Det kommer fram av punkt 3 om «fremgangsmåten ved ansettelse» at innstillingen til ansettelsesmyndigheten i utgangspunktet skal inneholde navnet på minst to kandidater mer enn det antall som skal ansettes. Videre er det gitt at; «*Tillitsmannsutvalgene har uttalerett ved ansettelse, overflyttinger, opprykk og forfremmelse, jfr. Hovedavtalens § 6,3*».

Det står videre i punkt 5 om «ansettelsesmyndigheten» at denne myndigheten er tillagt kommunestyret for tilsetting av rådmann og formannskapet når det gjelder avdelingssjefer/avdelingsledere. For øvrige ansettelse er myndighet tillagt rådmannen. Det opplyses også at «*Tillitsmannsutvalgenes uttalelse bør innhentes i alle tilsettinger*».

Kommunens reglement fremstår utover dette å ha lite informasjon om krav til selve ansettelsesprosessen, dette blant annet knyttet til hva det er anledning å legge vekt på ved ansettelse og hva som skal dokumenteres i denne typen saker. Reglementet benytter også begrepet og henvisninger til opphevet regelverk.

I oppstartsmøte med kommunen, der kommunedirektøren og personalsjefen deltok, ble det uttalt at det utover ansettelsesreglementet per i dag ikke finnes konkrete rutiner for selve ansettelsesprosessen i kommunen, men at dette er noe kommunen jobber med. Kommunen har imidlertid en innarbeidet praksis for sine ansettelse som innebærer at rettighetene til de som allerede er ansatt i kommunen blir vurdert før utlysning foretas, eksempelvis fortrinnsrett til utvidet stilling mv. Det brukes ifølge kommunedirektør og personalsjef tid på utlysningsteksten og enkelte enheter involveres også tillitsvalgte i dette arbeidet. Ytterligere benyttes skjema for vurderingskriterier med utgangspunkt i utlysningsteksten. Ifølge opplysninger i oppstartsmøte dokumenteres ansettelsesprosessen, men saksdokumentene

makuleres når ansettelse er foretatt. Kommunen har imidlertid erfart at det kan være nyttig å beholde dokumentasjonen i omtrent ett år etter ansettelsen. Det opplyses også i oppstartsmøte at habiliteten i ansettelsesprosessen vurderes, men at det foreligger usikkerhet knyttet til om dette dokumenteres i saken. Det er videre praksis i kommunen for at tillitsvalgte involveres i ansettelsesprosessene, blant annet knyttet til uttalelsesrett til hvem som bør innkalles til intervju.

3.3.2 Gjennomgang av dokumentasjon i enkeltsaker

I og med at kommunens ansettelsesreglement sier lite om hvilke krav som stilles til ansettelsesprosessen, har det vært behov for å se på den faktiske ansettelsesprosessen i et utvalg saker. Dette har revisor gjort for å finne ut om kommunen i realiteten har innarbeidet rutiner eller prosedyre som strekker seg utover ansettelsesreglementet. Revisor har oppstilt en rekke revisjonskriterier som anses som sentrale krav til ansettelsesprosessen i offentlig sektor, dette sett i lys av gjeldende regelverk på området.

Revisors gjennomgang viser at kommunen lyser ut stillinger. Kommunen dokumenterer dette ved at utlysningstekster viser til krav om kvalifikasjoner og personlig egnethet hos søkeren. Vi ser videre at kommunen har en praksis for å sende søkerlistene på høring til fagforeningene. Tillitsvalgte gis dermed en mulighet til å si sin mening om hvem som best oppfyller kvalifikasjonskriteriene og bør innkalles til intervju. Vi finner gjennomgående at kommunen ikke dokumenterer referater fra intervjuer, eller dokumenterer hvordan habiliteten til de som deltar i ansettelsesprosessen er vurdert. Kun i to av 14 ansettelsessaker er det dokumentert en søkerliste med blant annet navn, alder, stilling, mv. Ytterligere finner vi at det kun i én av 14 saker er tilfelle at vurderingene bak ansettelsen er dokumentert. Med vurderinger bak ansettelses menes en begrunnelse av hvordan søkeren er vurdert opp mot vilkårene i utlysningsteksten.

Revisor gjennomførte i februar 2024 en oppfølgingsamtale med kommunen hvor kommunedirektør og personalsjef deltok. Møtet ble gjennomført på teams. Revisor presenterte her funn fra dokumentgjennomgangen. Revisors inntrykk er at ledelsen i kommunen er bevisst utfordringene ved at rutiner på ansettelsesområdet ikke er oppdatert og at praksisen tidvis er mangelfull. Det ble informert om at kommunen er i gang med et revideringsarbeid av sine rutiner på området.

3.3.3 Ansattes oppfatning av ansettelsespraksisen i kommunen

Vi har stilt følgende spørsmål til de ansatte; med mindre det finnes unntak i regelverket, blir alle ledige stillinger lyst ut? 58 prosent av de som har besvart dette spørsmålet har svart «ja». 22 prosent svarer «nei», mens 19 prosent har svart «vet ikke». Ser vi kun på svarene som

tillitsvalgte har gitt, ser vi at 50 prosent har svart «nei» på dette spørsmålet, mens 30 prosent har svart «ja». Ser vi utelukkende på svar fra ledere med ansettelsesmyndighet, svarer 82 prosent at stillinger lyses ut med mindre det finnes unntak i regelverket.

Vi spurte ledere med ansettelsesmyndighet om kvalifikasjonsprinsippet blir fulgt. Her svarer 91 prosent «ja», mens 9 prosent svarer «vet ikke».

Figur 6. Svarfordeling på spørsmål om innkalling av søkere til intervju

Kilde: Spørreundersøkelse foretatt av Revisjon Midt-Norge SA

Figuren viser svarfordelingen på spørsmålet om det blir innkalt minst tre intervju. Revisor har stilt et oppfølgingsspørsmål til de som ikke har svart «alltid» på dette spørsmålet. Den mest brukte forklaringen hos lederen på at tre søkere ikke innkalles til intervju, er av flere at det er færre enn tre som har søkt på stillingen. Revisor finner ikke i dokumentgjennomgangen at kommunen eksplisitt har skriftliggjort eller dokumentert hvorfor det er innstilt færre enn tre søkere.

På spørsmål til alle ansatte om deltagere i ansettelsesutvalg vurderer sin habilitet, svarer 43 prosent bekreftende på dette, mens 16 prosent har svart «nei». 40 prosent har imidlertid svart «vet ikke». Av ledere med ansettelsesmyndighet har 82 prosent svarer «ja» på dette spørsmålet, mens 18 prosent har svart «vet ikke». Ser vi kun på svarene som tillitsvalgte har gitt, ser vi at 50 prosent har svart «ja» på dette spørsmålet. 30 prosent har svart «nei», mens 20 prosent har svart «vet ikke».

På spørsmål til de ansatte om de har en skriftlig arbeidsavtale med Grane kommune, svarer 96 prosent «ja» på dette spørsmålet. 1 prosent har svart «nei», mens 3 prosent har svart «vet ikke». Av ledere med ansettelsesmyndighet har samtlige svart at arbeidsavtale blir utarbeidet.

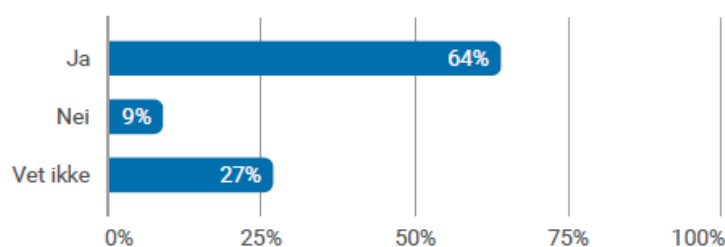
På spørsmålet om hvor ofte tillitsvalgte blir involvert i ansettelsesprosessen, svarer 82 prosent av lederne «alltid». 9 prosent har svart ofte og 9 prosent «vet ikke». På åpent spørsmål om hvordan tillitsvalgte involveres i ansettelsesprosessen, gis blant annet følgende svar:

- Utarbeidelse av utlysningstekst
- Gjennomgang av søkerlister
- Drøftingsmøter
- Deltagelse i intervju
- Uttalelsesrett på innstillinger til ansettelse
- Involvert i alle steg i ansettelsesprosessen

Oppfatningen er at det er ulik praksis mellom sektorene på hva tillitsvalgte involveres i, og i hvor stor grad.

Figur 7. Svarfordeling spørsmål om oppbevaring av dokumentasjon for ansettelse

Oppbevares dokumentasjon knyttet til ansettelse i minst ett år etter ansettelse?

Kilde: Spørreundersøkelse foretatt av Revisjon Midt-Norge SA

Figuren viser svarfordeling på spørsmålet til ledere med ansettelsesmyndighet om hvor lenge dokumentasjon i ansettelsesprosessen oppbevares.

3.4 Vurdering

Revisjonskriterie:

Alle stillinger skal lyses ut, med mindre unntak kan begrunnes

Revisors gjennomgang viser at kommunen for de saker vi har gjennomgått, lyser ut stillinger. Vi har fått dokumentasjon på de saker vi har etterspurt, da ved utplukk fra oversendt liste over

ansettelsesbrev. Revisor har kun hatt mulighet til å basere seg på det som er dokumentert, og vil dermed ikke kunne si noe om eventuelle tilsetninger som ikke er utlyst og dokumentert. Data fra spørreundersøkelsen kan tyde på at ansatte er usikre på om stillinger utlyses, selv når det er stilt spørsmål om de saker hvor det ikke finnes unntak fra utlysning. Tilsetninger uten forutgående utlysning, som heller ikke er basert på unntak i regelverket, vil innebære et brudd på egne rutiner og regelverket.

Av kommunens reglement kan vi lese at «ansettelsesmyndigheten kan vedta at en stilling blir besatt uten kunngjøring». Revisor vil her presisere at hovedregelen er at alle stillinger innen offentlig sektor skal lyses ut eksternt¹². Om stillinger kan unntas fra utlysning eksternt vil ikke være opp til ansettelsesmyndigheten selv, men bero på om det finnes unntak i loven. Kommunens reglement er fra 2008, og fremstår som utdatert, både ut fra begrepsbruk og henvisninger, med også når det gjelder tilpasningen til gjeldende regelverk.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som oppfylt

Revisjonskriterier:

- Den best kvalifiserte søkeren skal ansettes, med mindre unntak kan begrunnes i regelverket
- I vurderingen av hvem som er best kvalifisert skal det legges vekt på utdanning, erfaring og personlig egnethet, sammenholdt med kvalifikasjonskravene som er fastsatt i utlysningsteksten

Revisor erfarer at kommunen gjennomgående ikke dokumenterer sine vurderinger knyttet til ansettelse. Det er dermed ikke dokumentert hvorvidt søkerne oppfyller kvalifikasjonsprinsippet og kravene i utlysningsteksten. I kun en sak ser vi at kommunen konkret har dokumentert og vurdert kvalifikasjoner, erfaringer og personlig egnethet. Revisor sin oppfatning er at denne saken viser at det er få ledere med ansettelsesmyndighet som er seg bevisst dokumentasjonskravet. Saken legger seg på et minstekrav til hva en begrunnelse bør inneholde. Revisor har ikke grunnlag for å generalisere kommunens praksis ut fra en sak, og har dermed ikke grunnlag for å vurdere kommunen opp mot kriteriene. Det kan imidlertid tilføyes at ledere med ansettelsesmyndighet selv opplyser at de følger kvalifikasjonsprinsippet.

¹² Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelse fra A til Å - Sivilombudet](#)

Revisor har ikke grunnlag for å vurdere om kommunen oppfyller kriteriene.

Revisjonskriterie:

- Minst tre kandidater bør innkalles til intervju

Gjennomgangen viser at kommunen ikke alltid innkaller tre søkere til intervju. Kommunen oppgir at begrunnelsen for dette er at det ofte er færre enn tre som søker på stillingene. En helhetsvurdering av datagrunnlaget taler derimot for at kommunen har en praksis ved å innkalle tre søkere dersom flere enn to har søkt på en stilling.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som oppfylt

Revisjonskriterie:

- Hvis det innstilles færre enn tre søkere bør dette begrunnes

Gjennomgangen viser at kommunen ikke eksplisitt gir en begrunnelse for at det er færre enn tre søkere som er innstilt. Dette kan imidlertid ha sammenheng med at det er færre enn tre som har søkt på stillingen. Dersom kommunen hadde hatt begrunnelser for sine ansettelse kunne dette kort ha blitt redegjort for, eks ved å peke på at færre enn tre har søkt på stillingen.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som ikke oppfylt

Revisjonskriterie:

- Tillitsvalgte skal involveres i ansettelsesprosessen

På bakgrunn av en helhetsvurdering av datagrunnlaget, vurderes det at tillitsvalgte deltar på flere nivåer i ansettelsesprosessen. Gjennomgangen tyder på at det kan være forskjeller på graden av involvering av tillitsvalgte, da avhengig av hvilken sektor eller hvilket tjenestoområde det er snakk om.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som oppfylt

Revisjonskriterier:

- Følgende hovedpunkter i ansettelsesprosessen skal dokumenteres:
 - Utlysningsteksten
 - Referater fra intervju
 - Vurderingene bak ansettelsen
 - Hvordan habilitet er vurdert
 - Offentlig søkerliste

Som vist til tidligere, er det vurdert at kommunen har flere mangler knyttet til det å dokumentere ansettelsesprosessen. I et statusmøte i februar 2024 gir også kommunen uttrykk for å være seg bevisst disse manglene. Dette er bakgrunnen for at kommunene nå er gang med en revidering av sin rutine på området. Når kommunen nå skal i gang med en revidering av reglementet vil revisor be kommunen om å ha fokus på de dokumentasjonskrav som gjelder for ansettelsesprosessen. Det vises spesielt til det å gi en skriftlig vurdering av begrunnelsen for tilsettinger.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som ikke oppfylt

Revisjonskriterie:

- Dokumentasjonen fra ansettelsesprosessen bør oppbevares i minst ett år etter ansettelsen

Revisors vurdering er at kommunen i dag ikke har rutiner eller en praksis for hvor lenge dokumentasjon i ansettelsessaker bør oppbevares. Ambisjonene til kommunen er ifølge ledelsen å følge de anbefalinger som gis. Revisor kan se at det foreligger ulike hensyn i oppbevaringsspørsmålet. På den ene siden personvern hensyn som tilsier at dokumentasjon ikke skal oppbevares lengre enn strengt nødvendig, samt dataminimering. På den andre siden vil det være viktig å dokumentere hvilke vurderinger som er gjort dersom en sak påklages. Sivilombudet har her gitt en anbefaling om oppbevaring av slik dokumentasjon i minst ett år. Dersom kommunen velger å ha dokumentasjonen vesentlig lengre enn dette, bør kommunen kunne vise til et klart formål for dette.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som ikke oppfylt.

Revisjonskriterie:

- Det skal utarbeides skriftlig arbeidsavtale.

Revisor har ikke bedt kommunen om innsyn i ansattes arbeidsavtaler, men har basert seg på at både ledelse og ansatte er samstemte i at arbeidsavtaler utarbeides.

Revisor vurderer revisjonskriteriet som oppfylt

3.5 Konklusjon

Revisor konkluderer ut fra de ovennevnte vurderinger med følgende:

Etablerte rutiner og retningslinjer for ansettelse i Grane kommune er i liten grad i samsvar med regelverket

4 ANBEFALINGER

Revisor anbefaler at kommunedirektøren vurderer følgende tiltak i sitt arbeid med varsling og ansettelser:

- Kommunens varslingsrutiner bør med jevne mellomrom tas opp med alle ansatte. Både innholdet i rutinen og hva som er et kritikkverdig forhold kan være aktuelle tema å ta opp.
- Det bør fortsatt jobbes med at kommunen skal ha en kultur for å varsle om kritikkverdige forhold. Kommunen bør assosiere «varsling» med åpenhet, forbedringsarbeid og det å opprettholde et godt omdømme.
- Kommunen bør revidere sitt ansettelsesreglement i tråd med gjeldende nasjonale føringer og regelverk. Kommunen bør ved revideringen av ansettelsesreglementet vektlegge dokumentasjonsplikten i ansettelsesprosessen. Bestemmelser om varsling i ansettelsesreglementet bør med fordel tas ut og samles i sin helhet i varslingsrutinen. Kommunen kan også vurdere behovet for sjekklister og maler til bruk i ansettelsesprosessene.
- Kommunen bør vurdere å involvere tillitsvalgte på en mer systematisk måte i alle faser av ansettelsesprosessen.

KILDER

Lov og forskrift

- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern m.v (arbeidsmiljøloven), LOV-2005-06-17-62
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), LOV-1967-02-10
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova), LOV-2006-05-19-16

Avgjørelser fra Sivilombudet

- Sivilombudet sak 2019/3885, [Ansettelse i strid med krav i utlysningsteksten - Sivilombudet](#)
- Sivilombudet sak 2022/5419, [Håndtering av habilitetsspørsmål i tre kommunale ansettelsesprosesser - Sivilombudet](#)

Veiledere

- Sivilombudet. Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Temahefte Ansettelse web.pdf \(sivilombudet.no\)](#)

Kommunale retningslinjer

- «Rutiner for varsling i Grane kommune», vedtatt i kommunestyret den 14.12.22, sak 06/22.
- «Ansettelses- og arbeidsreglement for Grane kommune», vedtatt i kommunestyret den 23.01.08, sak 003/008.
- «Politisk Delegeringsreglement», vedtatt i kommunestyret 14.12.16.
- Delegeringsreglement Grane kommune, KF Delegeringsreglement: [Delegeringsreglement | Grane kommune \(kf.no\)](#)

Annet

- Arbeidstilsynet hjemmeside: www.arbeidstilsynet.no
- Forskning for forskningsspirer: <https://holbergprize.org/>
- Compilo sin hjemmeside: www.compilo.no
- KS sin hjemmeside (hovedavtalen): www.ks.no
- Xact by Rambøll sin hjemmeside: [Home\(rambollxact.no\)](http://Home(rambollxact.no))

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

Varsling

Kapittel 2A i arbeidsmiljøloven (heretter aml.) spesifiserer arbeidsgiver og arbeidstaker sin gjensidige rett og plikt knytt til varsling om kritikkverdige forhold i organisasjonen. Temaet er hva som ligger i kritikkverdige forhold og det gir en gjennomgang av krav til for eksempel rutiner som skal sikre at varsel blir fulgt opp på en god måte. Arbeidstilsynet poengterer at det er arbeidsgiver sitt ansvar å sørge for åpenhet og god intern kommunikasjon i organisasjonen¹³.

Arbeidsgiver skal bidra aktivt til ytringsfrihet og sikre at varsling blir en naturlig del av arbeidsmiljøarbeidet. Varslingsregelverket skal bidra til et godt og konstruktivt ytringsklima der arbeidstaker kan melde ifra og ytre seg kritisk uten å risikere noen form for straff eller negative reaksjoner. Det er et felles ansvar for partene å bidra til gjennomføring av tiltak for å «skape et godt og sikkert arbeidsmiljø»¹⁴.

Det kan være vanskelig å skille mellom avvik, personalsak og kritikkverdige forhold¹⁵.

- Et avvik er brudd på rutiner og retningslinjer for helse, miljø og sikkerhet (HMS). Kommunen skal ha egne prosedyrer for avvik som beskriver kva og korleis ulike typer avvik skal bli registrert, meldt og handtert. Eksempel kan være dårlig ventilasjon, manglende brøyting eller støy. Avvikshandtering er en del av den systematiske internkontrollen i en organisasjon.
- En personalsak involverer bare arbeidsgiver og den enkelte arbeidstaker. Problematikk kan være faglig uenighet, lønn eller personkonflikter.

¹³ Arbeidstilsynets hjemmeside: [Ansvar, rettigheter og roller i varslingssaker \(arbeidstilsynet.no\)](https://www.arbeidstilsynet.no/ansvar-rettigheter-og-roller-i-varslingssaker)

¹⁴ Arbeidstilsynets hjemmeside: [Varsling \(arbeidstilsynet.no\)](https://www.arbeidstilsynet.no/varsling)

¹⁵ Arbeidstilsynets hjemmeside: [Ofte stilte spørsmål om varsling \(arbeidstilsynet.no\)](https://www.arbeidstilsynet.no/ofte-stilte-sporsmal-om-varsling)

- Et kritikkverdig forhold er forhold som bryt med gjeldende lov- og regelverk eller kommunen sine etiske retningslinjer. Eksempel kan være fare for liv og helse, korrupsjon, maktmisbruk, uforvarlig arbeidsmiljø eller brudd på personvern. Varsling er at en ansatt melder fra til ledelsen om et kritikkverdig forhold.

Ifølge aml. § 2A-6 skal rutiner for varsling bli utarbeida i samarbeid med ansatte (for eksempel verneombud) og tillitsvalget. Rutinene skal være skriftlige og minimum inneholde:

- a) en oppfordring til å varsle om kritikkverdige forhold
- b) fremgangsmåte for varsling
- c) fremgangsmåte for arbeidsgivers saksbehandling ved mottak, behandling og oppfølging av varsling.

Før 2020 var det ingen lovbestemmelse som ga en direkte regulering av arbeidsgiver sin plikt til å følge opp et varsel. Den nye bestemmelsen i aml. § 2A-3 sier nå at: «Når det er varslet om kritikkverdige forhold i virksomheten, skal arbeidsgiver sørge for at varselet innen rimelig tid blir tilstrekkelig undersøkt». I dette ligger også en plikt for arbeidsgiver til å vurdere om alle typer meldinger i realiteten er et varsel, og skal håndteres etter varslingsregelverket. Sentralt i varslingsreglene er at den som har varslet skal bli siket et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Arbeidsgiver har plikt til å sikre at de som opplever kritikkverdige forhold på arbeidsplassen faktisk tør å si fra. Arbeidsgiver er forpliktet til å verne varslerne, blant annet ved å forebygge at varsel blir gjengjeldt, jf. aml. § 2A-3, annet ledd.

Ut fra dette er følgende revisjonskriterier utledet:

- Kommunen skal ha skriftlige varslingsrutiner som er oppdaterte og i tråd med gjeldende lov og regelverk
- Varslingsrutiner skal minimum inneholde:
 - Oppfordring til å varsle om kritikkverdige forhold
 - Fremgangsmåte for varsling
 - Framgangsmåte for mottak, behandling og oppfølging av varsling
- Varslingsrutinene skal være lett tilgjengelig
- Varslingsrutinene skal være lett tilgjengelig
- Det skal gis opplæring i varslingsrutinene til alle ansatte

- Varslingsrutinene skal være utarbeidet gjennom samarbeid mellom arbeidsgiver og de ansatte/tillitsvalgte
- Det skal kjennes trygt å levere varsling
- Varslingsrutinene skal være utarbeidet gjennom samarbeid mellom arbeidsgiver og de ansatte/tillitsvalgte
- Det skal kjennes trygt å levere varsling

Ansettelse

Sivilombudet har utgitt en veiledning for ansettelsesprosesser i offentlig sektor med tittelen «Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om ansettelse i offentlig sektor»¹⁶. Veilederen suppleres også av en huskeliste over de mest sentrale punktene i en ansettelsesprosess¹⁷.

Sivilombudet uttaler i sin avgjørelse i sak 2019/3885 til at ved ansettelse i offentlig stilling skal kvalifikasjonsprinsippet følges. Prinsippet er lovfestet i statsansatteloven, men gjelder også ansettelse i kommunale stillinger på ulovfestet grunnlag. I statsansatteloven § 3 er prinsippet formulert slik:

1. Den best kvalifiserte søkeren skal ansettes eller utnevnes i ledig stilling eller embete, med mindre det er gjort unntak i lov eller forskrift
2. Ved vurderingen av hvem som er best kvalifisert, skal det legges vekt på utdanning, erfaring og personlig egnethet, sammenholdt med kvalifikasjonskravene som er fastsatt i utlysningsteksten.

Det sentrale hensynet bak kvalifikasjonsprinsippet er å sikre at forvaltningen rekrutterer personer med best mulig kompetanse til de oppgavene det offentlige skal utføre¹⁸. Det fremgår også av sivilombudets veiledning at det også må være saklig sammenheng mellom kravene utlysningsteksten stiller til personlige egenskaper, og de oppgavene stillingen skal fylle¹⁹.

¹⁶ Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelse fra A til Å - Sivilombudet](#)

¹⁷ [Ansettelse-oppsummering.pdf \(sivilombudet.no\)](#)

¹⁸ Sivilombudet sak 2019/3885, [Ansettelse i strid med krav i utlysningsteksten - Sivilombudet](#)

¹⁹ Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelse fra A til Å - Sivilombudet side 19.](#)

Sivilombudet viser også i sin veiledning til at dersom det er flere kvalifiserte søkere til en stilling, skal vanligvis tre søkere innstilles eller foreslås i den rekkefølgen de bør komme i betraktning. Et rimelig antall kandidater å kalle inn til intervju vil dermed normalt være minst tre kandidater, forutsatt at det er tre kandidater som synes å være kvalifiserte for stillingen²⁰.

Om dokumentasjonskravet i ansettelsessaker har sivilombudet uttalt at det er et grunnleggende ulovfestet krav til all offentlig forvaltning at avgjørelser skal være saklig begrunnet og at saksbehandlingen skal være forsvarlig. Forvaltningen må innrette sin saksbehandling slik at disse grunnleggende kravene ivaretas på all trinn i en ansettelsesprosess. Det betyr blant annet at hovedpunktene i ansettelsesprosessen bør nedtegnes skriftlig. Det gjelder både de faktiske forholdene vedtaket bygger på, og ansettelsesorganets vurderinger. Erfaring viser at skriftlighet er egnet til å bevisstgjøre beslutningstakerne, og dermed sikre at forvaltningen treffer korrekte avgjørelser med saklig begrunnelse. Skriftlige nedtegninger reduserer også faren for mistanke om at avgjørelsen kan bygge på utenforliggende eller usaklige hensyn, og er en forutsetning for at prosessen og ansettelsesprosessen kan etterprøves²¹. Sivilombudet anbefaler også at det offentlige tar vare på dokumentasjonen i minst ett år etter ansettelsen²².

I sivilombudets veiledning er det sagt at selv om søkerne ikke har krav på begrunnelse, vil vurderingene som ligger bak ansettelsen måtte fremgå av saksdokumentene²³.

I sak 2019/3885 ba sivilombudet som del av dokumentasjonskravet om at kommunen måtte «... vurdere å innarbeide krav om skriftlige referater etter intervju i sine interne ansettelsesrutiner».

Forvaltningsloven § 6 om habilitet gjelder i ansettelsessaker, jf. forvaltningsloven § 2 andre ledd jf. § 3. En offentlig tjenestemann er inhabil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en sak når det foreligger «særegne forhold» som er «egnet til å svekke tilliten» til hans upartiskhet, jf. forvaltningsloven § 6 andre ledd. Sivilombudet har i flere saker behandlet spørsmålet om inhabilitet ved offentlige ansettelse. I sak 2022/5419 kom sivilombudet til at «... kommunen hadde opptrådt i strid med grunnleggende krav til forsvarlig

²⁰ Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelse fra A til Å - Sivilombudet side 16](#).

²¹ Sivilombudet sak 2019/3885, [Ansettelse i strid med krav i utlysningsteksten - Sivilombudet](#)

²² Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelse fra A til Å - Sivilombudet side 10](#).

²³ Ansettelse fra A til Å – en veiledning basert på Sivilombudets behandling av saker om, ansettelse i offentlig sektor, hentet fra: [Ansettelse fra A til Å - Sivilombudet side 9](#).

saksbehandling ved ikke å dokumentere at det var foretatt nødvendige habilitetsvurderinger»²⁴.

I arbeidsmiljøloven § 14-1 b) annet ledd er det gitt at «... spørsmålet om deltidsansettelse skal drøftes med de tillitsvalgte». Også i hovedavtalen for KS § 3-2 bokstav g) er det også vist til at «tillitsvalgt har rett til å uttale seg om tilsetting...»²⁵.

I offentlighetsloven er det i § 25 også stilt krav om utarbeidelse av offentlig søkerliste for utlysninger innen offentlig sektor. Organet skal snarest etter at søknadsfristen er gått ut, sette opp en søkerliste som skal inneholde navn, alder, stilling eller yrkestittel og bosted- eller arbeidskommune for hver søker. Det kan likevel gjøres unntak fra innsyn for opplysninger om en søker dersom vedkommende selv ber om det.

Arbeidsmiljøloven § 14-5 (1) oppstiller et krav om at det skal inngås skriftlig arbeidsavtale i alle arbeidsforhold. Arbeidsgiver skal utforme et utkast til arbeidsavtale som oppfyller minimumskravet til innhold. Arbeidstaker har rett til å la seg bistå av en tillitsvalgt eller annen representant både ved utarbeidelsen og ved endringer i arbeidsavtalen.

Ut fra dette er følgende revisjonskriterier utledet:

- Alle stillinger skal lyses ut, med mindre unntak kan begrunnes
- Den best kvalifiserte søkeren skal ansettes, med mindre unntak kan begrunnes i regelverket
- I vurderingen av hvem som er best kvalifisert skal det legges vekt på utdanning, erfaring og personlig egnethet, sammenholdt med kvalifikasjonskravene som er fastsatt i utlysningsteksten
- Minst tre kandidater bør innkalles til intervju
- Hvis det innstilles færre enn tre søkere bør dette begrunnes
- Tillitsvalgte skal involveres i ansettelsesprosessen
- Følgende hovedpunkter i ansettelsesprosessen skal dokumenteres:
 - Utlysningsteksten
 - Referater fra intervju
 - Vurderingene bak ansettelsen
 - Hvordan habilitet er vurdert
 - Offentlig søkerliste

²⁴ [Håndtering av habilitetsspørsmål i tre kommunale ansettelsesprosesser - Sivilombudet](#)

²⁵ Hovedavtalen, hentet fra KS sin hjemmeside: [Hovedavtalen-KS-2022-2023-uten-skjaeremerker-19012023.pdf](#)

- Dokumentasjonen fra ansettelsesprosessen bør oppbevares i minst ett år etter ansettelsen
- Det skal utarbeides skriftlig arbeidsavtale

VEDLEGG 2 – UTTALELSE

Tilbakemelding på utkast Forvaltningsrevisjonsrapport.

Varsling og ansettelse.

Kommunedirektør og HR sjef gav tilbakemelding i oppsummeringsmøte at de funn og vurderinger som er gjort er kjent.

Rutiner og reglement vedr. tilsetting og ansettelse må oppgraderes.

Kommunedirektøren har ikke ytterligere kommentarer til utkastet som foreligger.

Organisasjonskartet i rapporten er feil, legger ved vedlegg på rett kart.

Med hilsen

Anne Kristin Solheim

Kommunedirektør

Tlf: 75182222 / 91570203

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Prosjekt nr: FR1253	Kommune: Grane kommune
Vurdering av uavhengighet - revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt: Varsling eller ansettelse	

Hovedreferanse: Kommuneloven § 24-4 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3 RS 200 --- Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4 RS 220 -- Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13 RS 300 -- Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6 Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Ansettelsesforhold:	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA</i>
Medlem i styrende Organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.</i>
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit</i>
Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p>Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p><i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p>
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.</i>
Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Steinkjer 24.03.2023

Johannes O. Nestvold
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er signert digitalt av:

- JOHANNES OLAV NESTVOLD, 04.04.2023

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

11/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 23/371 - 4**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering om timeleveransen i forrige valgperiode til orientering.

Vedlegg

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2023

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har ifølge leveranseavtalen med Revisjon Midt-Norge en årlig timeressurs på 185 timer til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og møtedeltakelse med mer. Denne typen revisjonsarbeid leveres på bestilling fra kontrollutvalget. I hele valgperioden 2019-2023 leverte revisjonen totalt 591 timer av et budsjett på 740. I 2023 leverte revisjonen 148 timer til forvaltningsrevisjon med tema "varsling og ansettelse".

Som det går fram av den vedlagte oversikten fra Revisjon Midt-Norge, leverte de få timer to første årene i valgperioden. Revisjonen skriver at de forsøker å levere den totale timeressursen i hver valgperiode, men at de ikke overfører timer mellom valgperiodene. Kontrollutvalget har dermed tapt om lag 150 av totalt 740 timer. Det utgjør 20% av den totale ressursen.

Vurdering

Sekretariatet kjenner ikke årsakene til at leveransen har vært så pass lav, men vil være oppmerksom på at hele timeressursen blir brukt denne valgperioden. Kontrollutvalget kan ellers ta revisjonens rapportering til orientering.

Emne: Rapportering 2023 - Grane

Kopi: Post <post@konsek.no>

Til: Torbjørn Berglann <Torbjorn.Berglann@konsek.no>

Sendt: 31.01.2024 15:32:25

Fra: Tor Arne Stubbe <tor-arne.stubbe@revisjonmidtnorge.no>

Rapportering til kontrollutvalget i Grane kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 185 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2020-2023. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2023 har RMN blant annet utført følgende:

- FR: Ansettelse og varsling

Timeforbruk 2023: 148,08

Timeforbruk 2022: 270,83

Timeforbruk 2021: 117,11

Timeforbruk 2020: 55,21

Gjennomsnittlig timeforbruk i perioden er på 147,81 timer pr år.

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden. Mer-/mindreforbruk overføres ikke til neste periode (2024-27).

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business](#)

Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer

W www.revisjonmidtnorge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

12/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/285 - 4

Forslag til vedtak

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Saken fremmes for at kontrollutvalgets medlemmer kan drøfte og fremme forslag om saker og forhold som kontrollutvalget kan ta opp. Medlemmene kan også be om å få utredet en sak til et fremtidig møte. Eksempel på tema som kan tas opp:

- Forhold/saker i kommunen
- Ønske om orientering fra kommunedirektør
- Deltagelse på kurs/konferanse eller andre praktiske forhold

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Referatsaker/folkevalgtopplæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/285 - 3

Forslag til vedtak

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Befaring må settes som et formelt m te

FKT fagkonferanse 4.-5.-juni 2024

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

KS Folkevalgtprogram og boka Tillit

Saksopplysninger

Disse referatsakene blir lagt fram i møtet:

1. KS' Folkevalgtopplæring: Tillit
2. Kommunal Rapport: Befaring må settes som et formelt m te
3. Samfunnsbedriftene: Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper
4. FKT fagkonferanse 4.-5.-juni 2024

KS Folkevalgtprogram og boka Tillit

Har du deltatt på KS Folkevalgtprogram eller ønsker å lese om folkevalgtes rolle i lokalpolitikken? Les boka Tillit.

KS Folkevalgtprogram er et tilbud til alle kommunestyre, fylkesting og direkte valgte bydelsutvalg. Hensikten er å bidra til et godt lokaldemokrati med høy tillit. Programmet skal også bidra til å gi dere folkevalgte trygghet og motivasjon, og en god forståelse for rollen. Denne boka legger selve grunnlaget for KS Folkevalgtprogram.

- Vi håper at boka skal være til hjelp i hverdagen som folkevalgt i kommunen eller fylkeskommunen, sier Dag-Henrik Sandbakken, fagsjef i KS.

Les boka [her](#)

Mer informasjon som kan være særlig relevant for deg som er folkevalgt finner du [her](#).

Befaring må settes som et formelt møte

Kommunal Rapport 15.04.2024, Jan Fridthjof Bern, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Når et utvalg er på befaring, er medlemmene da i et utvalgsmøte?

SPØRSMÅL: Vi går igjennom politisk reglement om dagen, og diskuterer om vi skal legge inn noe om befaringer i regi av de kommunale utvalgene, med tanke på møteoffentlighet, møteledelse, tilhørere, protokollering osv. Kan for eksempel utvalgene reise på befaring uten at det er et møte?

SVAR: Kommuneloven har ingen bestemmelser om «befaring». Den normale arbeidsformen for folkevalgte organer er at man bygger på skriftlige saksforelegg fra administrasjonen. Fordelen med denne arbeidsformen er at da har man et felles dokumentert og kvalitetssikret grunnlag for de vedtak som treffes.

Men ikke all informasjon er like lett å formidle på denne måten. Noen ganger er det en klar fordel om de folkevalgte har kunnet bygge også på egne iakttagelser av anlegget, naboskapet eller landskapet saken gjelder. Denne måten å innhente kunnskap på reiser imidlertid noen særlige utfordringer.

Det grunnleggende problemet er forholdet til bestemmelsene i [kommuneloven kapittel 11](#) om saksbehandling i folkevalgte organer.

Utgangspunktet her er at den enkelte folkevalgte ikke har noen individuell rolle i saksbehandlingen, annet enn ved deltakelse i organets møter. En folkevalgt er valgt *som medlem* av kollegialt organ, og kan ikke opptre i denne egenskap ved å reise på befaring på egen hånd.

Saksbehandlingen i det aktuelle folkevalgte organet bygger på det som i domstolsprosessen kalles «hovedforhandlingsprinsippet». Det betyr at organets beslutninger skal være basert utelukkende på den informasjon som er fremlagt på lik fot for alle medlemmene i møte i organet.

Dette gjelder da ikke bare saksdokumenter og muntlig informasjon fra administrasjonen eller andre, men også den kunnskap som blir innhentet ved befaring. Slik befaring må derfor skje innenfor de rammene som kommuneloven oppstiller for møter i folkevalgte organer.

Det må sendes innkalling til deltakelse i befaringsen, og relevante saksdokumenter i saken, til medlemmene forut for befaringsen ([§ 11–3 første avsnitt](#)).

Befaringen må settes som et formelt møte, og det må føres møtebok for befaringsen der det fremgår hva denne omfattet og hvem som deltok, herunder om parter eller sakkyndige deltok og ga informasjon eller fremførte synspunkter knyttet til saken.

Befaringen må også være åpen for presse eller andre interesserte, så lenge det ikke truffet vedtak om lukking etter [kommuneloven § 11–5](#).

Brudd på disse reglene vil være en saksbehandlingsfeil som kan være grunnlag for en lovlighetsklage til Statsforvalteren over vedtak som treffes, etter bestemmelsene i [kommunelovens kapittel 27](#).

Hvis det er mulig at feilen kan ha hatt betydning for vedtaket, kan den medføre at dette blir ugyldig.

Kommuner må ikke skape trøbbel for egne selskaper

Samfunnsbedriftene 26.03.2024, Agnete B. Sommerset, juridisk direktør

Trange kommunebudsjetter er ikke et argument for å forsømme sine forpliktelser til egne selskaper. Kommunene må være forutsigbare og gode eiere.

Tenk deg en kommune som inngår en avtale med et privat selskap om rengjøring. Pris og tjenester er avtalt, kontrakt undertegnet, og alle er fornøyde. Men så sier kommunen at de ikke lenger vil stå inne for avtalen, og at de bare vil betale halvparten av kostnadene på grunn av stramme budsjetter. Det hadde selvsagt vært uakseptabelt, ulovlig og utenkelig.

Løper fra ansvar

Når det kommer til selskaper som kommunen selv eier, er det likevel noen som tror at man kan løpe fra ansvar, kontrakter og vedtatte budsjetter når man oppdager røde tall i eget budsjett.

- Et interkommunalt selskap (IKS) med 37 eiere fikk vedtatt sitt budsjett i april 2023. Nå vil det nye kommunestyret i to av eierkommunene redusere sitt tilskudd til selskapet.
- Et annet IKS trenger å endre selskapsavtalen etter endringer i IKS-loven og uttreden av enkelteiere. En av kommunene nekter å vedta endringene fordi kommunen vil «vente og se» hvordan det går med selskapet.
- Et tredje IKS opplever at én av deltakerkommunene ikke vil betale det som det vedtatte budsjett innebærer, og ønsker heller færre tjenester fra selskapet.

Kommuner som velger å organisere tjenester i selskaper, forplikter seg også til å følge rettslige rammer for selskapene. Her er det ingen «bør» eller «kan», her **må** man følge styringslinjer og myndighet som er regulert gjennom kommuneloven og selskapslover.

Som alle andre selskaper, trenger også kommunalt eide bedrifter forutsigbare rammer. Kortsiktig budsjettgevinst for enkeltkommuner er et veldig dårlig argument for å utarme egne selskaper. Det blir en umulig driftssituasjon for selskapene hvis vedtatte budsjetter blir reversert av noen eierkommuner – i opposisjon til egne eierrepresentanter.

Eierstyring er ikke spesielt vanskelig, men krever opplæring. Med mange nye representanter i kommunestyresalene, er det spesielt viktig at kommunene nå setter av tid til dette. Hvis eierne drar selskapet i samme retning, vil det resultere i bedre demokratisk kontroll, forutsigbar drift, effektive tjenester, og dermed bedre mulighet for å oppnå målet med opprettelse av selskapet.

Lag eierstrategier!

Den siste valgperioden var første gang kommunene ble pålagt å lage en eierskapsmelding. Det har gitt god oversikt over hvilke selskaper kommunene har interesser i, og som de må følge opp.

Neste steg må være bedre kunnskap om eierstyring. Her kan utarbeiding av eierstrategier være en god start. Da vil eierne delta mer aktivt i utvikling av egne selskaper, forstå hvilke rettslige forpliktelser eierskap innebærer, og få mulighet til å hente ut de gevinstene som ligger i å etablere selskapene.

Gjennom en eierstrategi vil man oppdage at god eierstyring, rutiner for politisk forankring og løpende dialog med selskapene er nøkkelen til best mulig resultat. Hvis kommuner er uenige i sitt eget selskaps beslutninger, må de se på egen eierstyring og gå via formelle kanaler, slik det fungerer for alle andre selskaper i Norge.

Da kan de ikke stille selskapene sjakk matt ved ikke å følge opp vedtatte budsjetter eller nekte å vedta endringer i selskapsavtaler som deres egen representant har stemt for. Da dømmer man sine egne selskaper til å mislykkes, og det var neppe intensjonen ved opprettelsen av dem.

Forum for
kontroll og tilsyn

FAGKONFERANSE / ÅRSMØTE

Velkommen til fagkonferanse på Quality Airport Hotel

GARDERMOEN

4. — 5. juni

Tirsdag 4. juni

09:00 Registrering med mat

10:00 **Velkommen**

Tage Pettersen, styreleder / FKT

10:05 **Åpningsinnlegg**

Sivilombud Hanne Harlem

10:30 **Kontrollutvalget – roller og samspill**

Tage Pettersen / tidl. kontrollutvalgsleder i Moss og styreleder FKT

Per Olav Nilsen / revisjonsdirektør Trondheim kommunerevisjon og styreleder NKRF

Jenny Følling (Sp) /ordfører Sunnfjord kommune

Gudrun Haabeth Grindaker / Norsk kommunedirektørforum

11:00 Paneldebatt og spørsmål fra salen

11:30 **Lunsj**

12:30 **Korrupsjonsindeks, tillit og habilitet**

Tor Dølvik / TI Norge

Frode Jacobsen Kontroll- og konstitusjonskomiteen (Ap)

Tora Aasland / tidligere leder Kommunesektorens etikkutvalg

13.30 Paneldebatt og spørsmål fra salen

14:30 Pause

14:45 **Cybersikkerhet og digitale trusler**

«Skal du takle cyberspace, må du begynne med å forstå deg, ditt og dine!»

Jørgen Dyrhaug / Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)

15:30 Spørsmål fra salen

15:45 Pause m/innsjekk

Årsmøte 2024

16:15 Registrering til årsmøte

16:30 – ca. 17.30 **Årsmøte**

19:00 Middag

Onsdag 5. juni

09:00 **Hvordan kan kontrollutvalget håndtere henvendelser?**
og grenseoppgangen mellom henvendelser og varsling

Solveig Kvamme / Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

09:20 **Varsling i kommuner og fylkeskommuner**

[Norske kommuner- og fylkeskommuners erfaring med varsling](#)

Birte Bjørkelo / partner Deloitte

09:40 **Forvaltningsrevisjon - en undersøkelse av systemet for varsling i Bergen kommune**

Kari Gåsemyr / senior manager Deloitte

10.00 Paneldebatt og spørsmål fra salen

10.30 Pause og utsjekking

11:00 **Eierskapsstyring og eierskapskontroll - rammer og verktøy**

Agnete B. Sommerset, juridisk direktør / Samfunnsbedriftene

11:45 Lunsj

12:45 **Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) - hvilket ansvar har kontrollutvalget?**

Asbjørn Pedersen / NKK - kommunesektorens interesseorganisasjon for økonomi og innkreving

13:30 Spørsmål fra salen

13:45 Pause

14:00 **Skråblikket:**

Elin Ørjasæter, forfatter og foredragsholder / dosent ved Institutt for ledelse og organisasjon ved Høyskolen Kristiania

14:50 **Avslutning**

«navn» «etternavn» styreleder / FKT (velges på årsmøtet 4. juni)

Påmelding

FRIST: 29. APRIL 2024

Bindende påmelding* på www.fkt.no innen mandag 29. april 2024.
Det tas forbehold om endringer i programmet.

Deltakeravgift

Deltakelse m/ overnatting** (helpensjon):

Kr 7 900 (*Ikke medlem kr 8 400*)

.....
Ekstra overnatting fra 3. – 4. juni: Kr 1 495

.....

.....

*Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

**FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).

Praktisk informasjon

ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for kontroll og tilsyn som har tale-, forslags- og stemmerett.

Innmelding av saker

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet senest seks uker før årsmøtet, innen 23. april 2024.

Utsending av sakspapir

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 21. mai 2024.

Medlemskap

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 21. mai 2024.

Kontakt valgkomiteen

Leder: Jon Jæger Gåsvatn, tidl. leder
kontrollutvalget i Sarpsborg kommune |
gasvatn@outlook.com | Mobil: 913 55 288

Nestleder: Lars Hansen, daglig leder
Salten Kontrollutvalgsservice |
lars@sekretariatet.no | Mobil: 470 37 452

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Besøk www.fkt.no eller kontakt sekretariatet v/generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen på telefon +47 414 71 166 eller fkt@fkt.no.

FREMKOMST

[Quality Airport Hotel, Gardermoen](#)

Lokevegen 72067 Jessheim

[Veibeskrivelse](#)

5 km og 10 minutter med shuttlebuss fra Oslo Lufthavn Gardermoen

PARKERING

Hotellet har gode parkeringsmuligheter utendørs, mot betaling. HC-plasser og ladestasjoner til El-bil (ekstra kostnad)

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grane kommune

Møtedato

30.04.2024

Saknr

14/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/285 - 2

Forslag til vedtak

Møteprotokollen godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen blir lagt fram for godkjenning i møtet.